

ARBETSKRAFTSPROGNOS TILL ÅR 2035

Utgiven av Region Värmland, 2017

Faktasammanställning: Linn Johansson, Region Värmland och Sweco Society

Text: Linn Johansson, Region Värmland och Sweco Society

Form: Lars Falkman

Foto: Johan, Eklund, Linn Malmén, pexels.com

Tryck: Strokirk-Landströms

Rapporten är nedladdningsbar från Region Värmlands webbplats.

Vid eventuella frågor om rapportens innehåll kontakta:

bo-josef.eriksson@regionvarmland.se

REGION VÄRMLAND

Box 1022

651 15 Karlstad

www.regionvarmland.se

FÖRORD

I januari 2010 fick Region Värmland i uppdrag att etablera regionala kompetensplattformar, där målet är samverka kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering. En viktig del i uppdraget är att ta fram underlag och analyser över framtida utbildningsbehov i regionen, och därför presenterar vi nu den här prognosen för Värmland.

När vi tolkar våra prognoser fram till 2035 kan vi konstatera att det finns stora utmaningar.

Vissa grupper i samhället riskerar att i ännu högre grad än idag hamna utanför arbetsmarknaden, till exempel på grund av att de inte har någon färdig gymnasieutbildning.

Andra grupper, som tvärt om har hög utbildning, har ändå svårt att få jobb inom det yrke som de har utbildat sig för.

I vissa branscher är det istället arbetsgivarna som har det svårt, eftersom de inte hittar arbetskraft med rätt utbildning. Den här prognosen visar tydligt att det problemet är på väg att växa ytterligare, något som riskerar att drabba utvecklingen i Värmland på en mängd olika sätt.

Tyvärr finns det inga enkla lösningar på problemen, men det betyder inte att vi inget kan göra. Tvärtom finns många möjliga insatser.

För att få bra utbildningar där studenterna kan gå direkt vidare till jobb krävs ett utökat samarbete mellan arbetsgivarna och utbildningsanordnarna i de berörda branscherna.

Det behöver bli lättare att fortbilda sig och byta yrke, både som ung och som mer erfaren.

Det gäller också att börja i tid, inte minst om vi ska kunna bryta den könssegregerade arbetsmarknaden. Intressen börjar ofta redan i förskoleåldern och det är viktigt att både tjejer och killar uppmuntras att utforska sina intressen oberoende av traditionella könsroller. Då kommer vi också se fler tjejer som söker till teknikyrken och fler killar till omvårdnadsutbildningar, för att nämna två exempel på områden där vi riskerar stor personalbrist.

Dessutom behövs gemensamma insatser både i Värmland och nationellt för att hitta lösningar för bristyrkena i de olika branscherna. Mycket kan göras både för att behålla personal och locka nya personer till Värmland. Inte minst är det viktigt att de utrikes invandrade till Värmland får chans till utbildning, praktikplatser och jobb. Rapporten visar tydligt att de behövs för att möta arbetsgivarnas behov.

Mycket kan göras på det här området – och mycket behöver göras. Just därför välkomnar vi den här prognosen och det gemensamma arbete som vi hoppas att den ska leda till i Värmland.

Tomas Riste
Regionråd

Stina Höök
Regionråd

INNEHÅLL

	SAMMANFATTNING	8
1	REGIONALA FÖRUTSÄTTNINGAR	10
	Befolkning	10
	Näringslivet i länet	11
	Arbetspendling till Norge	12
2	METOD	14
	Utbud av utbildade	14
	Efterfrågan av utbildade	16
3	PROGNOSER PER UTBILDNINGSGRUPP	17
	Folk- och grundskoleutbildning	18
	Folk- och grundskoleutbildning	18
	Gymnasial nivå	20
	Barn- och fritidsutbildning	20
	Byggutbildning	22
	Data-, el- och energiteknisk utbildning	24
	Fordonsutbildning	26
	Handels- och administrativ utbildning	28
	Högskoleförberedande utbildning	30
	Industriutbildning	32
	Naturbruksutbildning	34
	Restaurang- och livsmedelsutbildning	36
	Transportutbildning	38
	VVS- och fastighetsutbildning	40
	Vård- och omsorgsutbildning	42
	Eftergymnasial nivå	44
	Arbets terapeututbildning	44
	Barnmorskeutbildning	46
	Biologutbildning	48
	Biomedicinsk analytikerutbildning	50
	Civ ing utbildning: Maskin-, fordons- och farkostteknik	52
	Civ ing utbildning: Teknisk fysik, elektro- och datateknik	54
	Civ ing utbildning: Väg och vatten, byggnad, lantmäteri	56

Civilingenjörsutbildningar totalt	58
Datautbildning	60
Ekonomutbildning	62
Fritidspedagogutbildning	64
Förskollärarytutbildning	66
Gymnasieingenjörsutbildning	68
Humanistisk utbildning	70
Högskoleingenjörsutbildning: Elektroteknik, teknisk fysik, data	72
Högskoleingenjörsutbildning: Maskin, farkost, industriell ekonomi	74
Högskoleingenjörsutbildning: Väg- och vatten, lantmäteri	76
Högskoleingenjörutbildningar totalt	78
Journalistik och mediavetenskaplig utbildning	80
Juristutbildning	82
Konstnärlig utbildning	84
Läkarutbildning	86
Lärarytutbildning, grundskolans tidigare år	88
Lärarytutbildning, grundskolans senare år och gymnasielärarytutbildning	90
Personal- och beteendevetarutbildning	92
Psykologutbildning	94
Receptarieutbildning	96
Samhällsvetar- och förvaltningsutbildning	98
Sjukgymnast-/fysioterapiutbildning	100
Sjuksköterskeutbildning, grund	102
Social omsorgsutbildning	104
Socionomutbildning	106
Specialistsjuksköterskeutbildning	108
Speciallärar- och specialpedagogutbildning	110
Tandläkarutbildning	112
Tandsköterskeutbildning	114
Yrkeslärarytutbildning	116

4

TABELL BILAGA	118
Bilaga 1 Examinerade 2015	118
Bilaga 2 Utbildningsgrupper	120
Region Värmlands rapportserie, februari 2017	122

SAMMANFATTNING

Prognosen består i huvudsak av två delar – prognos över utbud av utbildade och prognos över efterfrågan på utbildade.

Två viktiga komponenter för att kunna prognosticera utbud och efterfrågan på arbetskraft är befolkningsutvecklingen och näringslivsstrukturen i Värmland.

Vad gäller befolkningsutvecklingen i länet konstateras att den nedåtgående trenden med en minskande befolkning mellan 1995 och början av 2000-talet har vänts till en positiv utveckling där folkmängden ökat de senaste åren. Enligt prognosen kommer befolkningen att fortsätta öka fram till år 2035, från omkring 276 000 personer år 2015 till 283 000 personer år 2035. Både antalet barn och antalet äldre förväntas öka, medan antalet personer i ålder 20-64 år minskar. Den tydligaste trenden är en ökning i åldersgruppen 65 år och äldre, vilket förväntas ge en ökad demografisk försörjningskvot från 0,80 år 2015 till 0,95 till år 2035.

Sysselsättningsutvecklingen i länet har varit svagare än i riket som helhet. Sett under perioden 1985-2014 har antalet sysselsatta minskat med 13 procent, vilket kan jämföras med rikets sysselsättningsökning på 8 procent. Det är framför allt sedan 1990-talets stora sysselsättningsnedgång som Värmland haft en svagare utveckling, vilket delvis kan förklaras av näringslivsstrukturen i länet. Värmland har en förhållandevis stor andel sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk och fiske, tillverknings- och utvinningsindustri samt inom vård och omsorg. Det är de branscher som haft den svagaste sysselsättningsutvecklingen i riket sedan 1990-talet.

Befolkningsutvecklingen och sysselsättningsutvecklingen efter bransch tillsammans med andra faktorer påverkar utbudet och efterfrågan på utbildade i Värmland. Rapporten innehåller prognos över utbud och efterfrågan för totalt 50 utbildningsgrupper. Den visar på både brist och överskott inom flera områden.

STOR BRIST INOM VÅRD OCH OMSORG

Bland utbildningar där det väntas bli stor brist under prognosperioden återfinns många inom offentlig sektor. Vård och omsorg är ett område där bristen på utbildad arbetskraft är mycket tydlig. Ett exempel är gymnasialt utbildade inom vård- och omsorg där underskottet förväntas bli mycket stort till år 2035. En av förklaringarna till detta är att åldersfördelningen bland de utbildade innebär stora pensionsavgångar framöver, vilket inte täcks upp av antalet examinerade. Fram till 2035 förväntas tillgången på utbildade ha minskat med hela 60 procent. Samtidigt ökar behovet av vård- och omsorg på grund av att befolkningen växer och andelen äldre ökar. Andra exempel på utbildningar inom vårdsektorn där det väntas bli stor brist är tandsköterskeutbildning, biomedicinsk analytikerutbildning, tandläkarutbildning och specialistsjuksköterskeutbildning.

BRIST INOM FLERA PEDAGOGISKA YRKEN

Inom området pedagogik och lärarutbildning finns många exempel på utbildningar med tydlig risk för underskott framöver. Ett av dem är förskolläraryrket där det förväntas bli stora pensionsavgångar. Då antalet examinerade understiger antalet som förväntas gå i pension minskar tillgången under prognosperioden med omkring 35 procent. Samtidigt ökar behovet på grund av att antalet förskolebarn ökar. Andra exempel på utbildningsgrupper med risk för brist är grundskolläraryrket, yrkesläraryrket och fritidspedagogutbildningen. För samtliga dessa utbildningsgrupper förväntas efterfrågan öka under prognosperioden, till följd av befolkningsutvecklingen där antalet barn och unga ökar.

MINSKAD TILLGÅNG PÅ UTBILDADE INOM TEKNIK OCH TILLVERKNING

Inom teknik och tillverkningsindustrin finns också exempel på utbildningar med risk för brist enligt prognosen. För industriutbildning på gymnasial nivå visar prognosen på ett visst överskott inledningsvis, men på sikt väntas det uppstå ett underskott på grund av stora pensionsavgångar i kombination med för få examinerade. Fram till 2035 förväntas tillgången på utbildade att halveras. På eftergymnasial nivå är det framför allt gymnasieingenjörer som förväntas bli stor brist på. Detta på grund av att tillskottet av examinerade närmast har upphört samt att en stor andel av de som arbetar idag förväntas gå i pension inom prognosperioden. Även bland civilingenjörer med inriktning på maskin-, fordons- och farkostteknik förväntas det bli brist enligt prognosen.

RISK FÖR ÖVERSKOTT INOM FLERA UTBILDNINGAR

När det gäller utbildningsgrupper där tillgången överskrider den beräknade efterfrågan så finns inga tydliga mönster kopplat till näringsgrenar. En utbildningsgrupp som förväntas få ett stort överskott framöver är journalistik och medievetenskaplig utbildning. Detta till följd av att antalet examinerade förväntas bli betydligt fler än antalet pensionsavgångar. Efterfrågan beräknas i sin tur ligga kvar på ungefär samma nivå under hela prognosperioden. Även i dagsläget kan det konstateras att det finns ett visst överskott av utbildade inom detta område då endast 56 procent arbetar med något som matchar utbildningen.

Ytterligare exempel på utbildningsgrupp med ett tydligt överskott är personal- och beteendevetarutbildning. Där finns samma mönster med relativt få, 68 procent, som arbetar med något som matchar utbildningen. Pensionsavgångarna förväntas bli måttliga medan antalet examinerade är relativt stort i kombination med ett positivt flyttnetto av personer med utbildningen. Därav antas en stark utveckling av tillgången på utbildade. Även efterfrågan förväntas öka något men inte motsvarande takt vilket leder till ett överskott på sikt.

1

REGIONALA FÖRUTSÄTTNINGAR

Innan prognoserna per utbildningsgrupp presenteras ges en överblick av länets grundförutsättningar med syfte på näringsliv och befolkningsutveckling. Ett särskilt kapitel ägnas även åt arbetspendlingen till Norge, eftersom det har stor inverkan på sysselsättningen och kompetensförsörjningen i Värmland.

BEFOLKNING

I diagrammet nedan visas den observerade folkmängden i länet samt en prognos fram till 2035. Folkmängden i Värmlands län låg ganska stabilt kring 284 000 invånare under hela 1970-talet. Under första hälften av 1980-talet minskade folkmängden för att därefter öka igen under andra hälften och fram till mitten av 1990-talet. Mellan 1995 och 2001 minskade folkmängden från 285 000 till 274 000. Folkmängden har sedan varit ganska stabil fram till de senaste två åren då folkmängden börjat öka igen.

Under hela 2000-talet har Värmlands län haft ett negativt flyttningsnetto mot övriga riket och fler avlidna än födda. Samtidigt har länet haft ett positivt flyttningsnetto mot utlandet under hela 2000-talet och det är en ökning av invandringen som legat bakom senaste årens folkökning.

Enligt den befolkningsprognos som SCB tagit fram på uppdrag av Region Värmland 2015 till 2035 väntas inrikes flyttningsnettot förbli negativt fram till år 2035 och lika så födelsenettot. Den prognosticerade folkökningen beror alltså helt på antagandet om ett positivt flyttningsnetto mot utlandet. Folkökningen väntas bli kraftigast de närmaste prognosåren. I slutet av prognosperioden antas folkökningen bli svag och ligga nära noll.

Diagram 1: Folkmängd 1970-2015 och prognos 2016-2035

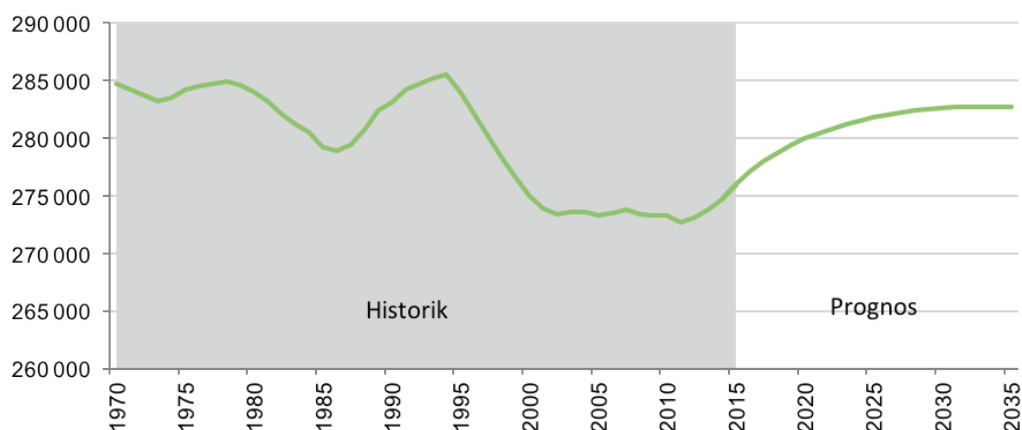

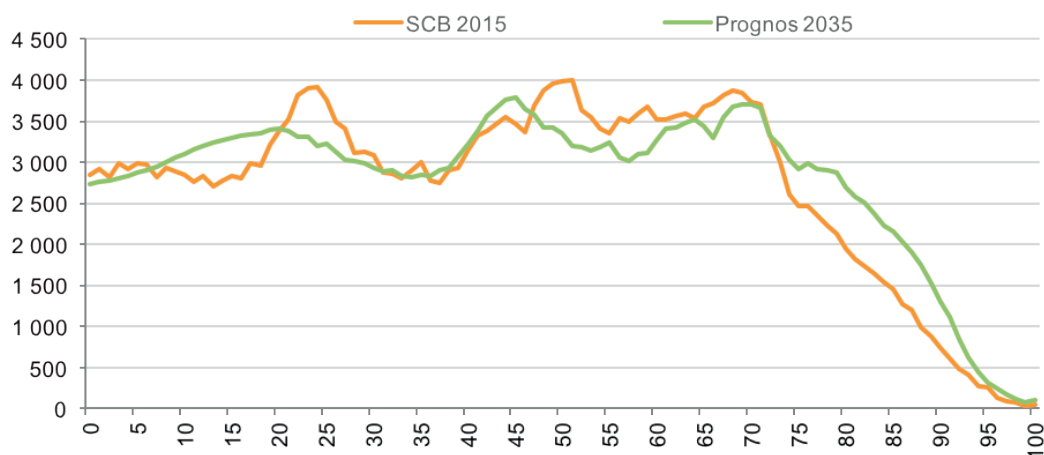
Diagram 1 visar observerad folkmängd den 31 december 2015 efter ålder. Det visar också en prognos för folkmängden vid utgången av år 2035.

Under perioden beräknas både antalet barn och antalet äldre att öka, samtidigt som antalet personer i åldern 20-64 år minskar. Barnafödandet antas öka fram till omkring år 2020, vilket till stor del beror på att babyboom-barnen födda i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet kommer upp i åldrar då barnafödandet är som störst. Det medför att antalet skolbarn ökar under perioden.

En annan stor åldersgrupp är 40-talisterna som kommer upp i åldersgruppen 80 år eller äldre. Som det framgår i diagrammet nedan kommer antalet i denna åldersgrupp öka markant vilket antas ge ett ökat behov inom äldreomsorgen.

Utifrån åldersstrukturen kan man räkna fram demografiska försörjningskvoten. Det är andelen i befolkningen som är 19 år eller yngre samt 65 år eller äldre i förhållande till personer i åldern 20-64 år. År 2015 var den demografiska försörjningskvoten 0,80 vilket innebär att varje person i åldern 20-64 år, förutom sig själv, ska försörja 0,80 personer. Enligt befolkningsprognosen ökar denna kvot till 0,90 år 2025 och 0,95 vid utgången av år 2035.

Diagram 2: Folkmängd i Värmlands län 2015 och prognos för 2035, efter ålder

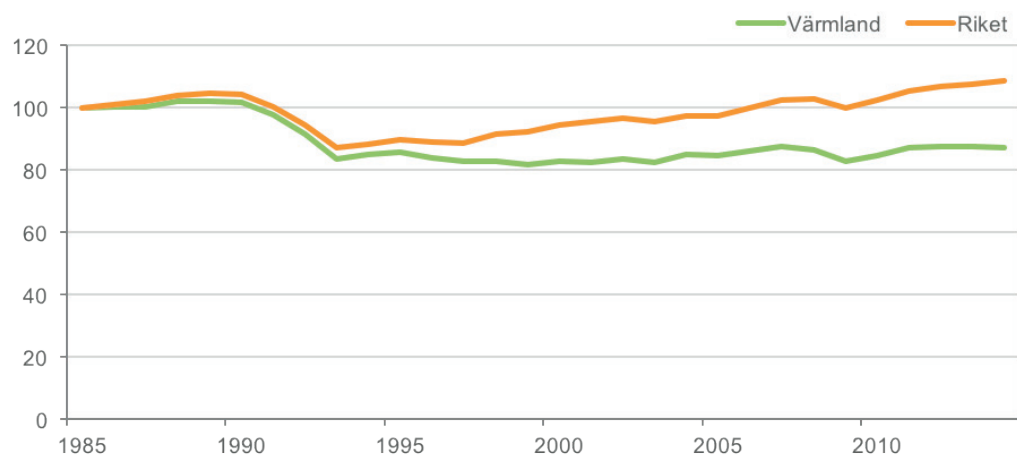
NÄRINGSLIVET I LÄNET

År 2014 hade 121 000 förvärvsarbetande personer sin arbetsplats i Värmlands län. Det är nära 18 000 färre än år 1985. Diagrammet nedan visar den indexerade utvecklingen över sysselsättning som utgår ifrån år 1985. År 2014 var index 87 för Värmlands län, vilket innebär att antalet sysselsatta år 2014 var 13 procent färre än år 1985. För riket var index 108 år 2014, vilket innebär en ökning med 8 procent jämfört med år 1985.

Värmlands län hade ett stort tapp i antalet sysselsatta i början av 1990-talet, vilket var något som skedde i hela riket. Efter 1990-talets sysselsättningsnedgång har återhämtningen varit långsammare i Värmlands län än i riket.

Ser man istället till andelen sysselsatta i åldern 20-64 år har utvecklingen 1985 till 2014 i stort varit densamma för länet som för riket. Senast tillgängliga uppgift om andelen arbetslösa, kvartal 2 år 2016, visar på att även arbetslösheten i länet ligger på samma nivå som för riket, cirka 3 procent.

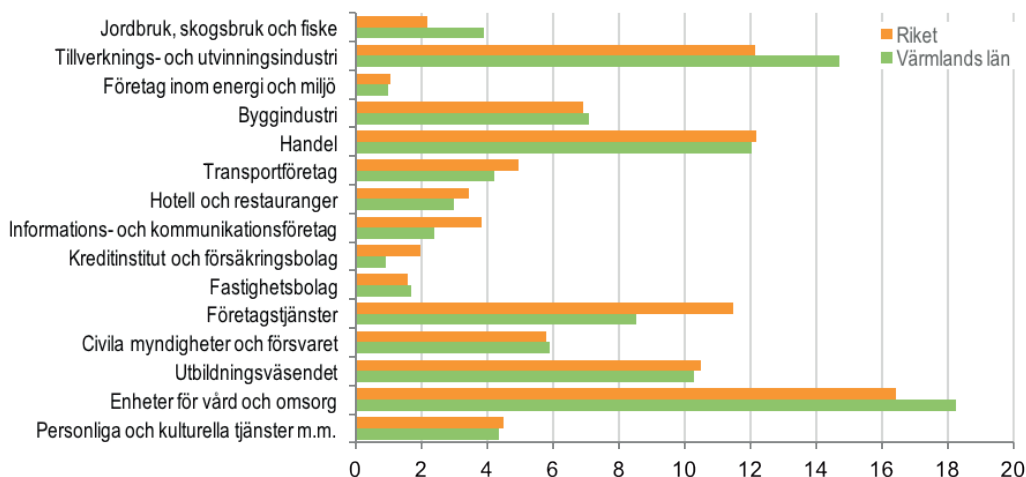
Diagram 3: Sysselsatt dagbefolkning, indexerad utveckling åren 1985-2014. Index 100 avser år 1985.

Den svagare återhämtningen i Värmlands län efter 1990-talets minskade sysselsättning kan delvis förklaras av näringslivsstrukturen i Värmland. Jämfört med riket är en stor andel i Värmlands län sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk

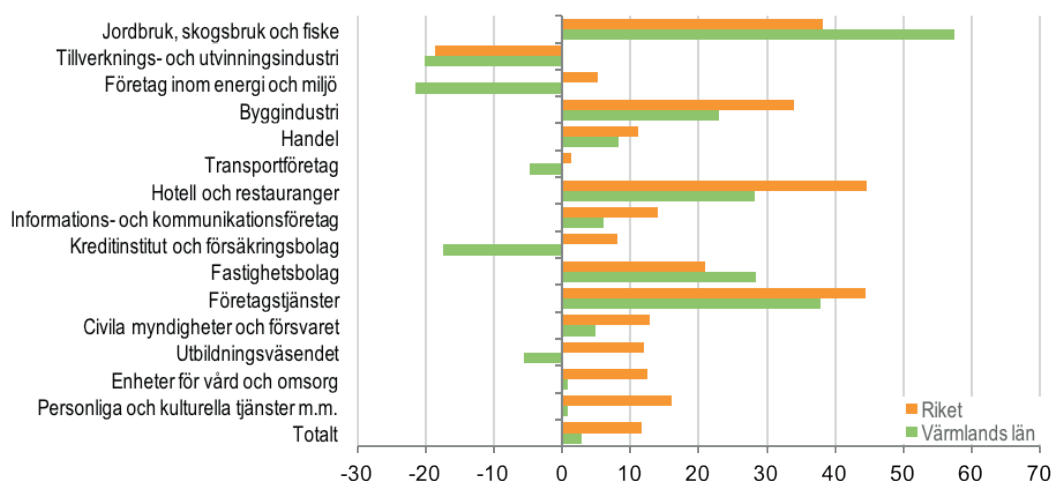
och fiske, tillverknings- och utvinningsindustri samt inom vård och omsorg. Dessa tre branscher är de som haft den svagaste sysselsättningsutvecklingen i riket sedan år 1993. Det medför att den negativa trenden för branscherna i riket har fått ett större genomslag i Värmlands län med avseende på det totala antalet sysselsatta.

Diagram 4: Branschfördelningen för sysselsatta 2014, i procent av totalt antal sysselsatta

Under tioårsperioden 2005-2014 har sysselsättningstillväxten i Värmlands län varit kraftigast inom branscherna företagstjänster, byggindustrin och handel om man ser till antalet sysselsatta. Ser man däremot till den procentuella ökningen under denna period har den varit kraftigast inom jordbruk, skogsbruk och fiske, företagstjänster, fastighetsbolag, hotell och restaurang samt byggindustri. Jämfört med riket har två branscher i Värmland haft en positivare utveckling under tioårsperioden; jordbruk, skogsbruk och fiske samt fastighetsbolag. Ser man enbart till den senaste observerade femårsperioden 2010-2014 är bilden ungefär densamma med avseende på vilka branscher som ökat. Dock sticker jordbruk, skogsbruk och fiske ut mer, då större delen av ökningen 2005-2014 har skett under den senaste femårsperioden.

Diagram 5: Sysselsättningsökning i procent för perioden 2005-2014

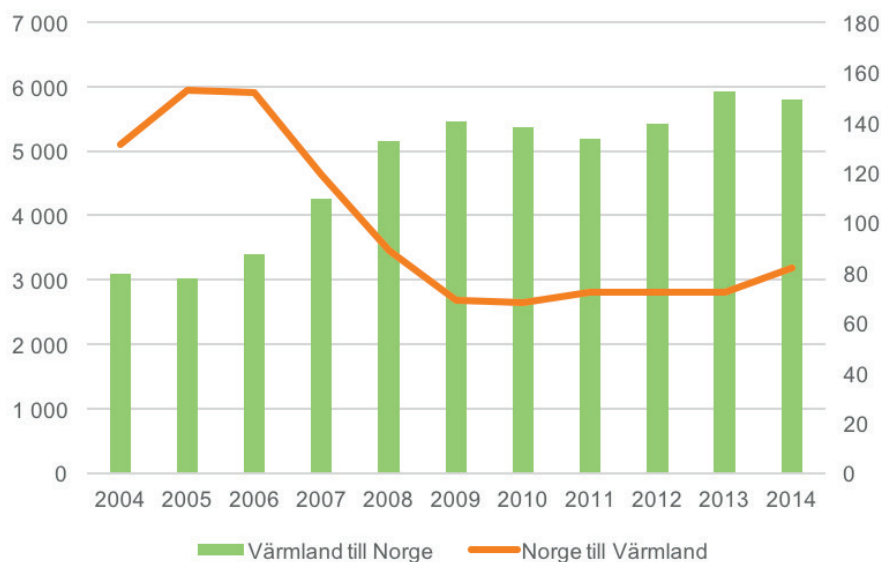

ARBETSPENDLING TILL NORGE

Arbetspendling till och från länet är en viktig faktor i beräkningen av utbudet av utbildad arbetskraft. Värmland är en gränsregion till Norge vilket innebär en utvidgad arbetsmarknad för invånarna, inte minst på grund av närheten till den växande Osloregionen, och därmed också ett stort utflöde av arbetskraft. Arbetspendlingen från Värmland till Norge är utbredd och har ökat mycket de senaste åren. I diagrammet nedan syns att arbetspendlingen till Norge har nära fördubblats under en tioårsperiod. 2014 var det 5 793 personer i Värmland som hade sin huvudsakliga sysselsätt-

ning i Norge. Arbetspendlingen i motsatt riktning, från Norge till Värmland, sker i betydligt mindre utsträckning. 2014 handlade det om 82 personer.

Diagram 6: Antal arbetspendlare mellan Värmland och Norge, 2004-2014

Det sker således ett relativt stort utflöde av arbetskraft till den norska arbetsmarknaden. Gränspendlingen är mer utbredd inom vissa branscher. Av tabellen nedan framgår att det framför allt är byggbranschen som har ett stort tapp av arbetskraft till Norge, med 1 567 gränspendlare år 2014, vilket utgör 27 procent av den totala arbetspendlingen till Norge.

Tabell 1: Antal och andel gränspendlare efter näringsgren

Tio vanligaste branscherna		
Byggverksamhet	1 567	27%
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	858	15%
Vård och omsorg; sociala tjänster	692	12%
Tillverkning	691	12%
Transport och magasinering	537	9%
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	470	8%
Hotell och restaurang	284	5%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	132	2%
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	95	2%
Utvinning av mineral	90	2%
Övriga	377	7%
Totalt	5 793	100%

Personer som bor i Värmland och arbetspendlar till Norge fångas inte upp i officiell statistik som förvävsarbetande. Det ger lägre förvävsfrekvenser inom utbildningsgrupper där gränspendlingen är stor. Då beräkningarna utgår ifrån observerad andel förvävsarbetande i Värmlands län per ålder och utbildningsgrupp, ger dessa förvävsfrekvenser en automatisk justering för närheten till Norge. Utbudet av utbildade som är tillgängliga för Värmlands arbetsmarknad blir därmed justerat för närheten till Norge via de lägre förvävsfrekvenserna.

2

METOD

Denna prognos bygger på en framskrivning av utbud och efterfrågan på arbetskraft utifrån senast tillgängliga statistik. Prognosen har tagits fram av Sweco Society på uppdrag av Region Värmland. För prognosberäkningarna har två databaser specialbeställts från Statistiska centralbyrån, en med uppgifter om befolkningen 20 till 64 år och en med flyttningar för samma åldersgrupp. Strävan har varit att utgå från senast tillgängliga statistik och även att gå så långt tillbaka som möjligt. På grund av viss eftersläpning och tidsseriebrott i statistiken innebär det perioden 2009 till 2014, med undantag för några områden.

Befolkningen har delats upp efter kön, ålder (1-årsklasser), utbildning (SUN2000), yrke (4 siffrig nivå), sysselsättningsstatus och näringsgren (Raps-SNI). När det gäller yrkeskoderna har ett tidsseriebrott skett år 2014 och uppgifterna år 2013 är de senaste som gått att använda för yrken.

När det gäller flyttningar har nettoflyttningar använts för att undvika problem kring statistiksekretess, då antalet flyttare är få i flera utbildningsgrupper. Nettoflyttningen är uppdelat på kön, ålder (1-årsklasser) och utbildning (SUN2000).

UTBUD AV UTBILDADE

Prognosen över utbudet utgår ifrån den senast tillgängliga statistiken över befolkningen i Värmlands län efter utbildningsinriktning och ålder. Tillgången på utbildade förändras då personer:

- går i pension
- flyttar till eller från regionen
- pendlar till eller från regionen
- avlider
- när befintlig befolkning tillfrisknar sig utbildning.

Nettoflyttningen åren 2009-2014 per utbildningsgrupp och ålder ligger till grund för antaganden om rörelser över länsgränsen (både till andra län och till annat land). Observerad förvärvsgrad per utbildningsgrupp och ålder ligger till grund för antagandet om framtida antal förvärvsarbete. Andelen arbetslösa antas ligga konstant under prognosperioden utifrån senast observerat värde för utbildningsgruppen, det vill säga år 2014.

EXAMINERADE

Antaganden om antalet examinationer har tagits fram genom en inventering av utbildningar i länet. Senaste uppgifter om antalet nyutexaminerade har använts, det vill säga nyutexaminerade år 2015.

Förgymnasial nivå

Antalet examinerade på grundskolenivå antas vara samtliga avgångselever som antingen har behörighet till gymnasieskolans yrkes- eller högskoleförberedande program. Dessa matchades sedan som ett inflöde till rätt utbildningsgrupp i prognosen. Uppgifter om detta har hämtats per kön för Värmlands län per läsåret 2014/2015 från Skolverkets databas SiRiS.

Gymnasial nivå

På gymnasial nivå beräknas de examinerade som det totala antalet avgångselever multiplicerat med andelen med examen uppdelat per kön och program enligt Skolverkets indelning. Sedan matchades respektive program till de utbildningsgrupper på gymnasial nivå som hanteras i prognosen. Även här har Skolverkets databas SiRiS använts för att få tillgång till statistiken.

Eftergymnasial nivå

På eftergymnasial nivå har de examinerade hämtats från Universitetskanslersämbetets NU-statistikdatabas. I Värmlands län finns två högskolor, Gammelkroppa skogsskola och Karlstads universitet, och statistikuttag har därför gjorts för dessa. För att få en helhetsbild och detaljer om de examinerade krävdes två statistikuttag. Först ett för samtliga yrkesexamina år 2015 som nästan helt matchade prognosens utbildningsgrupper exakt. De undantag som fanns gällde kandidat-, magister- och mastersexamina där tillräcklig information saknades för att en översättning till prognosens utbildningsgrupper skulle vara möjlig. För att lösa detta gjordes även uttag för dessa tre examenstyper med tilläggsuppgifter om inriktning och huvudområde. Dessa kunde sedan matchas helt till prognosens utbildningsgrupper. För att undvika dubbelräkning (någon som tar en magister- eller mastersexamen har redan en kandidatexamen) användes endast antalet examinerade på kandidatnivå.

För att undvika överskattning av de examinerade beställdes en tabell från SCB med uppgifter om examinerade efter rekryteringslän och boendelän fördelat på utbildningsgrupper. Utifrån dessa uppgifter skapades kvoter på hur många av de examinerade för en viss utbildningsgrupp som bor kvar i Värmland även 2 år efter examen. Med andra ord hur många av de examinerade 2013/2014 som även bodde i Värmland den 1 januari 2016. För större utbildningsgrupper användes kvoten för respektive utbildning, för mindre användes huvudområdets (8 stycken enligt Trender och Prognoser 2014) kvot. Sett till samtliga utbildningar bodde 47 procent av de examinerade 2013/2014 i Värmland 2016. Om till exempel 100 personer examinerades skulle i det här fallet 47 personer användas som utbud i prognosen.

EXAMINERADES ÅLDERSSTRUKTUR

De examinerades åldersfördelning är baserat på uppgifter om ålder vid examen. Dessa är specifika för respektive utbildningsgrupp.

Förgymnasial nivå

Samtliga examinerade på förgymnasial nivå antas vara 20 år, då det är den yngsta åldern som hanteras i prognosen. Eftersom övergångsfrekvensen till gymnasial nivå är hög blir dock få 20-åringar med förgymnasial utbildning kvar efter att dessa frekvenser applicerats i beräkningsmodellen. För både folk- och grundskolan fördelas könen på det sättet som det såg ut i Värmlands län under läsåret 2014/2015.

Värt att notera kan dock vara att könsfördelningen på den här utbildningsnivån är nästan helt jämfördelad. Statistikkällan för examinerade på förgymnasial nivå är Skolverkets databas SiRiS.

Gymnasial nivå

Uppgifter om examinerade på gymnasial nivå är hämtade från Skolverkets databas SiRiS. För gymnasieutbildade antas samtliga examinerade vara 20 år då det är den första åldersgruppen som hanteras i prognosen, dessutom saknas uppgifter om exakt ålder på de som examineras. Könsfördelningen skiljer mellan olika program. Därför undersöks könsfördelningen på de examinerade på respektive program i Värmlands län 2014/2015 för att få en uppfattning om hur fördelningen mellan könen ser ut och även kan komma att se ut på sikt. Fyra gymnasieprogram som ingår i prognosberäkningarna saknar examinerade i Värmland 2014/2015 och dessa antas därför vara jämnt fördelade mellan könen.

Eftergymnasial nivå

Här fördelas de examinerade på ettårsklasser och kön per åldrarna 18-65 år. För att få en stabil fördelning används riks-siffror och en summering av perioden 2009/2010-2014/2015. Värt att notera är att ett försök även gjordes med siffror för Värmlands län, med resultatet att fördelningen blev mycket ojämn. Dessutom var det tydligt att likheterna mellan riket och Värmland var stora. De examenstyper som fanns att tillgå matchar i de flesta fall de utbildningsgrupper som hanteras i prognosen. När en examenstyp inte går att matcha helt till en utbildningsgrupp i prognosen används antingen den summerade åldersfördelningen för samtliga examina, en summering av kandidat/magister/mastersexamina eller en summering för alla konstnärliga examina för att så nära som möjligt matcha just den utbildningsgruppens examensåldrar. Statistikkällan är SCB som i sin tur fått statistiken från Universitetskanslersämbetet.

Övergångsfrekvenser

Övergångsfrekvenser från grundskola till gymnasiet och från gymnasiet till högskola har använts för att inte dubbelräkna utbildade. Utifrån uppgifter i SCB:s databaser har olika övergångsfrekvenser använts för personer som genomgått olika utbildningar.

EFTERFRÅGAN AV UTBILDADE

Den framtida efterfrågan på olika utbildningsgrupper har beräknats med utgångspunkt i en näringsgrensprognos och i en befolkningsprognos. Näringsgrensprognosen bygger på Långtidsutredningens basscenario för den framtida utvecklingen av sysselsättning per näringsgren. Den tillväxttakt per näringsgren som Långtidsutredningen prognosticerat för riket används här även för Värmlands län. Undantaget är sysselsättning i branscher som bedöms styras av den demografiska utvecklingen i första hand, där efterfrågan istället beräknats utifrån den förväntade befolkningsutvecklingen i relevanta åldrar. Den förväntade befolkningsutvecklingen är hämtad från Region Värmlands egen befolkningsprognos som är framtagen av SCB. Befolkningsprognosen har sin utgångspunkt i 2014 års befolkning i Värmlands län och sträcker sig till år 2035.

Nedan följer en kort beskrivning av de steg som ingått i framtagningen av efterfrågan på utbildade:

- Underlag med antal förvärvsarbete per näringsgren (SNI2002) och utbildningsgrupp har beställts från SCB för åren 2009-2014. Utbildningsgrupperna är de utbildningar som ingår i SCB:s rapport "Trender och prognoser" (SCB, Trender och prognoser 2014) men med vissa justeringar.
- Med utgångspunkt i antalet förvärvsarbete år 2014 har det framtida behovet av förvärvsarbete räknats fram per näringsgren utifrån ett index för åren 2015-2035 som är baserat på Långtidsutredningens basscenario, med undantag av de branscher som bedömts vara styrda av den demografiska utvecklingen (i huvudsak offentlig sektor - se nedan för mer detaljerad beskrivning av tillvägagångssättet för dessa).
- Det beräknade antalet förvärvsarbete per näringsgren fram till år 2035 har sedan fördelats per utbildningsgrupp, enligt den fördelning av förvärvsarbete som utbildningsgrupperna hade år 2014 inom respektive näringsgren.

DEMOGRAFISKT DRIVNA BRANSCHER

De branscher som bedömts styras av den demografiska utvecklingen i första hand är byggindustri, allmän administration m.m., utbildning i offentlig produktion samt hälso- och sjukvård i offentlig produktion. Nedan följer en redogörelse för vilka antaganden som är gjorda för dessa branscher.

Byggindustri: Antas följa den totala befolkningsutvecklingen för samtliga åldrar.

Allmän administration m.m.: Antas följa den totala befolkningsutvecklingen för samtliga åldrar.

Utbildning, offentlig produktion: Antalet förvärvsarbete inom olika utbildningsgrupper antas följa den demografiska utvecklingen av antal personer i relevanta åldrar, se nedan.

- Förskollärautbildning: antas följa utvecklingen av antal barn i åldern 1-5 år.
- Fritidspedagogutbildning: antas följa utvecklingen av antal barn i åldern 6-12 år.
- Lärautbildning, grundskolans tidigare år: antas följa utvecklingen av antal barn i åldern 6-12 år.
- Lärautbildning, grundskolans senare år, gymnasialärautbildning: antas följa utvecklingen av barn i åldern 10-18 år.
- Speciallära- och specialpedagogutbildning: antas följa utvecklingen av antal barn i åldern 6-15 år.
- Yrkeslärautbildning: antas följa utvecklingen av antal barn i åldern 16-18 år.

Hälso- och sjukvård, offentlig produktion: Antalet förvärvsarbete antas följa befolkningsutvecklingen för samtliga åldrar, viktat för hur stora kostnaderna för hälso- och sjukvård beräknas vara per ålder i ettårsklasser och kön. För förvärvsarbete inom Hälso- och sjukvård, offentlig produktion som har en Vård- och omsorgsutbildning har ytterligare en viktning gjorts då en stor del, cirka 40 procent, av dessa arbetar inom äldreomsorgen. Viktningen har gjorts så att utvecklingen för Vård- och omsorgsutbildade till 60 procent följer den utveckling som beräknats för Hälso- och sjukvården och till 40 procent följer den utveckling som beräknats för Äldreomsorgen. Äldreomsorgen antas följa den demografiska utvecklingen för personer 65 år och äldre, med hänsyn taget till kostnader för äldreomsorg per kön och ålder i ettårsklasser.

3

PROGNOSER PER UTBILDNINGSGRUPP

Beräkningar har gjorts för 50 utbildningsgrupper. Källa för uppgifterna åren 2009 till 2014 är SCB och prognosåren är beräkningar gjorda av Sweco inom ramen för uppdraget.

I följande diagram över tillgång och efterfrågan på arbetskraft för åren 2009 till 2014, representerar antalet förvärvsarbetande efterfrågan och tillgången är antalet förvärvsarbetande tillsammans med antalet öppet arbetslösa. För prognosperioden antas antalet arbetslösa ligga kvar på 2014 års nivå. Två linjer redovisar tillgången på arbetskraft under prognosperioden. Den heldragna linjen har tagit hänsyn till flyttningar. Antagandet om flyttningen är baserat på den genomsnittliga flyttningen per kön, åldersklass och utbildning som skett för åren 2009 till 2014. Den streckade linjen har enbart tagit hänsyn till de examinerades flyttningar som sker direkt efter avslutad högskoleutbildning vid Gammelkroppa skogsskola och Karlstads universitet.

Diagrammen över åldersfördelningen i arbetskraften avser förvärvsarbetande personer observerat år 2014, och för prognosåren avses tillgången på utbildade där konstanta förvärvsfrekvenser antas för respektive kön, åldersklass och utbildningsgrupp. Arbetskraften skiljer sig därmed från SCB:s definition av arbetskraft som även innefattar de arbetslösa. Det beror på att data över arbetslösa 2014 fördelat på kön, ålder och utbildningsgrupp inte varit tillgänglig i underlaget.

Uppgifterna i diagrammen och tabellerna som avser sysselsatta redovisas för år 2013, då tidsseriebrott har medfört att SCB vid tidpunkten för databeställningen inte kunnat lämna uppgifter för år 2014 som hållit tillräckligt hög kvalitet.

FOLK- OCH GRUNDSKOLEUTBILDNING

► FOLK OCH GRUNDSKOLEUTBILDNING

Diagram 7: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

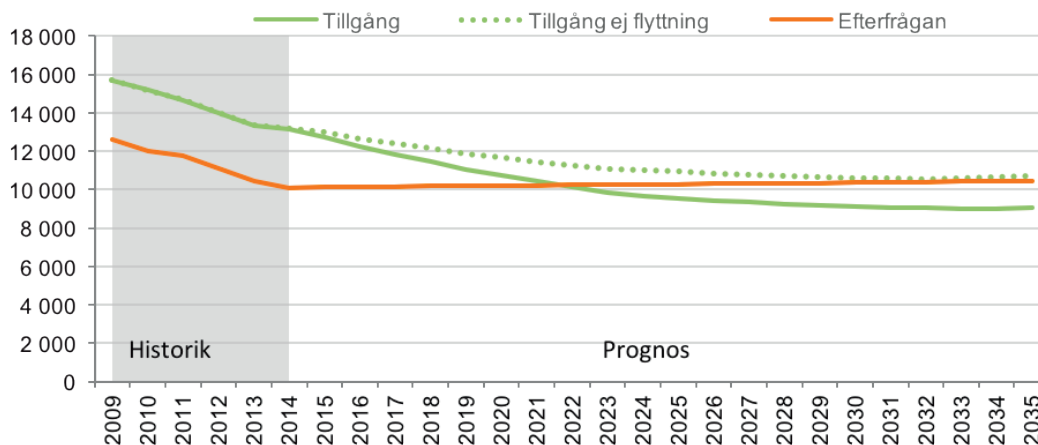
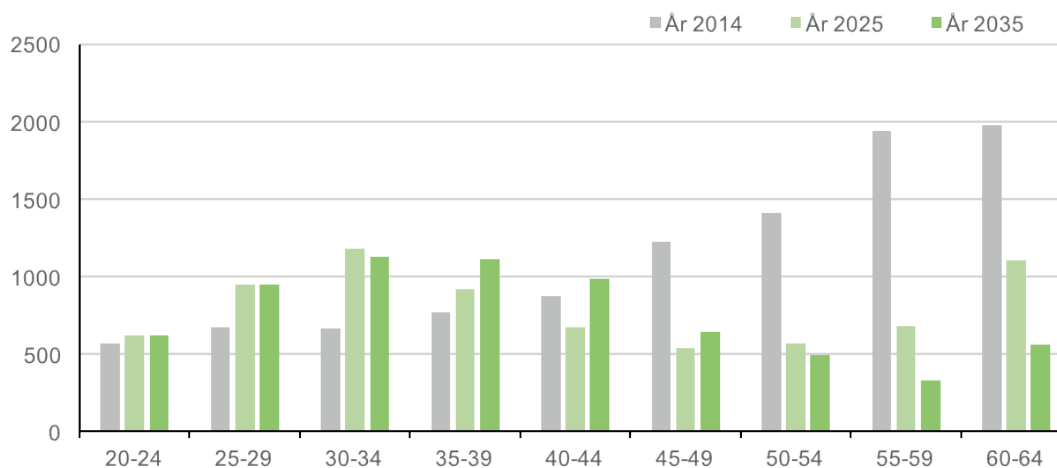

Diagram 8: Åldersfördelning i arbetskraften

En hög andel är arbetslösa

Antalet förvärvsarbetande med folk- och grundskoleutbildning var år 2014 drygt 10 100 och bestod av ungefär två tredjedelar män och en tredjedel kvinnor. Det här är en utbildningsgrupp som inte förknippas med några särskilda branscher eller yrken, vilket blir tydligt genom att spridningen är stor. Flest, men endast 11 procent, arbetade inom branschen parti- och detaljhandel samt reparation av hushållsartiklar. Därefter följer branschen byggindustri med 10 procent. Det vanligaste yrket år 2013 förutom uppgift saknas (15 procent) var servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning med 11 procent, följt av försäljare, detaljhandel och demonstratörer med 7 procent. Arbetslösheten var hög och har mellan åren 2009 och 2014 stigit från 14,0 till 16,6 procent, vilket har legat i linje med riksnivåerna på 13,3 respektive 17,0 procent. Det går tyvärr inte att ta fram hur stor förvärvsfrekvensen var, och eftersom inga yrken matchar utbildningen finns det inte heller siffror på det. Sammantaget verkar det relativt sett svårt för folk- och grundskoleutbildade att hitta ett arbete. En högre utbildningsnivå kan behövas för att förbättra den möjligheten.

Tabell 2: De vanligaste yrkena 2013, procent

KVINNOR		
K	Servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning	21
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	14
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	13
MÄN		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	16
	Maskinoperatörer	6
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	6

Tabell 3: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	14,0	16,6
Riket	13,3	17,0

Tabell 4: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	35	35
Män	65	65

POSITIV NETTOINFLYTTNING VÄNTAS LEDA TILL JÄMVIKT MELLAN TILLGÅNG OCH EFTERFRÅGAN

Tillgången på personer med folk- och grundskoleutbildning väntas minska kraftigt under prognosperioden. Detta beror troligtvis på att folkskoleutbildning inte längre erbjuds och att allt fler väljer att studera vidare efter grundskolan. Dessutom var år 2014 hela 65 procent över 45 år och förväntas därför gå i pension under perioden fram till 2035. Väl där beräknas denna andel ha mer än halverats till 30 procent. Utbildningsgruppen förväntas till följd av detta minska med så mycket som 31 procent.

Efterfrågan på folk- och grundskoleutbildade beräknas samtidigt öka med cirka 3 procent då branscher som personer med utbildningen visat sig arbeta inom förväntas utvecklas positivt fram till år 2035. Den kraftiga minskningen i tillgång innebär samtidigt att det stora tillgångsöverskott som är tydligt till en början på sikt förväntas matcha efterfrågan nästan exakt, särskilt med hjälp av en förväntad positiv nettoinflyttning. I riket som helhet förväntas istället ett kraftigt överskott på folk- och grundskoleutbildade som håller i sig under hela prognosperioden. Här betonas särskilt att gymnasieutbildning blivit ett alltmer vanligt minimikrav bland många arbetsgivare (Trender och prognoser 2014, SCB). Då grundskoleutbildning dessutom ligger till grund för vidare studier är det förstås en utbildning som de allra flesta tillskansar sig och det är därför svårt att någonsin kalla det en bristutbildning.

GYMNASIAL NIVÅ

► BARN- OCH FRITIDSUTBILDNING

Diagram 9: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

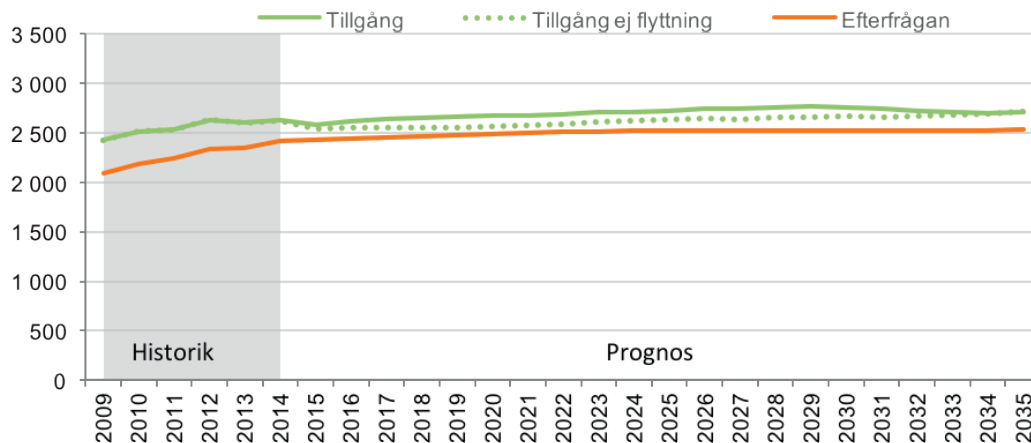
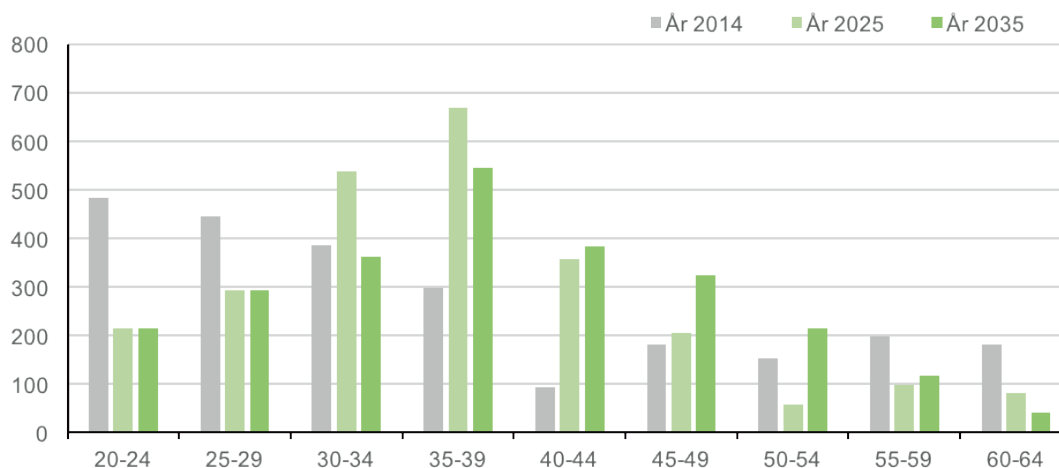

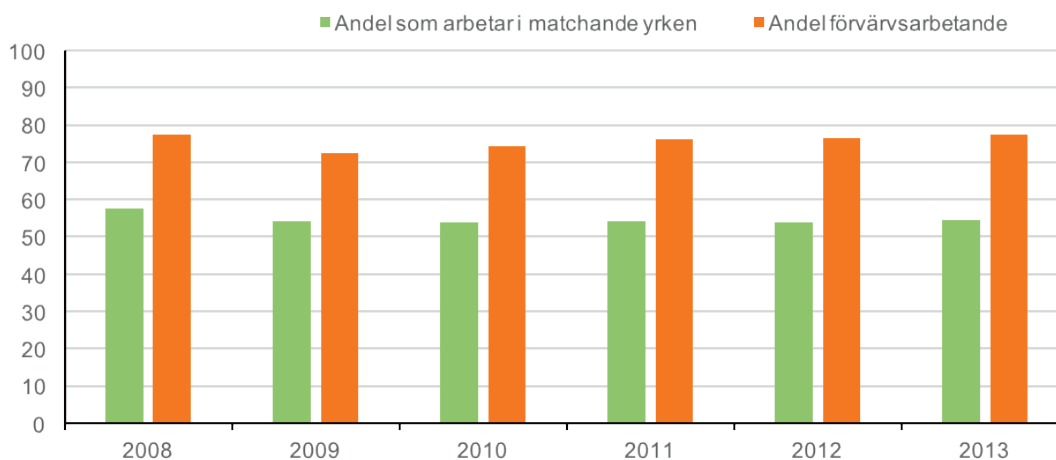
Diagram 10: Åldersfördelning i arbetskraften

KVINNODOMINERAD UTBILDNING

Antalet förvärvsarbetande med barn- och fritidsutbildning uppgick år 2014 till drygt 2 400. Av dessa arbetade 21 procent inom *hälso- och sjukvård och offentlig produktion* och 20 procent inom *hälso- och sjukvård med omsorgsinriktning*. De allra flesta är kvinnor, som stod för nästan 80 procent av de förvärvsarbetande år 2014. De vanligaste yrkena år 2013 var totalt sett *Barnskötare m.fl.* följt av *Vårdbiträden m.fl.* vilket även stämde för kvinnor. För män var det istället vanligast att uppgift om yrke saknas. Arbetslösheten för barn- och fritidsutbildade har under perioden 2009 till 2014 minskat kraftigt i Värmland, från 11,2 till det betydligt lägre men fortfarande relativt höga 6,8 procent. Arbetslösheten har under samma period utvecklats på ett liknande sätt på riksnivå om än på en lägre nivå. En låg andel, endast 54 procent, arbetade inom ett yrke som matchade utbildningsbakgrunden under år 2013, medan andelen som förvärvsarbetade var 77 procent. Totalt sett indikerar detta en relativt sett låg, om än ökande, efterfrågan på barn- och fritidsutbildade.

Diagram 11: Förvärvsfrekvens

Tabell 5: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Barnskötare m.fl.	28
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	17
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	24
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	8
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	7

Tabell 6: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	11,2	6,8
Riket	7,9	5,3

Tabell 7: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	84	78
Män	16	22

ÖVERSKOTT SOM HÅLLER I SIG UNDER DE KOMMANDE ÅREN

Barn- och fritidsutbildade var en relativt ung utbildningsgrupp 2014. Endast knappt 30 procent var över 44 år och detta förväntas även hålla i sig under prognosperioden. Denna åldersfördelning förväntas leda till att antalet pensionsavgångar per år väntas vara relativt få fram till år 2035. Trots att relativt få förväntas utbilda sig leder detta till en svagt ökande tillgång på barn- och fritidsutbildade under de kommande åren. Totalt sett beräknas utbudet öka med 3 procent fram till år 2035.

Även efterfrågan på barn- och fritidsutbildade kommer troligen öka svagt under prognosperioden med omkring 5 procent mot prognosperiodens slut. Att efterfrågan beräknas öka beror på den befolkningsökning som väntas, för denna utbildningsgrupp att antalet unga väntas öka under prognosåren. I Värmland förväntas ett jämnt överskott av barn- och fritidsutbildade under prognosperioden. Detta har under de senaste åren även varit tydligt på riksnivå, men där förväntas istället ett växande underskott (Trender och prognoser 2014, SCB). Det överskott som förväntas för Värmland kan alltså komma till nytta för riket där möjligheterna till sysselsättning förväntas vara större.

► BYGGUTBILDNING

Diagram 12: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

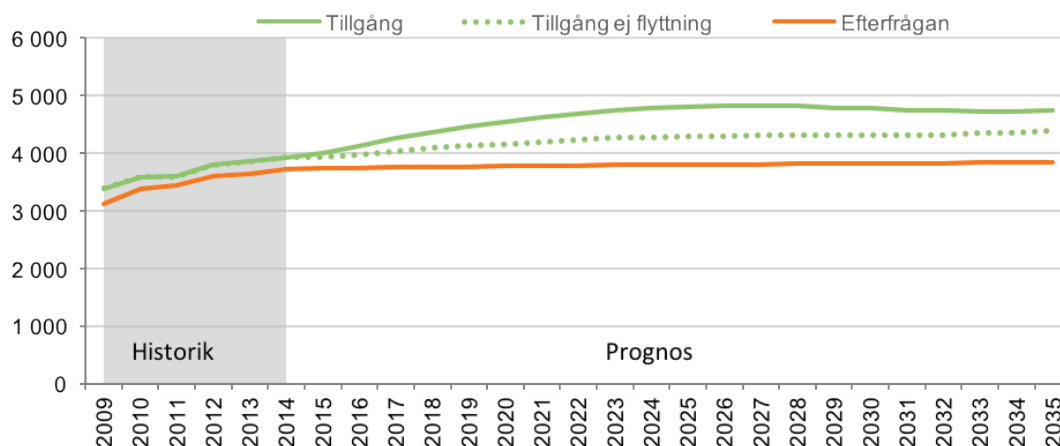
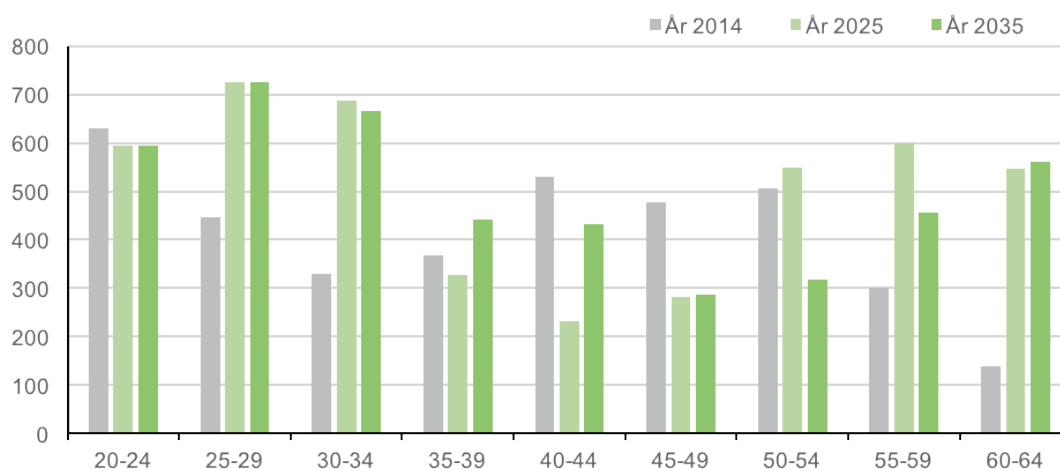

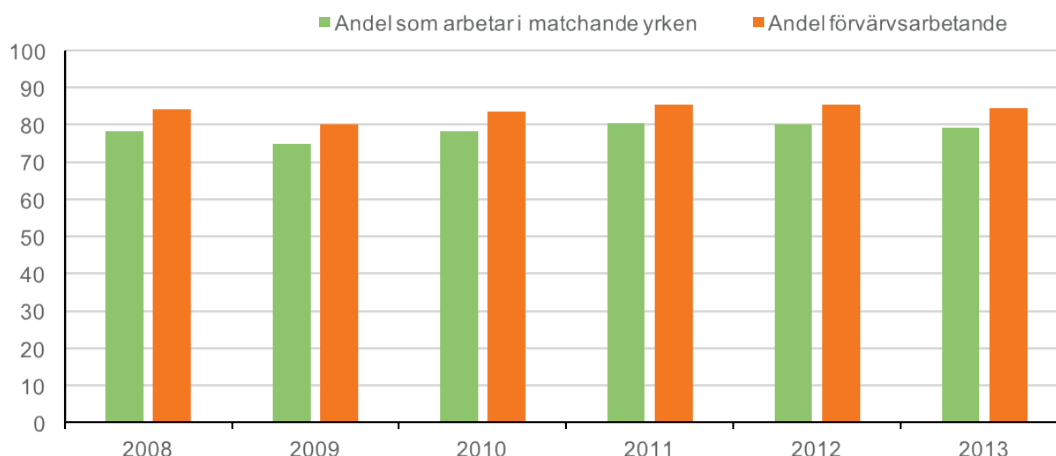
Diagram 13: Åldersfördelning i arbetskraften

STOR MANSDOMINANS

År 2014 uppgick antalet förvärvsarbetande med en byggtutbildning på gymnasial nivå till drygt 3 700. Ungefär hälften av dessa arbetade inom byggindustri. Mansdominansen var stor och endast 3 procent av de förvärvsarbetande var kvinnor år 2014. De få kvinnor som har en byggtutbildning arbetade i högre grad än männen inom andra branscher, så som exempelvis företagsservicefirmor och hälso- och sjukvård, offentlig produktion. Det vanligaste yrket år 2013 var byggnads- och anläggningsarbete, i övrigt var yrkesspridningen stor för byggtutbildade. Förvärvsfrekvensen i åldrarna 20-64 var 85 procent och nästan 80 procent arbetade inom ett yrke som överensstämde med utbildningsbakgrunden. Arbetslösheten år 2014 var 4,4 procent, vilket var samma nivå som i riket totalt.

Diagram 14: Förvärvsfrekvens

Tabell 8: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	24
	Servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning	10
	Byggnads- och anläggningsarbetare	7
Män		
M	Byggnads- och anläggningsarbetare	29
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	17
	Byggnadshantverkare	6

Tabell 9: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	6.4	4.4
Riket	5.9	4.4

Tabell 10: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	1	3
Män	99	97

RISK FÖR ÖVERSKOTT

Antalet examinerade från gymnasieskolans byggtutbildning beräknas till cirka 135 per år under prognosperioden. Åldersspridningen på de utbildade i arbetskraften är stor och antalet pensionsavgångar väntas därför vara måttliga fram till år 2035. Antalet examinationer och inflyttningar av utbildade beräknas bli fler än antalet pensionsavgångar och utflyttningar, vilket innebär att tillgången förväntas öka under perioden. Tillgångsökningen väntas totalt sett uppgå till 20 procent fram till prognosens sista år.

Efterfrågan på byggtutbildade beräknas enligt prognosen också öka, om än inte lika mycket. Sammantaget över perioden beräknas efterfrågeökningen till 3 procent. Byggingdustrin förväntas följa den demografiska utvecklingen för befolkningen i alla åldrar och efterfrågeökningen på byggtutbildade beror därför till stor del på denna utveckling. Då tillgången väntas öka något mer än efterfrågan finns det en risk för ett visst överskott på byggtutbildade under prognosperioden. I riket som helhet väntas en viss brist under den tidigare delen av prognosperioden men mot slutet beräknas det råda balans på arbetsmarknaden (Trender och prognoser 2014, SCB).

► DATA-, EL- OCH ENERGITEKNISK UTBILDNING

Diagram 15: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

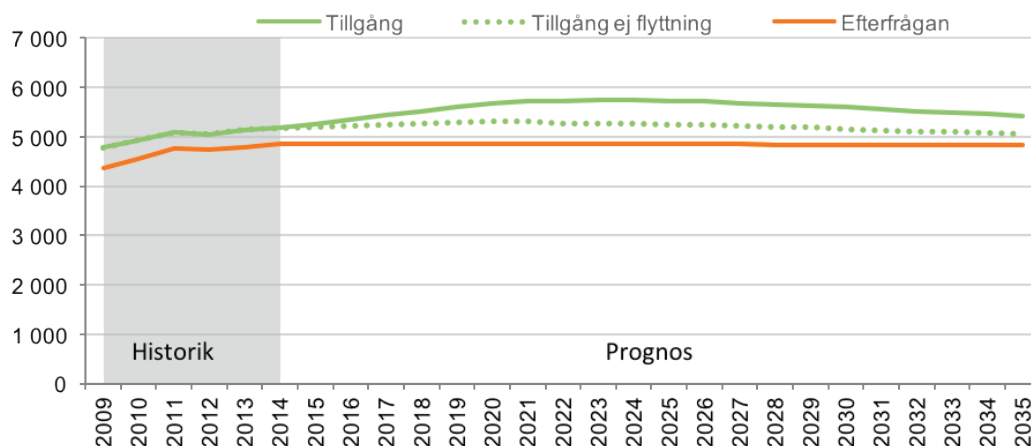
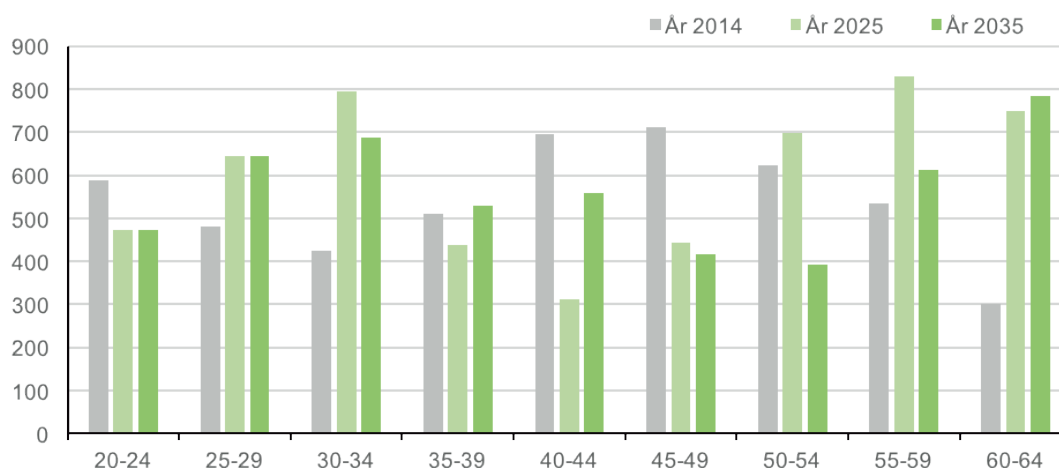

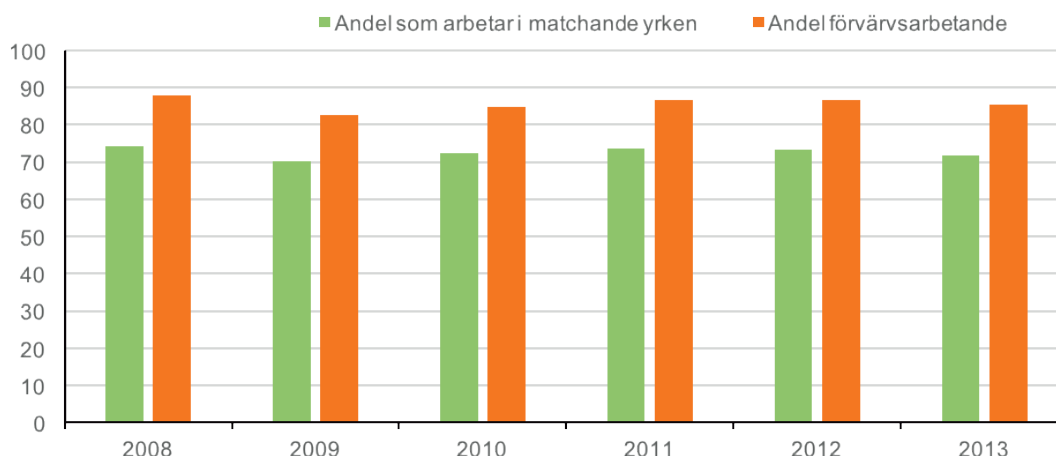
Diagram 16: Åldersfördelning i arbetskraften

NÄSTAN SAMTLIGA UTBILDADE ÄR MÄN

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med data-, el- och energitekniskutbildning 4 867 personer, varav i det närmaste samtliga var män – 98 procent. Vanligast var att personer med den här utbildningen jobbade inom branschen byggin-
dustri (21 procent), följt av parti- och detaljhandel (11 procent). Sett till yrken var spridningen stor, ett tydligt tecken på
det är att flest jobbar inom yrket uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift, tätt följt av byggnadshantverkare, båda
ungefär 14 procent. Förvärvsfrekvens var under perioden 2008-2013 i genomsnitt 86 procent och av dessa arbetade
cirka 73 procent inom ett yrke som matchade deras utbildningsbakgrund. Arbetslösheten har minskat från 7,4 procent
2009 till 5,1 procent 2014, vilket motsvarar trenden för riket. Sammantaget pekar detta på att arbetsmarknaden för
data-, el- och energitekniskutbildning under de senaste åren har vuxit med ungefär lika många platser som tillskottet
av personer med matchande utbildning.

Diagram 17: Förvärvsfrekvens

Tabell 11: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	17
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	12
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	12
Män		
M	Byggnadshantverkare	14
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	14
	Elmontörer, tele- och elektronikreparatörer m.fl.	10

Tabell 12: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	7,4	5,1
Riket	6,6	4,9

Tabell 13: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	2	2
Män	98	98

VISST ÖVERSKOTT UNDER HELA PROGNOSSPERIODEN

Arbetskraften verkar i nuläget vara relativt jämfördelad avseende ålder, men under prognosperioden förväntas den största gruppen 40-54 år att minska kraftigt och mot slutet är en stor andel 25-34 eller 55-64 år. Antalet examinerade med data-, el- och energiteknisk utbildning beräknas till 145 per år vilket är ungefär den mängden som krävs för att hålla relationen mellan tillgång och efterfrågan på en stabil nivå. Samtidigt förväntas en viss inflyttning vilket gör att tillgången på sikt kommer överstiga efterfrågan med en allt större andel. Mer detaljerat beräknas ökningen i tillgång från 2014 fram till år 2035 till 5 procent.

För efterfrågan på data-, el- och energiteknisk utbildning väntas istället en minskning på minus en procent till år 2035. Värt att betona här är att en ökning i efterfrågan har observerats i underlagen för åren 2009 till 2014. Från 2009 till 2035 skulle den förväntade efterfrågan istället ses som positiv.

Under hela prognosperioden beräknas ett visst överskott i den här utbildningsgruppen. Som störst är det från 2020-2030. På riksnivå förväntas istället en brist från 2020 och framåt (Trender och prognoser 2014, SCB), vilket gör att Värmlands förväntade överskott kan komma att ses som en tillgång för övriga riket.

► FORDONSUTBILDNING

Diagram 18: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

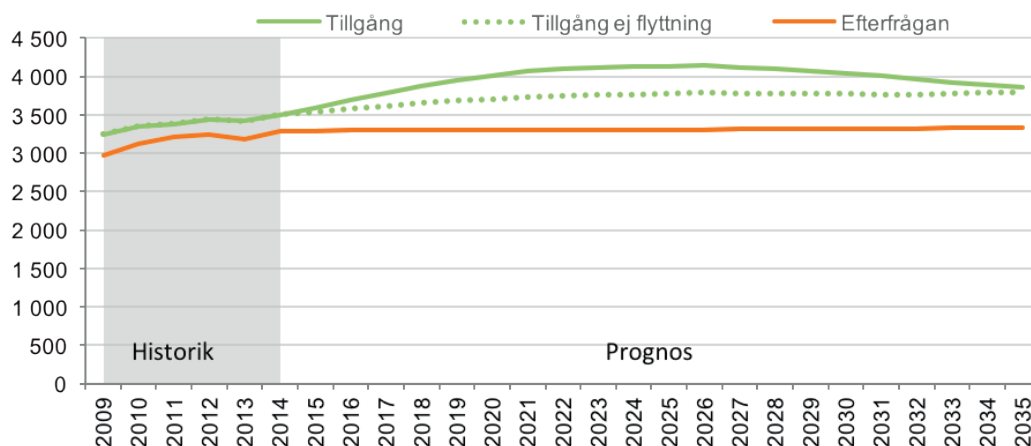
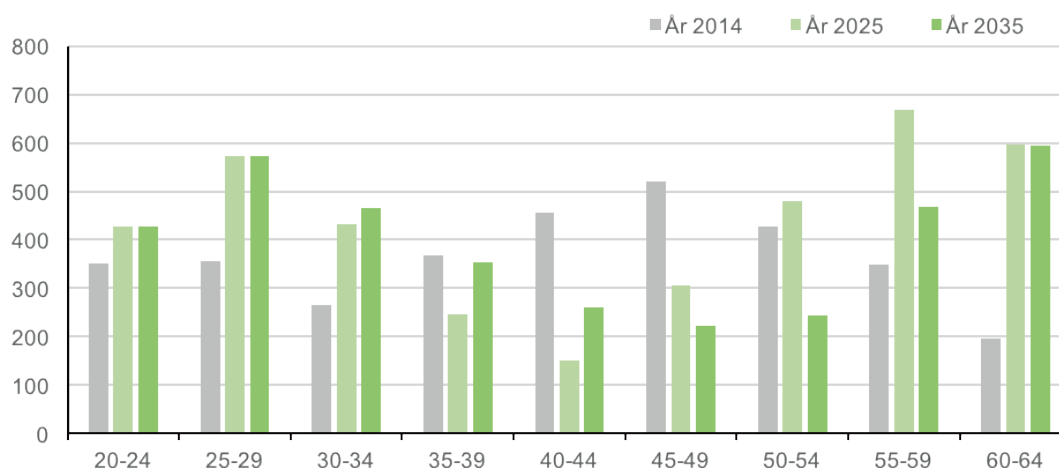

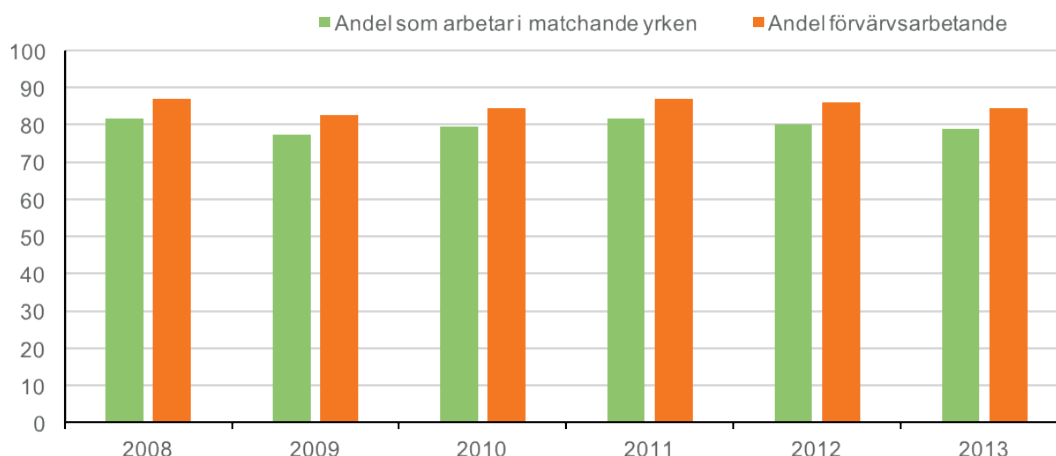
Diagram 19: Åldersfördelning i arbetskraften

NÄSTAN SAMTLIGA AV DE UTBILDADE ÄR MÄN

Antalet förvärvsarbetande med fordonsutbildning var år 2014 knappt 3 300. Nästan samtliga, 98 procent, var män och totalt sett arbetade flest inom bilserviceverkstäder (26 procent) följt av byggindustri (10 procent). Det vanligaste yrket år 2013 var maskin- och motoroperatörer med 19 procent. Därefter följde, förutom uppgift saknas (15 procent), maskinoperatörer med 5 procent. Arbetslösheten låg år 2014 på 5,3 procent, vilket innebar en minskning sedan år 2009 då arbetslösheten var 7,4 procent. Andelen förvärvsarbetande i åldern 20-64 minskade något, från 87 till 85 procent mellan åren 2008 och 2013. Även andelen som arbetade inom ett yrke som matchar utbildningsbakgrunden minskade något, från 82 till 79 procent under samma period. Sammantaget tyder detta på att arbetsmarknaden för personer med fordonsutbildning har varit relativt stabil under de senaste åren. Samtidigt som färre jobbar inom ett matchande yrke var det färre och färre som var arbetslösa.

Diagram 20: Förvärvsfrekvens

Tabell 14: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	15
	Servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning	14
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	13
Män		
M	Maskin- och motorreparatörer	19
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	15
	Maskinoperatörer	5

Tabell 15: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	7,4	5,3
Riket	6,9	5,1

Tabell 16: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	3	3
Män	97	97

RISK FÖR ÖVERSKOTT I VÄRMLAND MEN BRIST I RIKET

År 2014 tillhör över hälften, 54 procent, åldersgruppen 35-54 år, fram till 2035 förväntas denna grupp minska till 30 procent vilket innebär att det relativa antalet unga och gamla beräknas öka kraftigt fram till år 2034. Antalet examinerade med fordonsutbildning antas enligt prognosen vara 120 per år vilket tillsammans med förhållandevis måttliga pensionsavgångar inledningsvis leder till ett ökande utbud av fordonsutbildade. Efter år 2025 minskar dock utbudet något men sett till hela perioden förväntas en ökning med 10 procent.

Efterfrågan beräknas däremot vara i det närmaste oförändrad fram till år 2035, genom en minskning med endast en procent. Till följd av att tillgången väntas öka kraftigare än efterfrågan förväntas ett överskott på fordonsutbildade framöver. I riket som helhet väntas istället från ungefär 2020 ett underskott, så förhoppningsvis går det något lättare för denna grupp att hitta arbete utanför Värmland. I Trender och prognoser 2014 (SCB) gjordes även ett antagande om att fordonsanknutna yrken som traditionellt sett har gjorts av personer med spridda utbildningar alltmer kommer göras av fordonsutbildade (Trender och prognoser 2014, SCB).

► **HANDELS- OCH ADMINISTRATIONSUTBILDNING**

Diagram 21: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

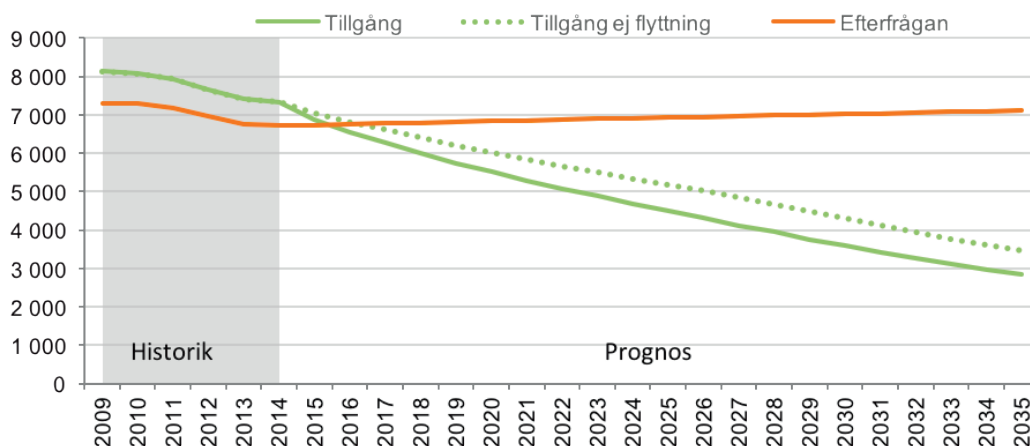
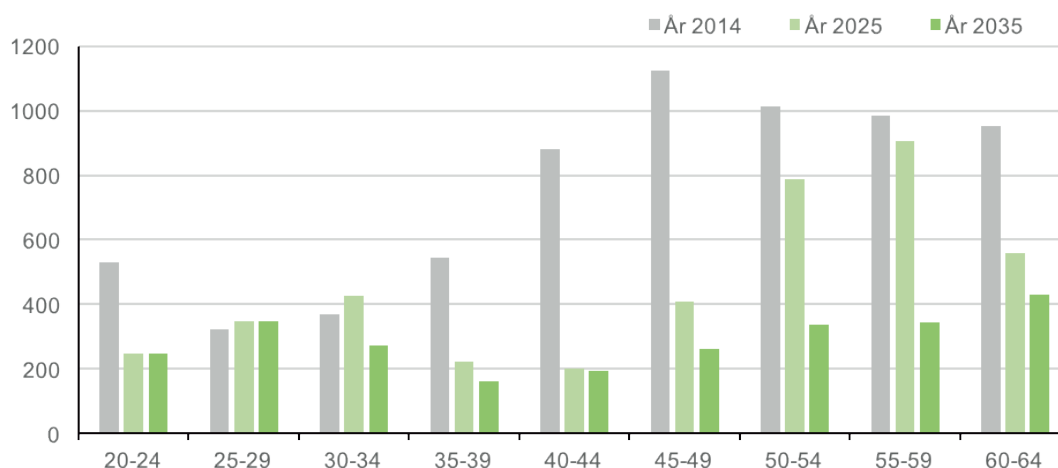

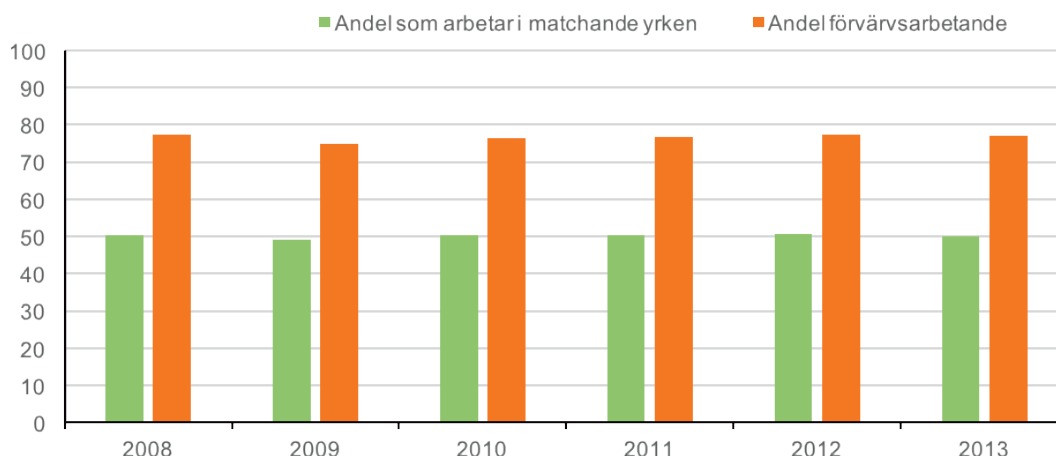
Diagram 22: Åldersfördelning i arbetskraften

FÅ ARBETAR INOM YRKEN SOM MATCHAR UTBILDNINGEN

Antalet förvärvsarbetande med handels- och administrationsutbildning var år 2014 drygt 6 700. Knappt en fjärdedel av dessa arbetade inom branschen parti- och detaljhandel samt reparation av hushållsartiklar. 13 procent arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och 8 procent inom hushållens icke-vinstdrivande organisationer. Majoriteten, 70 procent, av de förvärvsarbetande var kvinnor år 2014. Spridningen mellan yrken år 2013 var stor, totalt sett var det för båda könen vanligast att arbeta som försäljare inom detaljhandel och demonstratör (14 procent) följt av att uppgift saknas (11 procent). Arbetslösheten har under åren 2009 till 2014 följt en minskande trend i Värmland, från 8,6 procent 2009 till 7,1 procent 2014. Denna trend är aningen starkare än för riket, även om arbetslösheten även år 2014 låg aningen lägre för riket. Förvärvsfrekvensen för utbildade i åldern 20-64 år har legat stabilt på ungefär 77 procent under åren 2008 till 2013. Även andelen som arbetade inom ett yrke matchande deras utbildning har legat stabilt under perioden, dock på en låg nivå, 50 procent. Sammantaget tyder detta på att efterfrågan på just handels- och administrationsutbildade inte är speciellt hög, men att personer med utbildningen ändå lyckas följa den för perioden övergripande trenden med minskande arbetslöshet.

Diagram 23: Förvärvsfrekvens

Tabell 17: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	15
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	10
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	8
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	14
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	13
	Reseproducenter/Företagssäljare/Inköpare/Övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl.	6

Tabell 18: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	8,6	7,1
Riket	7,2	6,8

Tabell 19: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	71	70
Män	29	30

RISK FÖR ETT VÄXANDE UNDERSKOTT UNDER PERIODEN

År 2014 befann sig hela 61 procent av de handels- och administrationsutbildade i gruppen 45 år eller äldre. Dessa förväntas gå i pension under perioden fram till 2035. Samtidigt antas endast ungefär 60 personer examineras per år, en betydligt mycket lägre nivå än pensionsavgångarna. Till följd av detta och ett positivt men relativt sett lågt flyttningsöverskott förväntas en kraftig nedgång, med 61 procent, i antalet med handels- och administrationsutbildning.

I motsats till detta förväntas en ökning med 6 procent för efterfrågan. Eftersom efterfrågan förväntas öka, samtidigt som tillgången beräknas gå ner kraftigt, finns risk för ett stort och växande underskott på utbildade fram till år 2035. På riksnivå förväntas istället jämnt sjunkande trender för både tillgång och efterfrågan, även om ett visst överskott förväntas under hela prognosperioden, något som kan komma väl till pass för Värmland. Att trenderna på efterfrågan antas skilja sig åt mellan prognoserna för Värmland och riket beror på att SCB gör ett antagande om att personer som idag har denna utbildning arbetar inom yrken där utbildade på högre nivåer på sikt kommer att ersätta de handels- och administrationsutbildade (Trender och prognoser 2014, SCB). I denna prognos görs inte något sådant antagande.

► HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE UTBILDNING

Diagram 24: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

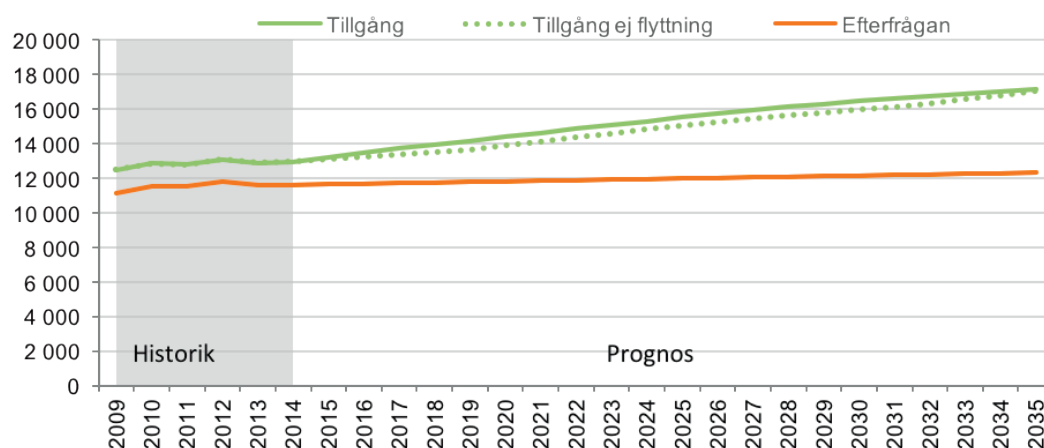
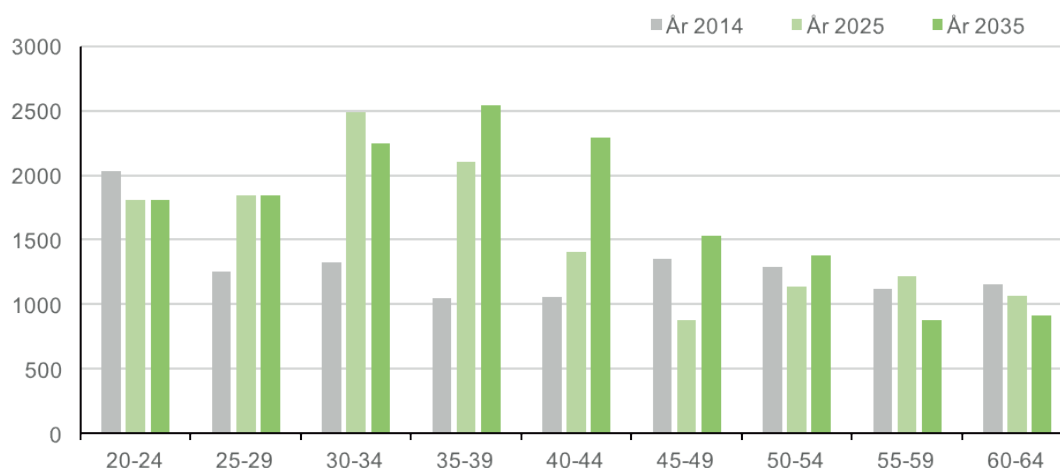

Diagram 25: Åldersfördelning i arbetskraften

STOR YRKES- OCH BRANSCHSPRIDNING

I Värmlands län var antalet förvärvsarbetande med en högskoleförberedande utbildning drygt 11 600 personer år 2014, varav 57 procent kvinnor. Eftersom det är en stor utbildningsgrupp som omfattas av flera olika utbildningar var det också en stor spridning på de branscher och yrken som de förvärvsarbetande jobbade inom. Vanligaste branschen, med 19 procent av de förvärvsarbetande 2014, var parti- och detaljhandeln, reparation av hushållsartiklar. Den näst största branschen var hälso- och sjukvård offentlig produktion med 12 procent av de förvärvsarbetande. Arbetskraft från denna utbildningsgrupp kan komma att efterfrågas inom andra yrkesområden, om rätt kompetens inte går att hitta, exempelvis inom äldreomsorg och annan social omsorg där det förväntas bli kraftig brist på arbetskraft.

Det är som sagt en stor yrkesspridning för personerna med högskoleförberedande utbildning, vanligaste yrkena var dock försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl. (10 % av de förvärvsarbetande). Arbetslösheten för utbildningsgruppen var 8,0 procent år 2014, en minskning med 0,5 procentenheter jämför med 2009. Andelen arbetslösa i riket var 7,0 procent, vilket även det innebar en minskning jämfört med 2009 (7,4 %).

Tabell 20: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	14
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	13
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	9
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	18
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	8
	Maskinoperatörer	5

Tabell 21: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	8,5	8,0
Riket	7,4	7,0

Tabell 22: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	57	57
Män	43	43

ÖVERSKOTT PÅ ARBETSKRAFT

Drygt 40 procent av de förvärvsarbetande var 45 år eller äldre år 2014 och förväntas gå i pension under prognosperioden. De branscher som dessa personer traditionellt sett jobbat inom kan därmed tänkas efterfråga arbetskraft under prognosperioden. Värt att notera är dock att många av de som läser en högskoleförberedande utbildning kan förväntas gå vidare till utbildning på en högre nivå. En viss andel kan dock förväntas stå till arbetsmarknadens förfogande redan vid avslutandet av gymnasiestudierna. Tillgången på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning förväntas öka med 32 procent fram till 2035.

Efterfrågan på personer med en högskoleförberedande utbildning förväntas däremot endast öka med 6 procent under samma period. Även i riket finns det under prognosperioden risk för ett överskott på arbetskraft inom utbildningsgruppen (Trender och prognoser 2014, SCB). Lösningen på detta kan komma att bli att personer som inte lyckas hitta ett arbete istället väljer att studera vidare.

► **INDUSTRIUTBILDNING**

Diagram 26: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

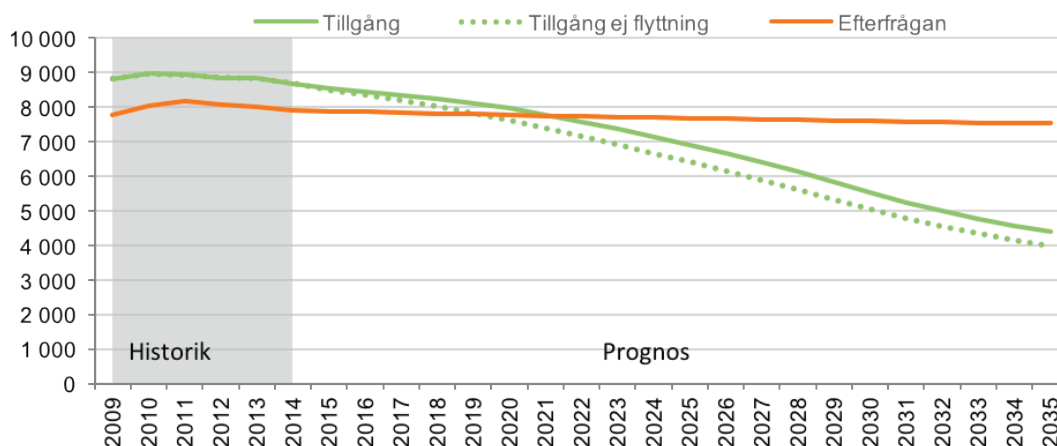
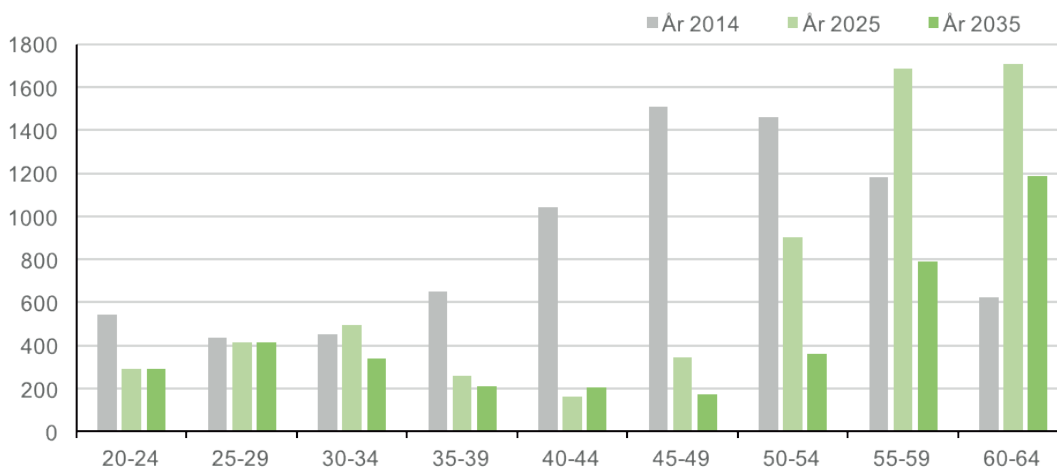

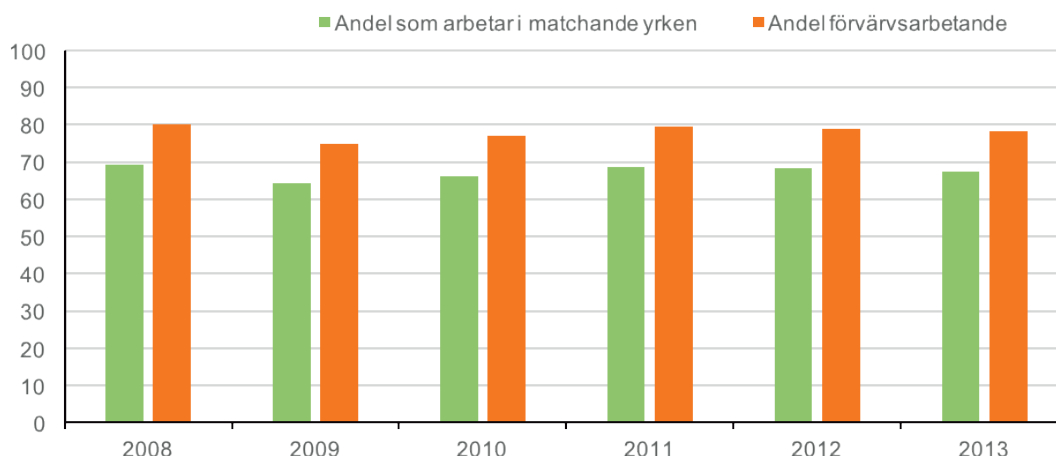
Diagram 27: Åldersfördelning i arbetskraften

ÖVERSKOTT HISTORISKT

År 2014 fanns det cirka 7 900 förvärvsarbetande med en industriutbildning på gymnasial nivå. De vanligaste branscherna var metallvaruindustri, maskinindustri och byggindustri som vardera sysselsatte drygt 10 procent av de förvärvsarbetande. Männerna dominerar utbildningsgruppen. År 2014 var 9 av 10 förvärvsarbetare män. De industriutbildade arbetar inom flertalet olika yrken och spridningen är stor. Exempel på yrken är maskinoperatörer, maskin- och motorreparatörer och gjutare, svetsare, plåtslagare m.fl.. För cirka 15 procent av de förvärvsarbetande saknades dock yrkesuppgift år 2013. Arbetslösheten bland industriutbildade var hög år 2014, 7,5 procent. Den hade dock minskat sedan år 2009 då den uppgick till 10 procent. Av de industriutbildade var andelen förvärvsarbetande knappt 80 procent under åren 2008-2013 och mindre än 70 procent arbetade under dessa år inom ett yrke som matchade utbildningen. Detta tyder på att arbetsmarknaden varit tuff för industriutbildade och att det funnits ett visst överskott av denna utbildningsgrupp historiskt.

Diagram 28: Förvärvsfrekvens

Tabell 23: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning	12
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
	Undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl.	10
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	15
	Maskinoperatörer	13
	Maskin- och motorreparatörer	7

Tabell 24: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	10.0	7.5
Riket	9.1	6.9

Tabell 25: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	9	9
Män	91	91

RISK FÖR BRIST PÅ SIKT

Antalet examinerade industriutbildade beräknas till 64 personer per år under prognosperioden. Pensionsavgångarna väntas bli stora då 60 procent av de förvärvsarbetande var 45 år eller äldre år 2014 och kan tänkas gå i pension fram till år 2035. Totalt sett beräknas tillgången halveras fram till prognosens sista år, som en följd av att antalet pensionsavgångar överstiger det förväntade antalet examinerade varje år.

Efterfrågan på industriutbildade väntas också minska, men betydligt svagare med runt 5 procent fram till år 2035. Eftersom industriutbildade finns inom flera olika branscher beror efterfrågeminskningen på den förväntade utvecklingen inom flertalet olika branscher sammantaget, men till stor del kan minskningen sägas bero på att branscherna metallvaruindustri och maskinindustri väntas minska kraftigt framöver.

Eftersom tillgången förväntas minska betydligt mer än efterfrågan finns det en risk för brist på industriutbildade från år 2022 och framåt. En brist väntas också i riket som helhet då pensionsavgångarna väntas bli stora även på riksnivå (Trender och prognoser 2014, SCB).

► **NATURBRUKSUTBILDNING**

Diagram 29: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

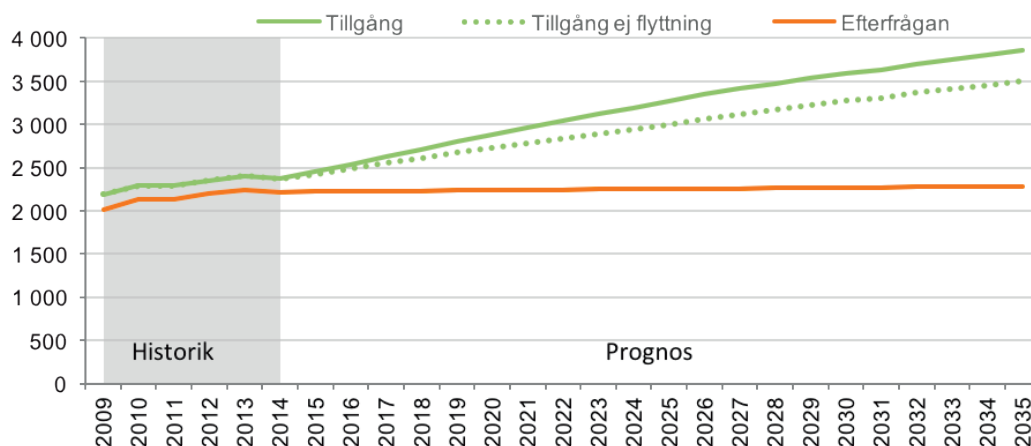
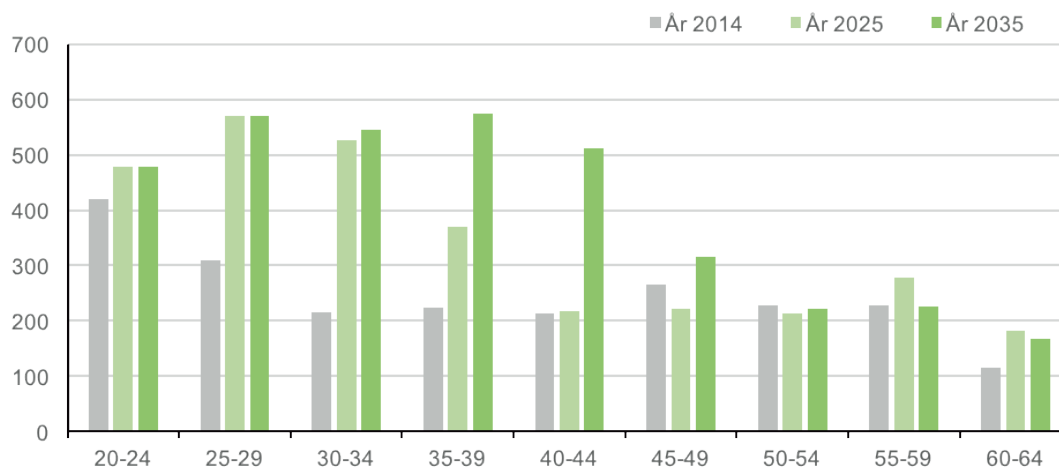

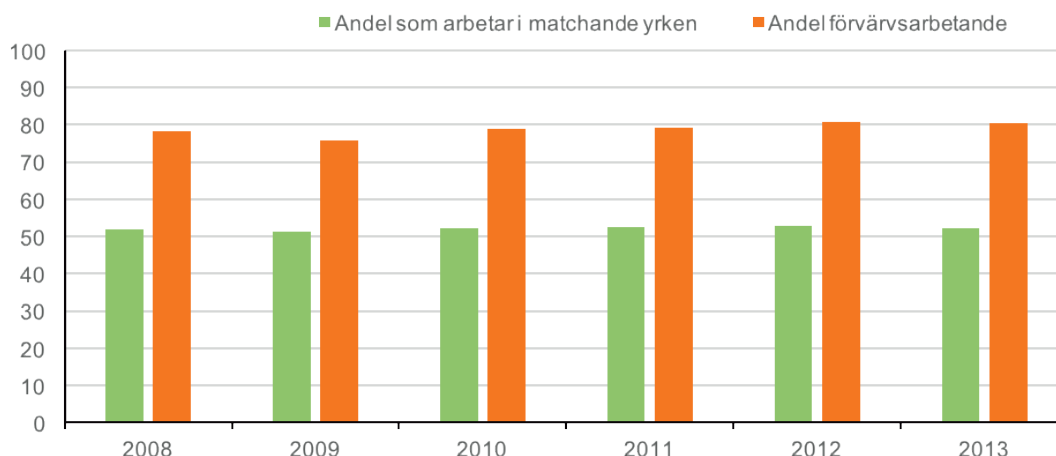
Diagram 30: Åldersfördelning i arbetskraften

MÅNGA HAR YRKEN SOM INTE MATCHAR UTBILDNINGEN

År 2014 förvärvsarbetade drygt 2 200 personer som hade en naturbruksutbildning. Av dem var 67 procent män, vilket innebär en utjämning sedan 2009 då motsvarande andel var 73 procent. Den vanligaste branschen som de förvärvsarbetande jobbade inom var skogsbruk. Därefter följde jordbruk, med 15 respektive 13 procent. De förvärvsarbetande jobbade med väldigt skilda yrken och det saknades uppgift om yrke för 25 procent av kvinnorna och 17 procent av männen. Vidare var det 13 procent av kvinnorna som arbetade som vårdbiträde, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/ Övrig vård- o oms.personal/+ej redov SSYK4 och bland männen arbetade 11 procent som maskinförare. Arbetslösheten för personer inom utbildningsgruppen var 5,5 procent i länet och 5,1 procent i riket. För länet innebar det en minskning med 1,5 procentenheter sedan 2009. En liknande minskning hade även pågått för riket. Andelen förvärvsarbetande inom utbildningsgruppen var 80 procent år 2013, men det var endast 52 procent av de utbildade som hade ett yrke som matchade utbildningen. Att många jobbar inom yrken som inte motsvarar utbildningsbakgrunden kan tyda på en mindre gynnsam arbetsmarknad för personer med naturbruksutbildning och många har fått söka sig till andra yrken.

Diagram 31: Förvävsfrekvens

Tabell 26: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	25
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	13
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	9
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	17
	Maskinförare	11
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	8

Tabell 27: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	7,0	5,5
Riket	6,2	5,1

Tabell 28: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	27	33
Män	73	67

ÖVERSKOTT I LÄNET MEN BALANS I RIKET

Bland de förvävsarbetande var det knappt 40 procent som var 45 år och äldre år 2014 och kan förväntas gå i pension under prognosperioden. Antalet nytexaminerade antas vara 135 per år under prognosperioden vilket vida överstiger det genomsnittliga antalet pensionsavgångar. Vidare förstärks utvecklingen av ett förväntat flyttningsöverskott till Värmland. Totalt sett förväntas tillgången på personer med naturbruksutbildning att öka med 63 procent fram till 2035.

Efterfrågan förväntas också öka men betydligt svagare och med endast 3 procent under perioden 2035 till 2014. Detta kommer enligt vad som antas i prognosen leda till ett växande överskott på personer inom utbildningsgruppen. I riket däremot förväntas ett mer balanserat läge under prognosperioden där efterfrågan beräknas öka i ungefär samma takt som tillgången (Trender och prognoser 2014, SCB). För några av de som inte hittar sysselsättning i Värmland kan alltså möjligheter till arbete komma att finnas i resterande delar av riket.

► RESTAURANG- OCH LIVSMEDELSUTBILDNING

Diagram 32: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

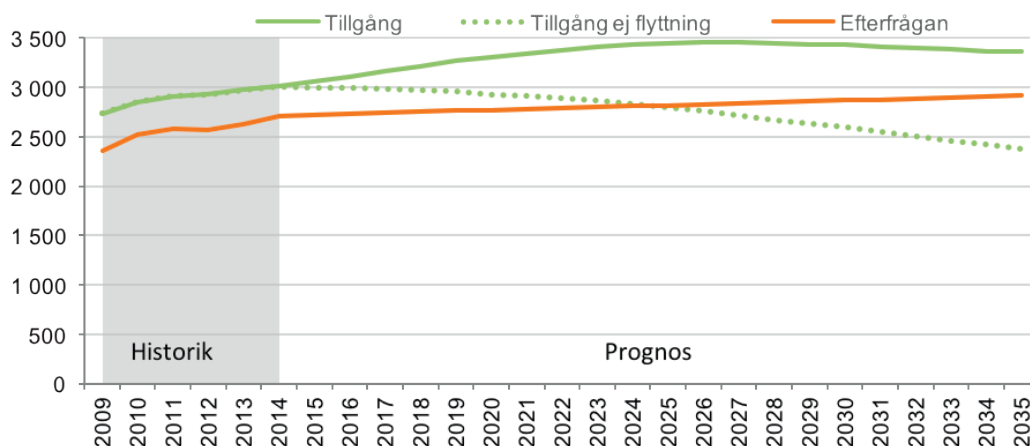
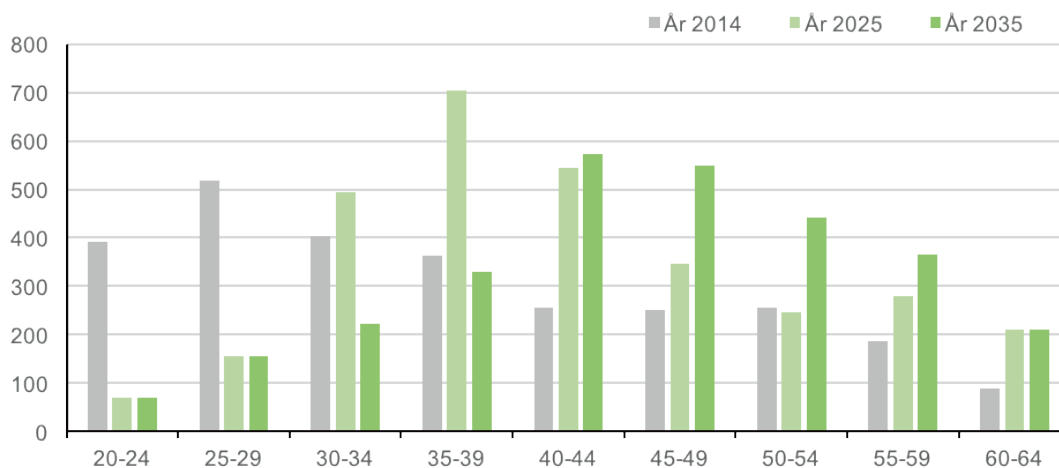

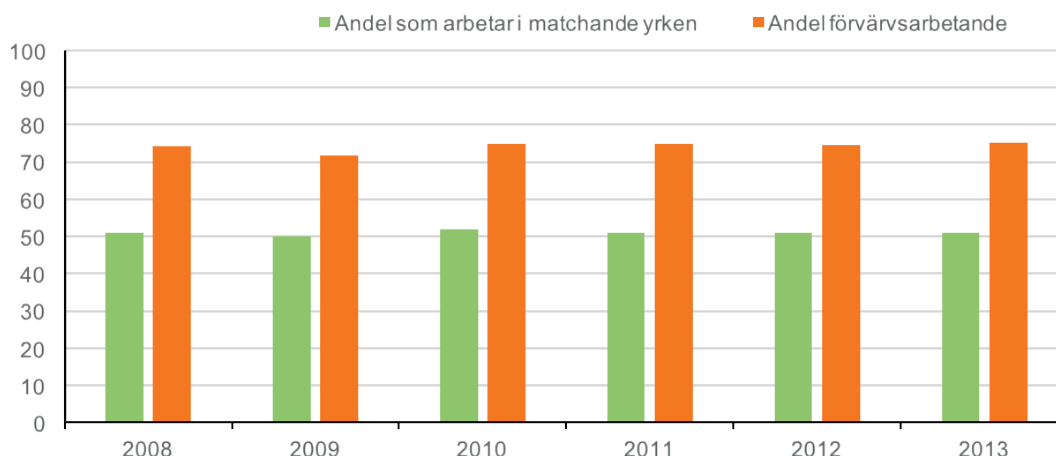
Diagram 33: Åldersfördelning i arbetskraften

HÖG ARBETSLÖSHET TROTS EN MINSKNING

År 2014 fanns det drygt 2 700 förvärvsarbetsande med en restaurang- och livsmedelsutbildning. Två tredjedelar av de förvärvsarbetsande var kvinnor. De restaurang- och livsmedelsutbildade jobbade inom en rad olika branscher år 2014, flest inom hotell och restaurang, 20 procent, följt av 14 procent inom parti- o detaljhandel, rep av hushållsartiklar. De vanligaste yrkena år 2013 var, förutom uppgift saknas (19 procent), storkökspersonal och restaurangpersonal samt servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning, med 15 respektive 14 procent av de förvärvsarbetsande. Arbetslösheten för de restaurang- och livsmedelsutbildade har sedan 2009 sjunkit i länet men kan fortfarande anses vara hög. År 2009 var arbetslösheten 11,6 procent och 2014 var den 8,3 procent. Samma trend har varit tydlig i riket där arbetslösheten dock har varit lägre, 9,1 procent 2009 och 6,8 procent 2014. Inom utbildningsgruppen var det 75 procent som förvärvsarbetsande men endast 51 procent hade ett yrke som motsvarade deras utbildningsbakgrund. En låg andel med matchande yrken samt en hög arbetslöshet kan tyda på att arbetsmarknaden har varit tuff för de restaurang- och livsmedelsutbildade.

Diagram 34: Förvärvsfrekvens

Tabell 29: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning	18
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	16
	Storhushålls- och restaurangpersonal	15
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	26
	Storhushålls- och restaurangpersonal	14
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	8

Tabell 30: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	11,6	8,3
Riket	9,1	6,8

Tabell 31: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	67	67
Män	33	33

ÖVERSKOTT PÅ ARBETSKRAFT TILL FÖLJD AV INFLYTTNINGAR

År 2014 var det 38 procent av de förvärvsarbetande som var 45 år eller äldre och därför förväntas gå i pension under prognosperioden. Denna andel av äldre beräknas öka till 54 procent under perioden fram till 2035 och utbildningsgruppen blir alltså på det stora hela äldre. Antalet elever som förväntas examineras årligen är 30. Samtidigt beräknas även flyttningsnettot vara positivt för personer som har en restaurang- och livsmedelsutbildning. Under dessa förutsättningar kommer tillgången att öka med totalt sett 12 procent.

Efterfrågan beräknas samtidigt öka med 7 procent. Sammantaget leder detta till att ett tillgångsoverskott förväntas under perioden. Om vi antar att det inte skulle ske några in- och utflyttningar från länet skulle det istället bli ett underskott på restaurang- och livsmedelsutbildade i Värmland. För riket totalt sett förväntas tillgången på arbetskraft ligga kvar på ungefär samma nivåer som idag, men minska något, medan efterfrågan bedöms öka med lite drygt 20 procent fram till slutet av prognosperioden (Trender och prognoser 2014, SCB). Det går därför att förvänta sig att personer inom yrkesgruppen i Värmland kan komma att hitta sysselsättning i övriga riket.

► **TRANSPORTUTBILDNING**

Diagram 35: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

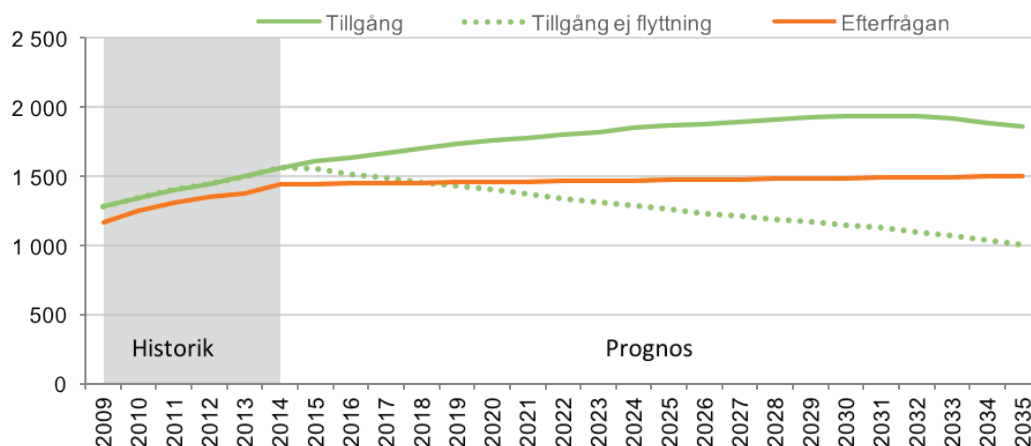
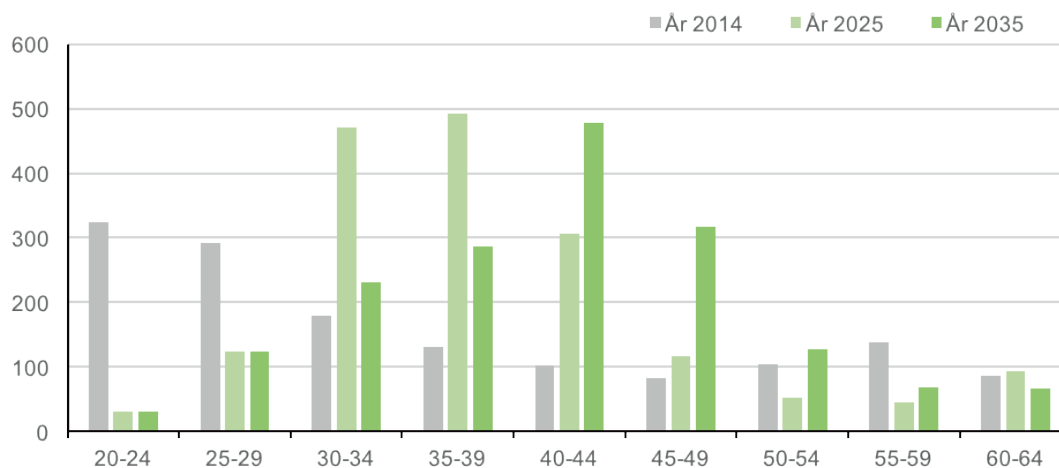

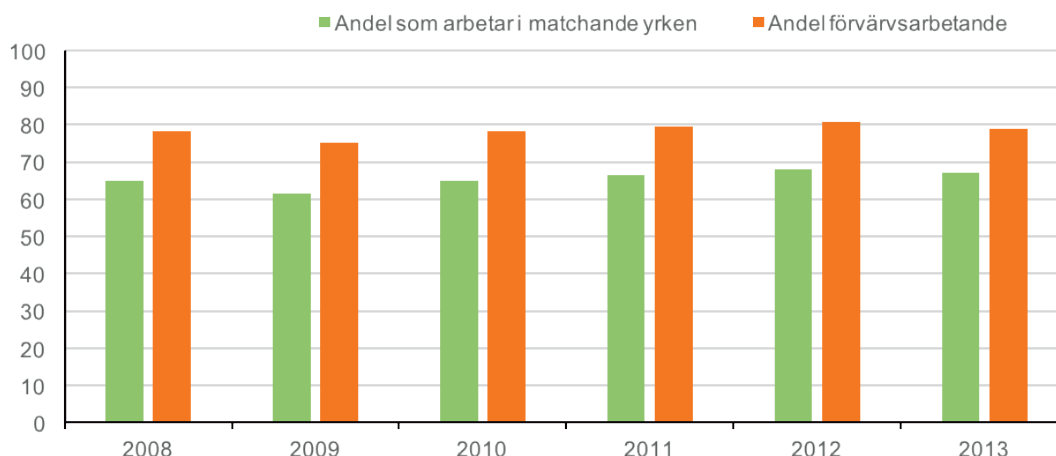
Diagram 36: Åldersfördelning i arbetskraften

HÖGRE ANDEL KVINNOR JÄMFÖRT MED 2009

Antalet förvärvsarbetande med en transportutbildning uppgick år 2014 till drygt 1 400 personer i Värmland. Majoriteten av dessa var män, 90 procent 2014, vilket ändå innebar en minskning från 94 procent 2009. Knappt 40 procent av de som förvärvsarbetade under 2014 gjorde det inom övriga landtransportföretag och 12 procent jobbade inom byggindustrin. Vanligaste yrket, både bland männen och bland kvinnorna var lastbils- och långtradarförare, totalt sett hade 29 procent det som yrke. I övrigt var det stor spridning på yrkena bland de förvärvsarbetande. Signifikativt är att 24 procent tillhörde yrket uppgift saknas. Det var 67 procent av de förvärvsarbetande som år 2013 hade ett yrke som motsvarade utbildningen och totalt sett förvärvsarbetade 79 procent. Arbetslösheten inom utbildningsgruppen var relativt hög – 6,2 procent 2014. Detta innebar dock en minskning sedan 2009, då andelen arbetslösa var 7,7 procent i länet. Arbetslösheten i riket följde under perioden en liknande trend.

Diagram 37: Förvärvsfrekvens

Tabell 32: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Lastbils- och långtradarförare	22
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	22
	Bil- och taxiförare, buss- o spårvagnsförare/+ej redov SSYK4	10
Män		
M	Lastbils- och långtradarförare	30
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	24
	Maskinförare	8

Tabell 33: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	7,7	6,2
Riket	7,1	6,1

Tabell 34: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	6	10
Män	94	90

HÖG ANDEL I UNGA ÅLDRAR IDAG

De förvärvsarbetande bestod år 2014 till största delen av personer i unga åldrar. 43 procent av de förvärvsarbetande 2014 var under 30 år. Under prognosperioden förväntas åldersstrukturen i arbetskraften ändras, i takt med att de som arbetar idag blir äldre. År 2025 förväntas majoriteten av de som förvärvsarbetar vara 30-39 år och år 2035 förväntas majoriteten vara i 40-årsåldern. Andelen som var 45 år eller äldre år 2014 var bara 29 procent och pensionsavgångarna förväntas därför bli små. Då utbildningen inte finns i Värmland är länet helt beroende av att arbetskraft flyttar till länet, vilket också är vad som förväntas. Fram till prognosperiodens slut förväntas tillgången på arbetskraft öka med 19 procent.

Detta stämmer även för efterfrågan som förväntas öka med 4 procent under samma period. Då tillgångsökningen är större förväntas ett växande överskott av transportutbildade under prognosperioden. För riket förväntas istället ett balanserat arbetsmarknadsläge under hela prognosperioden (Trender och prognoser 2014, SCB). Det är sannolikt att inflyttningen av transportutbildade kommer att mattas av om efterfrågan på sikt visar sig större på andra håll än i Värmland. Samtidigt kan det vara värt att betona att transportutbildade är en grupp som förknippas med en hög rörlighet.

► **VVS- OCH FASTIGHETSUTBILDNING**

Diagram 38: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

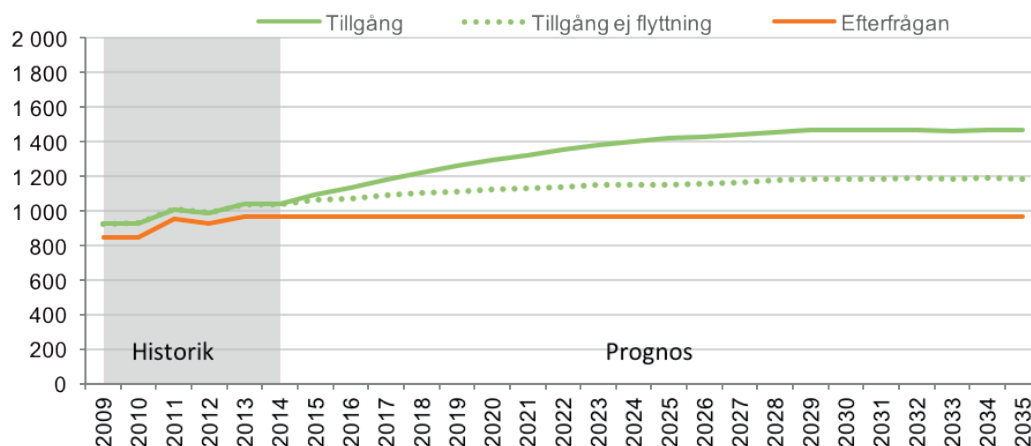
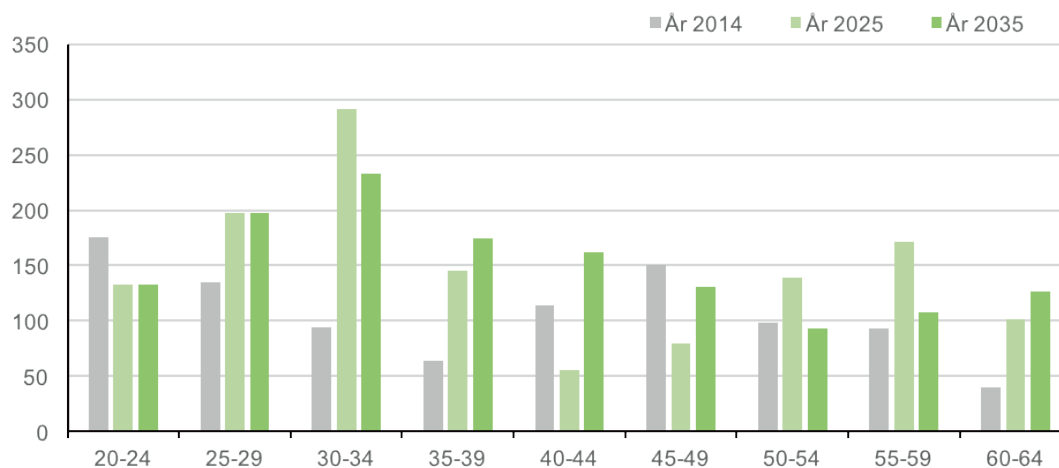

Diagram 39: Åldersfördelning i arbetskraften

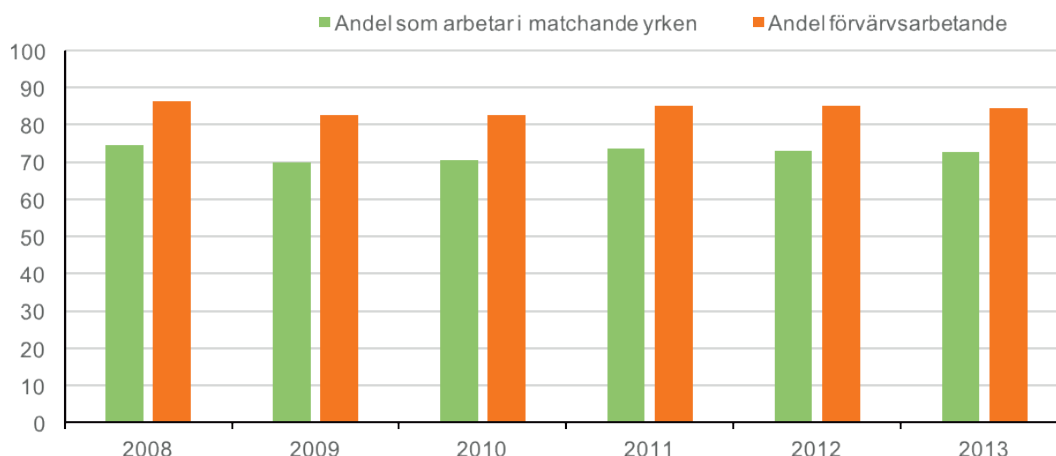

NÄSTAN SAMTLIGA AV DE UTBILDADE ÄR MÄN

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med en VVS- och fastighetsutbildning nästan 1 000, varav drygt 99 procent var män, det vill säga endast 1 procent var kvinnor. Klart vanligast bland de förvärvsarbetande var att jobba inom området byggindustri vilket 43 procent gjorde. Vanligaste yrket med 25 procent av de förvärvsarbetande var byggnadshantverkare och därefter följer uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift och processoperatörsarbete (exkl. driftsmaskinister) med cirka 21 respektive 4 procent. Att de tre största yrkena inte står för mer än strax under 50 procent talar för att utbildade i den här gruppen specialiserar sig på olika områden och arbetar med vitt skilda yrken.

Arbetslösheten år 2014 var 6,1 procent, vilket innebar en minskning sedan år 2009 då den låg på 7,3 procent. Även för riket har arbetslösheten minskat men på en betydligt lägre nivå (från 4,4 till 3,6 procent). Förvärvsfrekvens för 20-64-åringar var ungefär 84 procent och år 2013 arbetade cirka 73 procent inom ett yrke som matchade deras utbildning.

Diagram 40: Förvävsfrekvens

Tabell 35: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor	
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift -
Män	
M	Byggnadshantverkare 25
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift 21
	Processoperatörsarbete (exkl. Driftsmaskinister) 4

Tabell 36: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	7,3	6,1
Riket	4,4	3,6

Tabell 37: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	0	1
Män	100	99

STORT ÖVERSKOTT FRAMÖVER

För utbildade inom VVS och fastighet var arbetskraften år 2014 jämt fördelad med avseende på ålder; 49 procent under och 51 procent över 40 år. En viss föryngring förväntas under prognosperioden då särskilt grupperna 25-39 år ökar rejält, även om de allra äldsta (60-64 år) också ökar. Antalet som beräknas examineras under perioden överstiger klart antalet som väntas gå i pension, vilket medför att tillgången beräknas öka kraftigt. Från år 2014 till år 2035 beräknas tillgången öka med cirka 41 procent, motsvarande cirka 430 utbildade personer.

Efterfrågan på VVS- och fastighetsutbildade väntas däremot stå i det närmaste helt stilla under prognosperioden vilket leder till ett växande överskott under prognosperioden som även förstärks av positiv nettouflyttning av utbildningsgruppen.

Då tillgången på VVS- och fastighetsutbildade förväntas öka stadigt fram till år 2035 medan efterfrågan står stilla, kan ett stort överskott av utbildningsgruppen i Värmland väntas framöver. I riket räknas det under hela prognosperioden istället med en stadigt ökande efterfrågan som håller en klart högre takt än ökningen av tillgången. Från 2020 förväntas ett underskott på riksnivå och då kan Värmlands överskott komma väl till pass (Trender och prognoser 2014, SCB).

► **VÅRD- OCH OMSORGSUTBILDNING**

Diagram 41: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

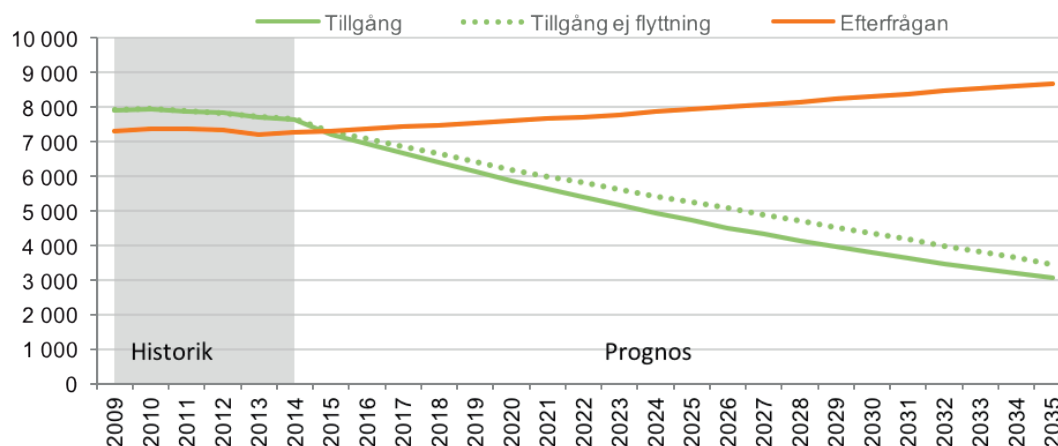
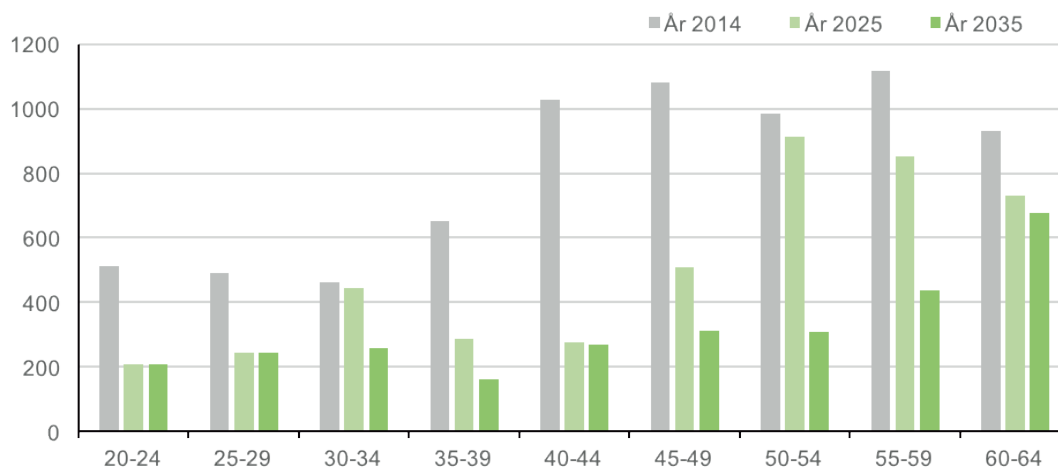

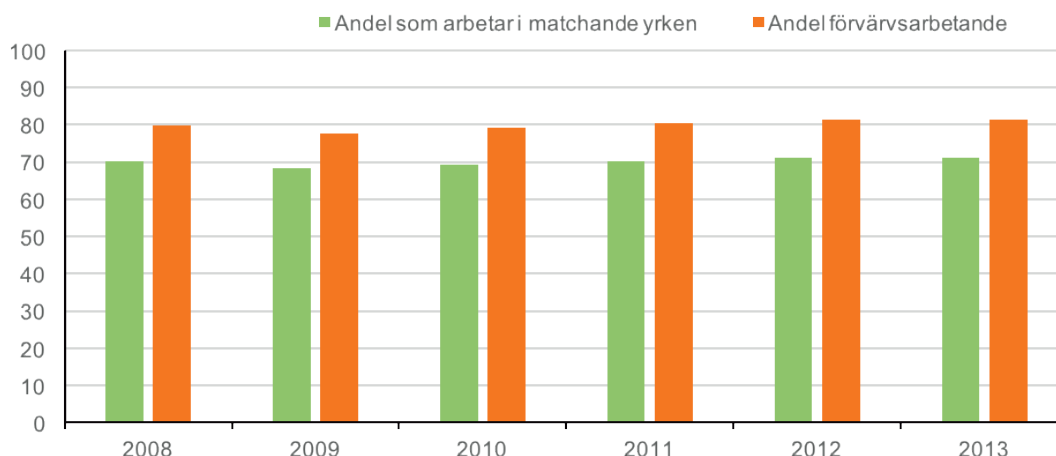
Diagram 42: Åldersfördelning i arbetskraften

MERPARTEN AV DE UTBILDADE ÄR KVINNOR

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med en vård- och omsorgsutbildning nästan 7 300 personer, varav 92 procent var kvinnor och 8 procent var män. 66 procent av de förvärvsarbetande arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och cirka 9 procent inom hushållens icke-vinstdrivande organisationer. De vanligaste vård- och omsorgsyrenena år 2013 var undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl. och vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.. Arbetslösheten år 2014 var 4,3 procent, vilket var en minskning sedan år 2009 då den låg på 6,4 procent. Förvärvsfrekvens för 20-64-åringar var drygt 80 procent och år 2013 arbetade drygt 70 procent inom ett yrke som matchade deras utbildning inom vård- och omsorg.

Diagram 43: Förvärvsfrekvens

Tabell 38: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl.	53
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	23
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	5
Män		
M	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	25
	Undersköterskor, sjukvårdsbiträden m.fl.	19
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	12

Tabell 39: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	6.4	4.3
Riket	5.0	4.5

Tabell 40 Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	93	92
Män	7	8

STOR BRIST FRAMÖVER

Endast 30 procent av arbetskraften var år 2014 under 40 år, vilket innebär att en stor del av de vård- och omsorgsutbildade väntas gå i pension fram till år 2035 och några år därefter. Antalet som beräknas gå i pension under perioden överstiger antalet som väntas examineras, vilket medför att tillgången beräknas minska kraftigt. Från år 2014 till år 2035 beräknas tillgången sjunka med cirka 60 procent, vilket i antal innebär en minskning med cirka 4 600 utbildade.

Efterfrågan på vård- och omsorgsutbildade väntas däremot öka under prognosperioden. Det beror på att befolkningen väntas öka och då framför allt befolkningen i äldre åldrar som kräver mer omsorg. Fram till år 2035 beräknas efterfrågan öka med 19 procent.

Då tillgången på vård- och omsorgsutbildade väntas minska stadigt fram till år 2035 och efterfrågan öka något, kan en stor brist på vård- och omsorgsutbildade väntas framöver. En stor brist väntas också i hela riket under samma period (Trender och prognoser 2014, SCB).

EFTERGYMNASIAL NIVÅ

► ARBETSTERAPEUTUTBILDNING

Diagram 44: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

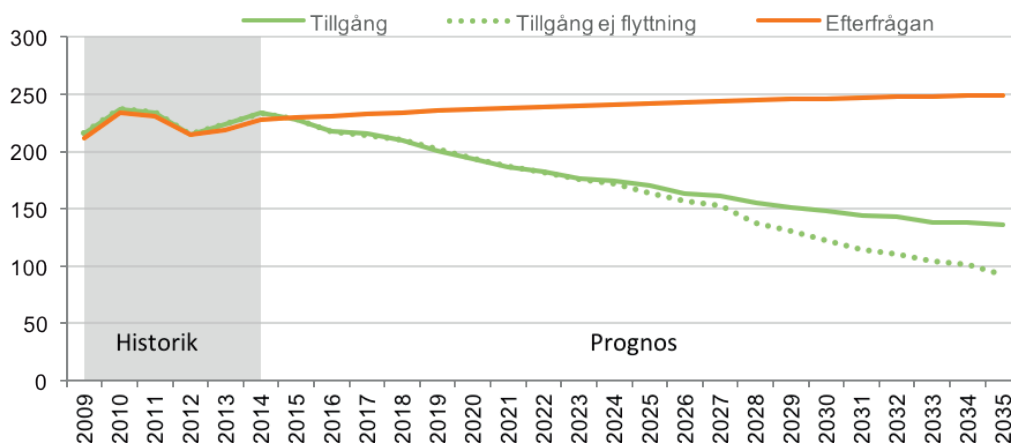
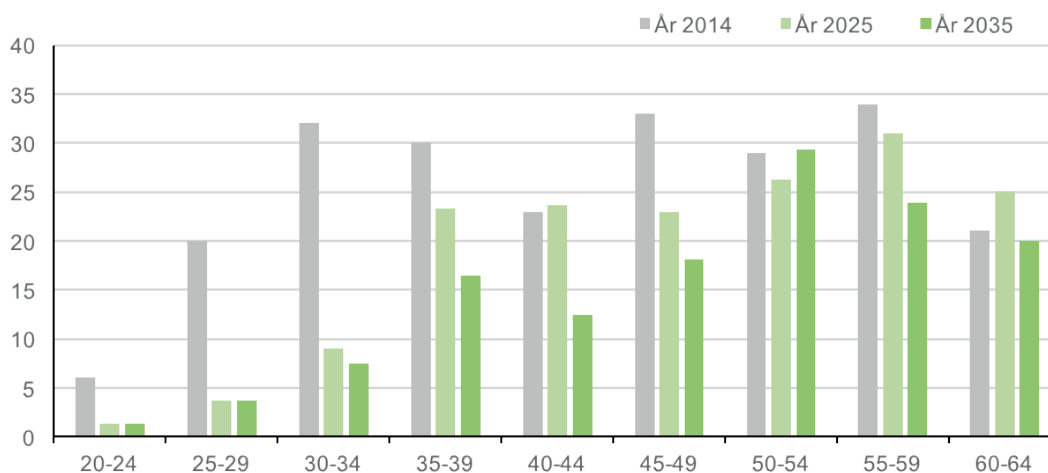

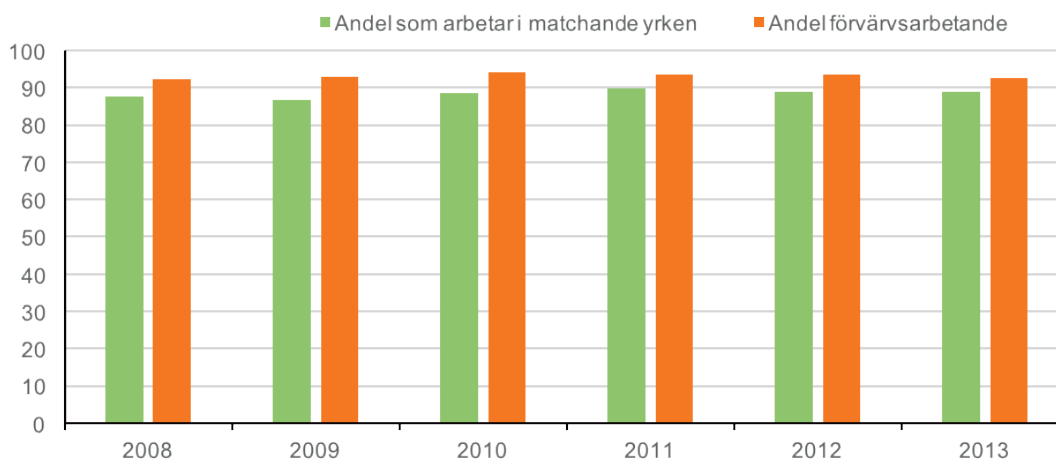
Diagram 45: Åldersfördelning i arbetskraften

DE FLESTA AV DE UTBILDADE ÄR KVINNOR

År 2014 var antalet förvärsarbetande med en arbetsterapeututbildning knappt 230 personer, varav 96 procent var kvinnor och 4 procent var män. De allra flesta av de förvärsarbetande arbetade inom hälso- och sjukvård och offentlig produktion (77 procent), därefter följde allmän administration med 14 procent. Det klart vanligaste yrket för både kvinnor och män var arbetsterapeuter som totalt sett stod för 83 procent av de arbetande med utbildningen. För kvinnor följde sedan verksamhetschefer/chefer för mindre enheter inom vård och omsorg och för män platsförmedlare och arbetsvägledare. Arbetslösheten år 2014 var 2,2 procent, vilket innebar en ökning från år 2009 då den låg på 1,8 procent. Denna trend var den motsatta för riket, där arbetslösheten dessutom legat lägre både 2009 och 2014. Förvärfrekvensen för 20-64-åringar var hela 93 procent och år 2013 arbetade knappt 90 procent inom ett yrke som matchade deras utbildning som arbetsterapeut. Arbetsterapeuter är en eftertraktad utbildningsgrupp på arbetsmarknaden.

Diagram 46: Förvävsfrekvens

Tabell 41: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Arbetsterapeuter	83
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - vård och omsorg	5
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	2
Män		
M	Arbetsterapeuter	71
	Platsförmedlare och arbetsvägledare	29
		0

Tabell 42: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1,8	2,2
Riket	1,9	0,8

Tabell 43: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	95	96
Män	5	4

EN FÖRÅLDNING VÄNTAS FRAMÖVER

År 2014 var drygt 50 procent av arbetsterapeuterna under 44 år och under perioden fram till 2035 förväntas en minskning av denna andel till ungefär 30 procent. Detta indikerar en kraftig föråldring av denna utbildningsgrupp i Värmland. Antalet som beräknas gå i pension under perioden överstiger dessutom antalet som väntas examineras, vilket medför att tillgången beräknas minska kraftigt. Från år 2014 till år 2035 beräknas tillgången sjunka med drygt 40 procent, vilket i antal innebär en minskning med nästan 100 utbildade personer. Detta trots att en positiv nettoflyttning förväntas.

För efterfrågan på arbetsterapeuter väntas istället en ökning under prognosperioden, beroende på att detsamma förväntas för branscherna som arbetsterapeuter generellt arbetar inom. Fram till år 2035 beräknas efterfrågan öka med 9 procent. Eftersom tillgången på arbetsterapeuter ser ut att minska kraftigt fram till år 2035 samtidigt som efterfrågan väntas öka, blir det troligen en stor brist på utbildningsgruppen framöver. Dessvärre förväntas även en brist på riksnivå, där tillgången på utbildade förvisso förväntas öka under prognosperioden men i lägre takt än för efterfrågan (Trender och prognoser 2014, SCB). Konkurrensen om arbetsterapeuter kan alltså förväntas bli hård under de kommande årtiondena.

► **BARNMORSKEUTBILDNING**

Diagram 47: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

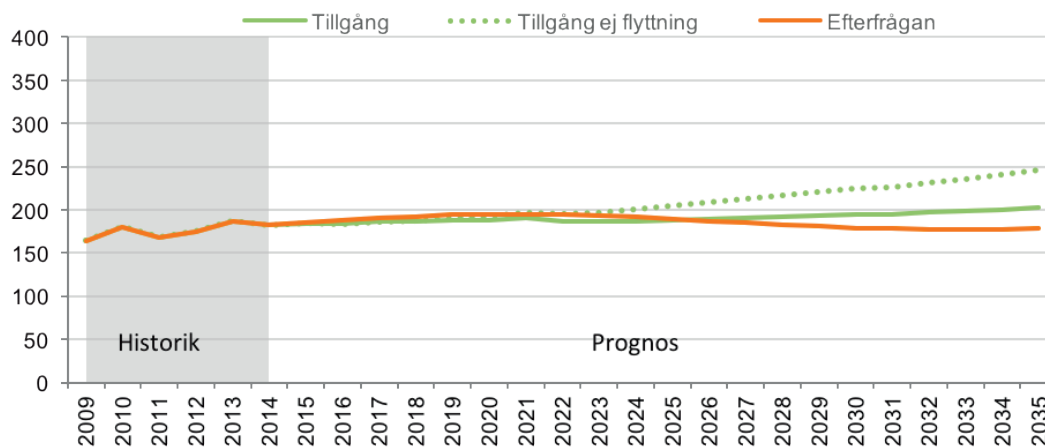
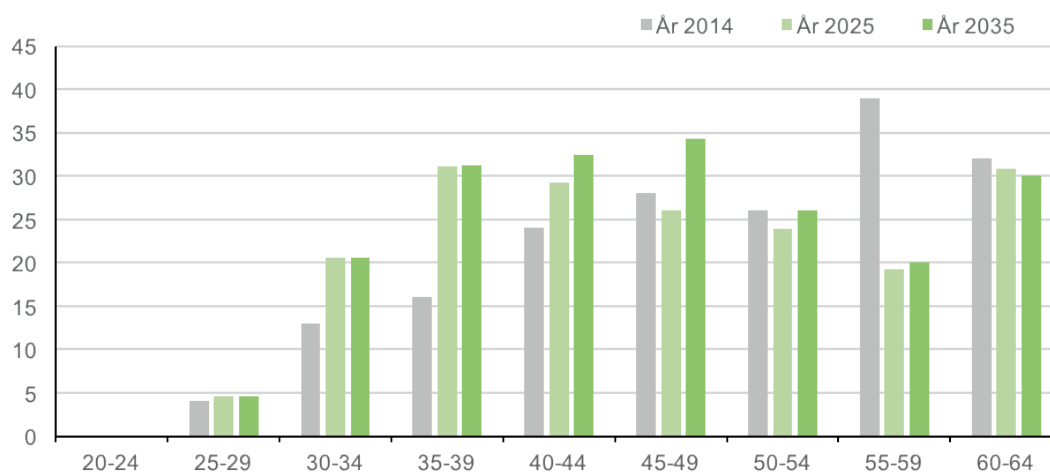

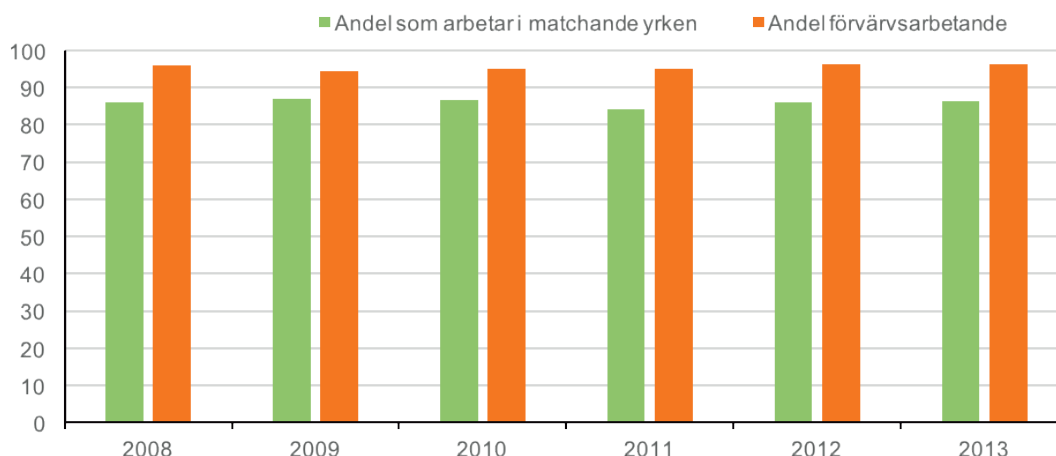
Diagram 48: Åldersfördelning i arbetskraften

HÖG ANDEL ARBETAR INOM YRKE SOM MATCHAR UTBILDNINGSBACKGRUND

Antalet förvärvsarbetande med barnmorskeutbildning var år 2014 182, varav samtliga var kvinnor. Majoriteten, 85 procent, av de förvärvsarbetande arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och det klart vanligaste yrket var barnmorskor, få av de förvärvsarbetande arbetade inom ett annat yrke år 2013. Förvärvsfrekvens var mycket hög, runt 95 procent, under perioden 2008-2013. Cirka 86 procent arbetade inom ett yrke som matchade deras utbildningsbakgrund och arbetslösheten var 0 procent. Sammantaget pekar detta på att arbetsmarknaden för barnmorskeutbildade varit mycket god och det kan även tyda på att det funnits en viss brist på barnmorskeutbildade historiskt.

Diagram 49: Förvärvsfrekvens

Tabell 44: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Barnmorskor	82
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - vård och omsorg	3
	Sjuksköterskor, Medicin/Kirurgi/Operation/Psykiatrisk vård/Röntgensjuksköterskor	2
Män		
M		0
		0
		0

Tabell 45: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0.0	0.0
Riket	0.4	0.3

Tabell 46: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	100	100
Män	0	0

VISST ÖVERSKOTT VÄNTAS MOT SLUTET AV PROGNOSEPERIODEN

En stor del av arbetskraften väntas gå i pension under prognosperioden då nästan 70 procent av de barnmorskeutbildade var 45 år eller äldre år 2014. Antalet examinerade barnmorskeutbildade beräknas till 10 per år. Trots att en stor andel väntas gå i pension under prognosperioden beräknas tillgången på barnmorskor ändå öka, eftersom antalet examinerade väntas överstiga antalet pensionerade. Ökningen i tillgång fram till år 2035 beräknas till cirka 8 procent.

Efterfrågan på barnmorskeutbildade väntas däremot minska något till år 2035. Under de inledande prognosåren ökar efterfrågan, vilket beror på att antalet barn under ett år i befolkningen väntas öka, men från år 2022 och framåt väntas antalet så små barn minska och därmed antas även efterfrågan på barnmorskor minska.

Under första halvan av prognosperioden beräknas det vara en relativ balans på arbetsmarknaden, men under senare delen av prognosperioden kan ett visst överskott på barnmorskeutbildade väntas. På riksnivå finns det dock en risk för brist på barnmorskeutbildade fram till år 2035 (Trender och prognoser 2014, SCB) varför man kan tänka sig att överskottet på barnmorskeutbildade i Värmlands län kan vara en tillgång för övriga delar av riket.

► **BIOLOGUTBILDNING**

Diagram 50: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

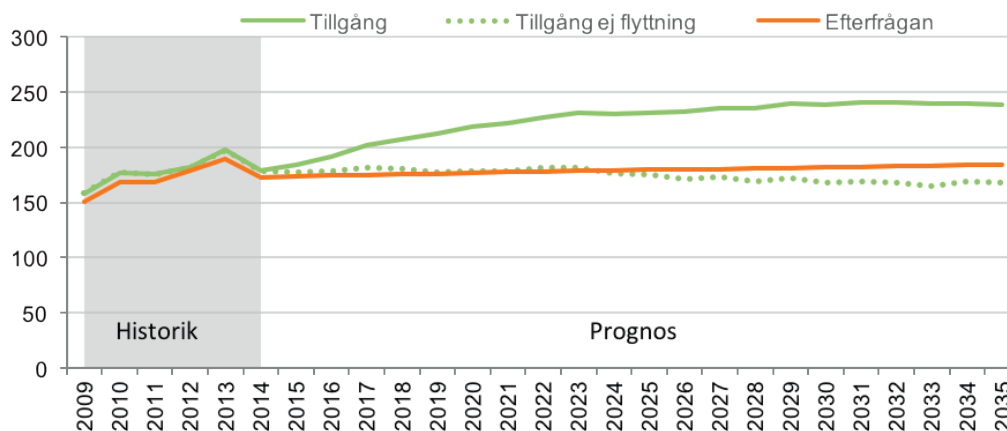
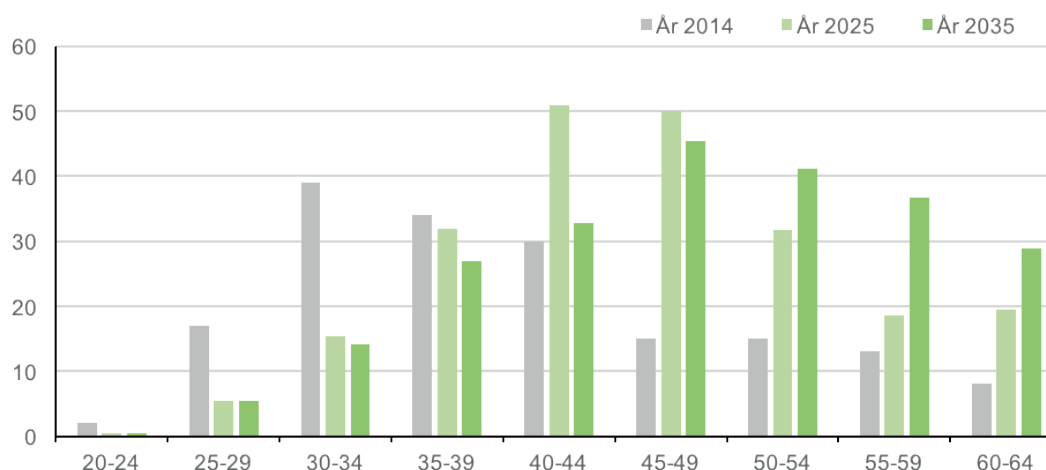

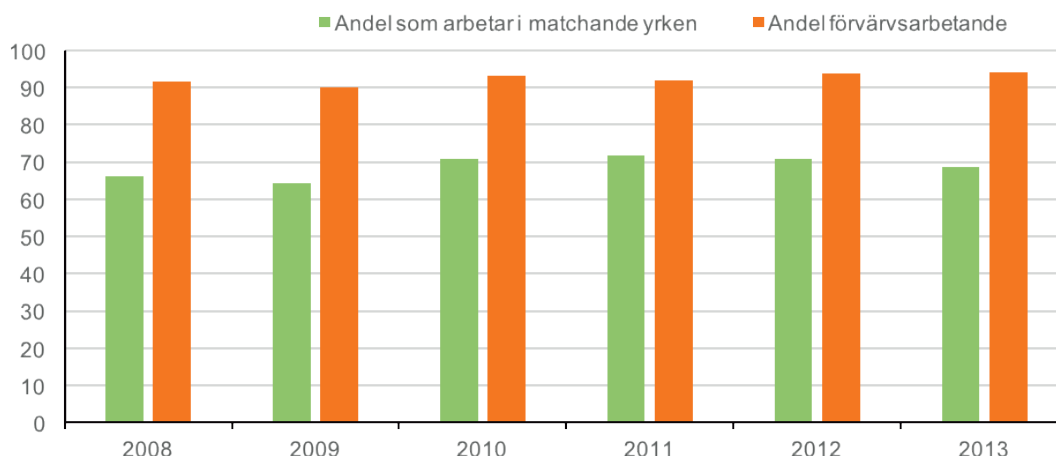
Diagram 51: Åldersfördelning i arbetskraften

EN HÖG ANDEL ÄR FÖRVÄRVSARBETANDE

År 2014 fanns det drygt 170 förvärvsarbetande med en biologutbildning. Av dessa arbetade 40 procent inom allmän administration m.m. och 14 procent inom Utbildning, offentlig produktion. Drygt två tredjedelar av de förvärvsarbetande var kvinnor. De vanligaste yrkena bland de förvärvsarbetande var för båda könen administratör i offentlig förvaltning med totalt sett 32 procent, därefter följde universitets och högskollärare med 17 procent. Förvärvsfrekvensen var under åren 2008-2013 hög, samtliga år över 90 procent och slutligen 94 procent 2013. Andelen som arbetade inom ett yrke som matchade utbildningsbakgrunden var däremot lägre, omkring 70 procent. Arbetslösheten var aningen lägre i Värmland än i riket och minskade mellan år 2009 och 2014, från 4,2 till 3,0 procent. Den höga andelen förvärvsarbetande samt den låga arbetslösheten indikerar att biologutbildade varit eftertraktade på arbetsmarknaden, även om de inte alltid arbetar i ett yrke som matchar utbildningsbakgrunden.

Diagram 52: Förvärvsfrekvens

Tabell 47: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Administratörer i offentlig förvaltning	33
	Universitets- och högskollärare	15
	Miljö- o hälsoskyddsinspektörer m.fl./Djursjukvårdare	6
Män		
M	Administratörer i offentlig förvaltning	30
	Universitets- och högskollärare	21
	Redovisningsekonomer, administrativa assistenter m.fl.	9

Tabell 48: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	4,2	3,0
Riket	4,4	3,9

Tabell 49: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	63	67
Män	37	33

ETT ÖVERSKOTT FÖRVÄNTAS SAMTIDIGT SOM GRUPPEN BLIR ÄLDRE

Av den biologutbildade arbetskraften var endast 29 procent 45 år eller äldre år 2014, vilket innebar att endast en liten del av dessa förväntas gå i pension under prognosperioden. Samtidigt som dessa åldras förväntas ett relativt litet inflöde av nytexaminerade biologer, vilket leder till en åldrande utbildningsgrupp. Hela 66 procent förväntas vara 45 år eller äldre år 2035. Då få går i pension samtidigt som nettoinflyttningen är positiv och hög förväntas en ökande tillgång av biologutbildade, en ökning med 34 procent fram till 2035. Värt att notera är dock att det hade varit ett överskott även utan denna kraftiga inflyttning.

Även efterfrågan på biologutbildade beräknas öka enligt prognosen, men inte i lika hög takt som utbudet. Totalt väntas ökningen bli 6 procent fram till år 2035. Som en följd av den förväntade kraftiga tillgångsökningen finns därför en risk för ett stort överskott på biologutbildade fram till år 2035. En anledning till detta kan vara att yrken som förknippas med biologutbildade bedöms som hårt konkurrensutsatta av exempelvis ingenjörer, kemister och apotekare. I riket som helhet väntas dessutom en liknande utveckling på arbetsmarknaden (Trender och prognoser 2014, SCB). Det är därför positivt att biologutbildade redan idag har visat att de kan hitta en sysselsättning inom yrken som inte matchar utbildningsbakgrunden.

BIOMEDICINSK ANALYTIKERUTBILDNING

Diagram 53: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

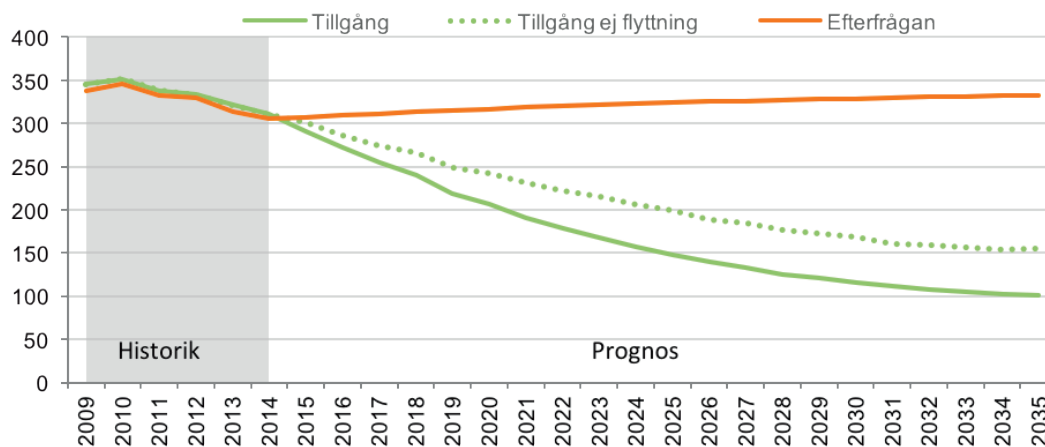
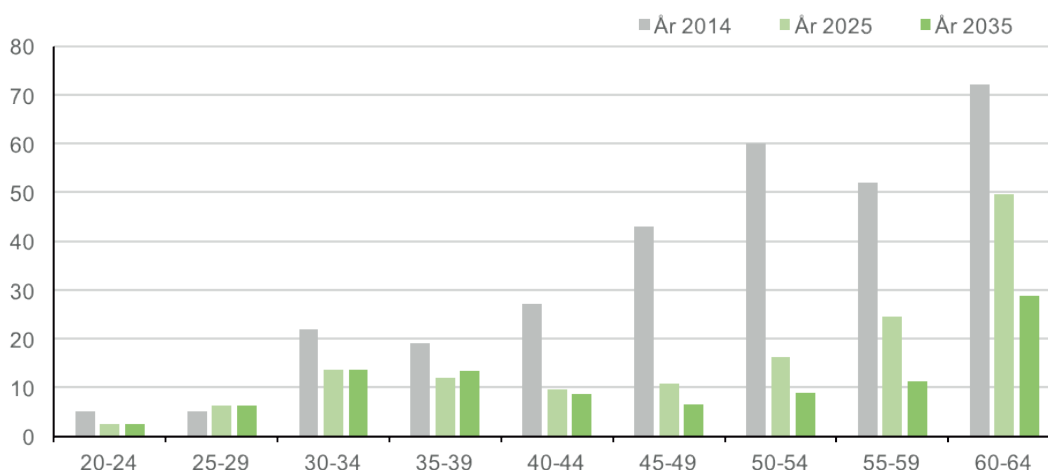

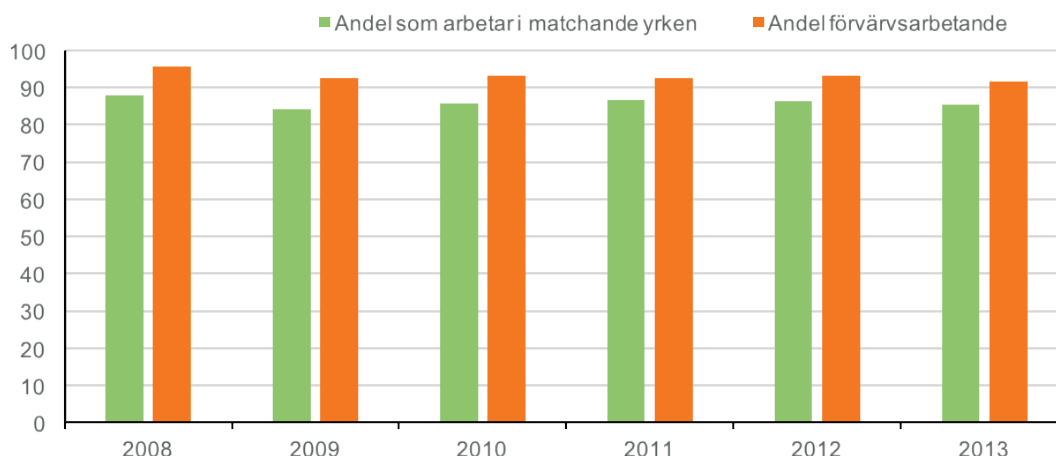
Diagram 54: Åldersfördelning i arbetskraften

MERPARTEN AV DE UTBILDADE ÄR KVINNOR

Antalet förvärvsarbetande med biomedicinsk analytikerutbildning var år 2014 cirka 300. Merparten, 86 procent, av dessa arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och nästan samtliga var kvinnor, 96 procent. Det klart vanligaste yrket år 2013 var biomedicinsk analytiker. Drygt 80 procent arbetade som detta. Arbetslösheten var 1,6 procent år 2014, vilket var en svag minskning sedan år 2009 då arbetslösheten var 2 procent. Andelen förvärvsarbetande i åldern 20-64 minskade något mellan år 2008 och år 2013, från 96 till 92 procent. Även andelen som arbetade inom ett yrke som överensstämde med utbildningsbakgrunden minskade något, från 88 till 85 procent under samma period. Såväl förvärvsfrekvensen som den matchade förvärvsfrekvensen var dock fortfarande hög år 2013, vilket tyder på att arbetsmarknaden varit gynnsam för utbildade biomedicinska analytiker.

Diagram 55: Förvärvsfrekvens

Tabell 50: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Biomedicinska analytiker	85
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - vård och omsorg	3
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	2
Män		
M	Biomedicinska analytiker	33
	Laboratorieingenjörer/Kemiingenjörer o kemitekniker/Ingenjörer o tekniker inom gruvteknik m.m.	22
	Civilingenjörer m.fl. kemi/Civilingenjörer m.fl. gruvteknik och metallurgi	11

Tabell 51: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2.0	1.6
Riket	1.5	1.2

Tabell 52: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	96	96
Män	4	4

RISK FÖR STOR OCH ÖKANDE BRIST FRAMÖVER

Nästan tre fjärdedelar av arbetskraften var år 2014 över 45 år, vilket innebär att antalet som kan tänkas gå i pension under prognosperioden väntas bli många. Antalet examinerade med biomedicinsk analytikerutbildning antas enligt prognosen vara 5 personer per år under perioden. De många pensionsavgångarna och fåtalet nyutexaminerade medför därmed att tillgången väntas minska kraftigt fram till år 2035. Minskningen väntas bli drygt 65 procent, vilket motsvarar nästan 210 personer. Den biomedicinska analytikerutbildningen som finns i Värmland kommer att läggas ner, vilket innebär att tillgångsminskningen kan förväntas bli ännu större än prognosticerat, om länet inte lyckas locka till sig utbildade från andra delar av landet.

Efterfrågan beräknas däremot öka fram till år 2035, med cirka 9 procent. Ökningen beror på den befolkningsökning som prognosticeras framöver och som väntas leda till en ökad efterfrågan på hälso- och sjukvård. Då tillgången väntas minska kraftigt och efterfrågan öka något finns det risk för en stor brist på utbildade biomedicinska analytiker framöver. Även i riket som helhet väntas många pensionsavgångar under åren fram till år 2035 och även här ger detta en risk för brist på sikt (Trender och prognoser 2014, SCB).

► CIVILING UTBILDNING: MASKIN-, FORDONS- OCH FARKOSTTEKNIK

Diagram 56: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

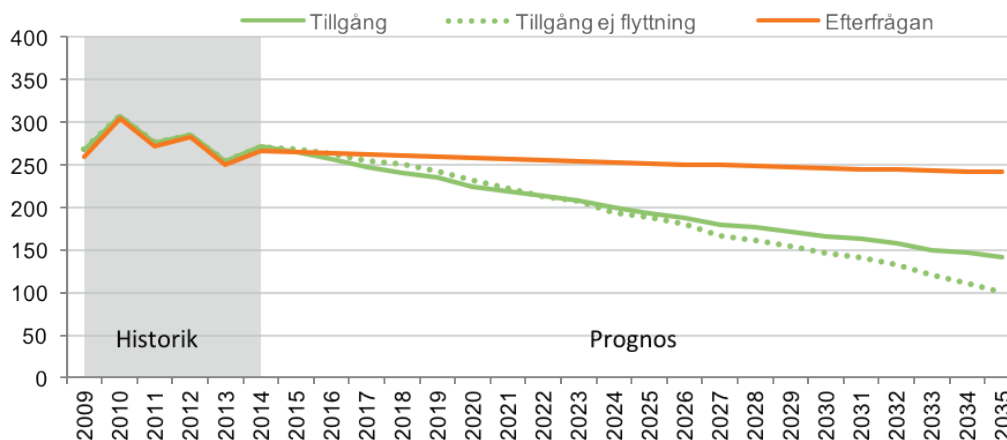
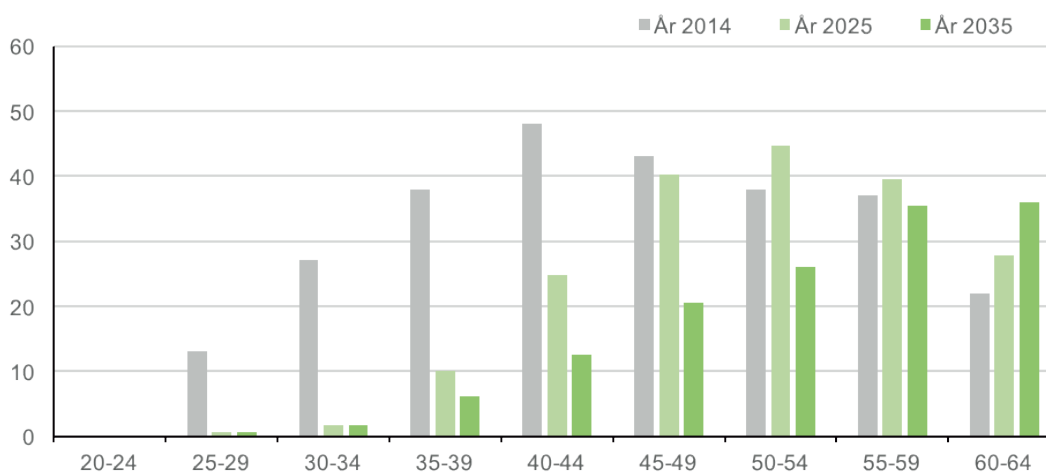

Diagram 57: Åldersfördelning i arbetskraften

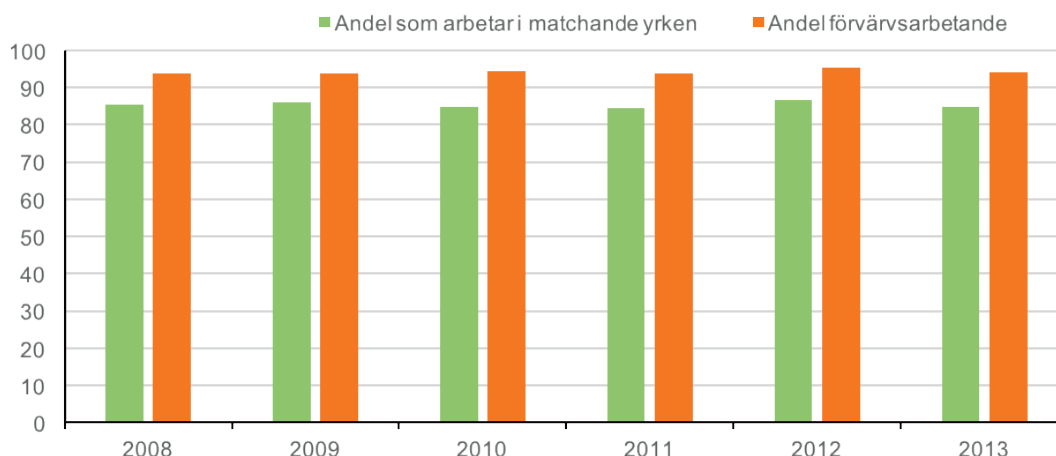

UTBUD HAR MATCHAT EFTERFRÅGAN HISTORISKT

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med civilingenjörsutbildning inom maskin-, fordons- och farkostteknik knappt 270. Av dessa är hela 87 procent män och flest arbetar inom branschen maskinindustri (29 procent) eller företagsservicefirmor (20 procent). Det vanligaste yrket sett totalt och för män var civilingenjörer m.fl., maskin som stod för knappt 20 procent. För kvinnor var det istället reseproducenter/företagssäljare/inköpare/övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl. som var vanligast.

Under perioden 2009 till 2014 har arbetslösheten i Värmland haft en nedåtgående trend för att slutligen nå 1,8 procent, vilket ändå är högre än rikets 1,2 procent. Andelen förvärvsarbetande uppgick till ungefär 94 procent och 85 procent arbetade år 2013 inom ett yrke som överensstämde med utbildningen. Detta har legat stabilt trots att kurvan gått upp och ner under åren 2008-2013.

Diagram 58: Förvärvfrekvens

Tabell 53: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Reseproducenter/Företags säljare/Inköpare/Övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl.	16
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	16
	Laboratorieingenjörer/Kemiingenjörer o kemitekniker/Ingenjörer o tekniker inom gruvteknik m.m.	9
Män		
M	Civilingenjörer m.fl., maskin	22
	Maskiningenjörer och maskintekniker	12
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11

Tabell 54: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2,7	1,8
Riket	1,5	1,2

Tabell 55: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	10	13
Män	90	87

STADIGT ÖKANDE BRIST PÅ UTBILDNINGSGRUPPEN FRAMÖVER

Vid prognosens start hade utbildningsgruppen en relativt stor andel äldre, med hela 53 procent som förväntas gå i pension under prognosperioden. Samtidigt förväntas andelen under 44 år att minska från 47 till 15 procent under den perioden. Gruppen väntas alltså bli äldre, eftersom få unga förväntas tillkomma samtidigt som den ursprungliga arbetskraften åldras eller pensioneras. Sammantaget beräknas utbildningsgruppen minska med 48 procent fram till sista prognosåret.

Medan antalet med den här utbildningen minskar förväntas även efterfrågan minska, om än i betydligt långsammare takt och totalt sett med 9 procent fram till år 2035.

Det minskande antalet civilingenjörer inriktade på maskin-, fordons- och farkostteknik förväntas leda till ett större och större underskott i förhållande till efterfrågan. Särskilt intressant är detta sett i relation till vad som förväntas för riket där både tillgången och efterfrågan ökar om än med ett visst överskott fram till slutet av 20-talet för att slutligen nå balans (Trender och prognoser 2014, SCB). Enligt vad som beräknats i prognosen gäller det att Värmland lyckas locka till sig personer från övriga riket för att täcka regionens framtida behov.

► CIVILING UTBILDNING: TEKNISK FYSIK, ELEKTRO- OCH DATATEKNIK

Diagram 59: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

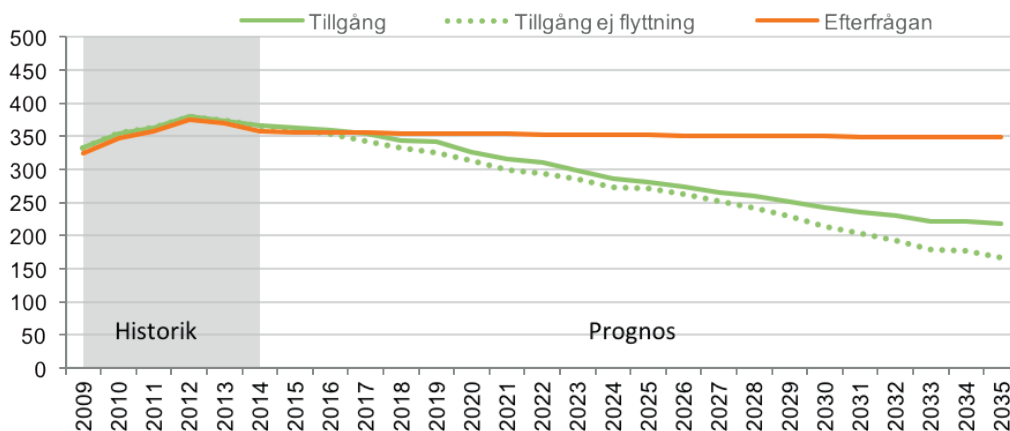
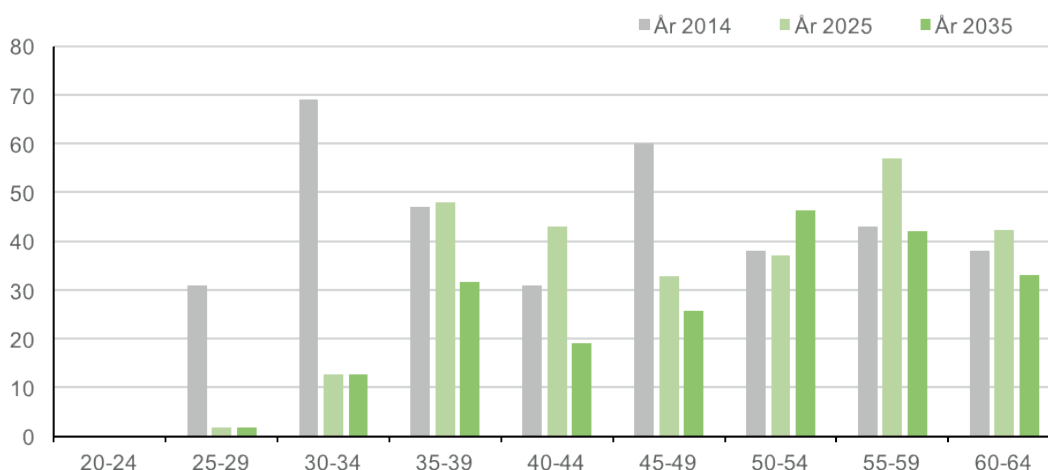

Diagram 60: Åldersfördelning i arbetskraften

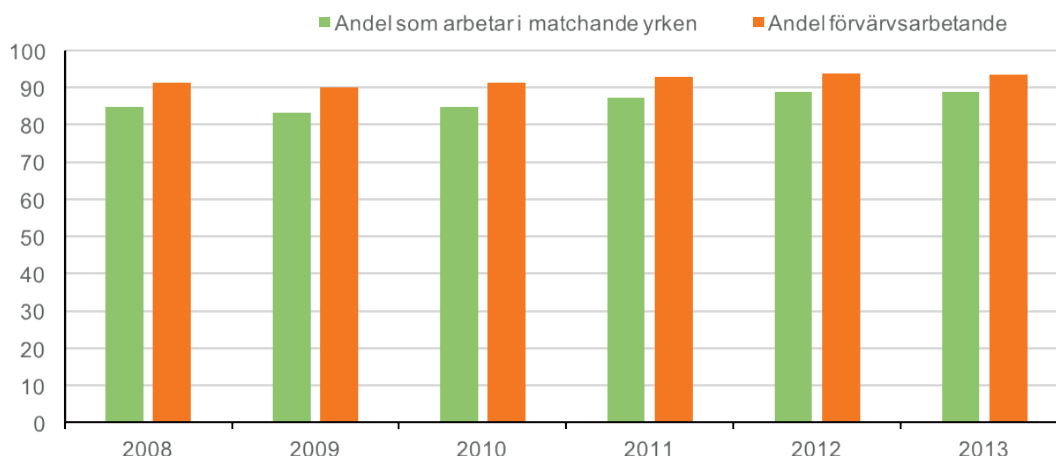

ALLT FLER FÖRVÄRVSARBETAR OCH INOM ETT YRKE SOM MATCHAR UTBILDNINGEN

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med civilingenjörsutbildning inom teknisk fysik, elektro- och datateknik knappt 360. Av dessa är hela 89 procent män och de flesta arbetar inom företagsservicefirmor (24 procent) eller övrig kemisk industri (21 procent). Det klart mest vanliga yrket för både män och kvinnor var dataspecialister som stod för totalt knappt 31 procent av de förvärvsarbetande. Därefter följde uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift med drygt 11 procent.

Under perioden 2009 till 2014 har arbetslösheten inom denna utbildningsgrupp gått upp från 2,2 till 2,3 procent, att jämföra med riket som legat stabilt på 1,3 procent. Andelen förvärvsarbetande uppgick år 2013 till drygt 93 procent medan andelen som arbetar i ett matchande yrke hamnade på ungefär 89 procent. Detta har för perioden 2008-2013 inneburit positiva trender och kompetensen verkar bli alltmer eftertraktad.

Diagram 61: Förvärvsfrekvens

Tabell 56: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Dataspecialister	41
	Civilingenjörer m.fl., elkraft/Civilingenjörer m.fl.,elektronik och teleteknik	11
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	9
Män		
M	Dataspecialister	30
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	8

Tabell 57: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2,2	2,3
Riket	1,3	1,3

Tabell 58: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	11	11
Män	89	89

STADIGT ÖKANDE BRIST PÅ FRAMFÖR ALLT UNGA FÖRVÄNTAS FRAMÖVER

Vid prognosens start var utbildningsgruppen relativt jämnt fördelad sett till ålder. Under prognosperioden förväntas dock grupperna 25-34 år att minska kraftigt, från 28 till 7 procent, i takt med att de nuvarande arbetstagarna blir äldre. Få unga förväntas tillkomma samtidigt som de förvärvsarbetande blir allt äldre eller går i pension. Till följd av det beräknas också en kraftig minskning (-40 procent) av antalet civilingenjörer inriktade mot teknisk fysik, elektro- och datateknik.

Samtidigt förväntas efterfrågan stå i det närmaste stilla och minska med endast omkring två procent fram till år 2035.

Det minskande antalet personer i utbildningsgruppen kommer enligt prognosen leda till ett allt större underskott i förhållande till efterfrågan. På riksnivå förväntas istället balans mellan tillgång och efterfrågan under perioden, även om ett litet överskott finns fram till 2025 och ett långsamt ökande underskott därefter (Trender och prognoser 2014, SCB). Med detta i åtanke gäller det för Värmland att inledningsvis locka till sig av detta förväntade överskott. Att hitta unga civilingenjörer inom teknisk fysik, elektro- och datateknik framstår som en extra stor utmaning.

► CIVILING UTBILDNING: VÄG OCH VATTEN, BYGGNAD, LANTMÄTERI

Diagram 62: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

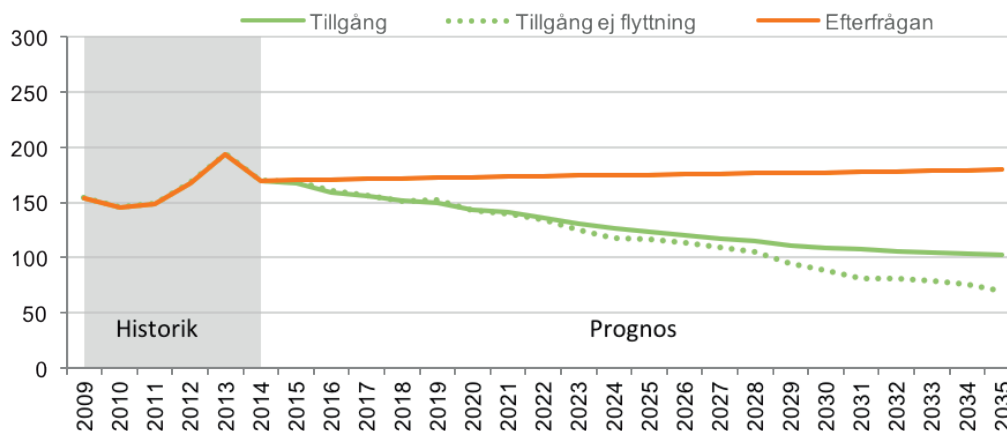
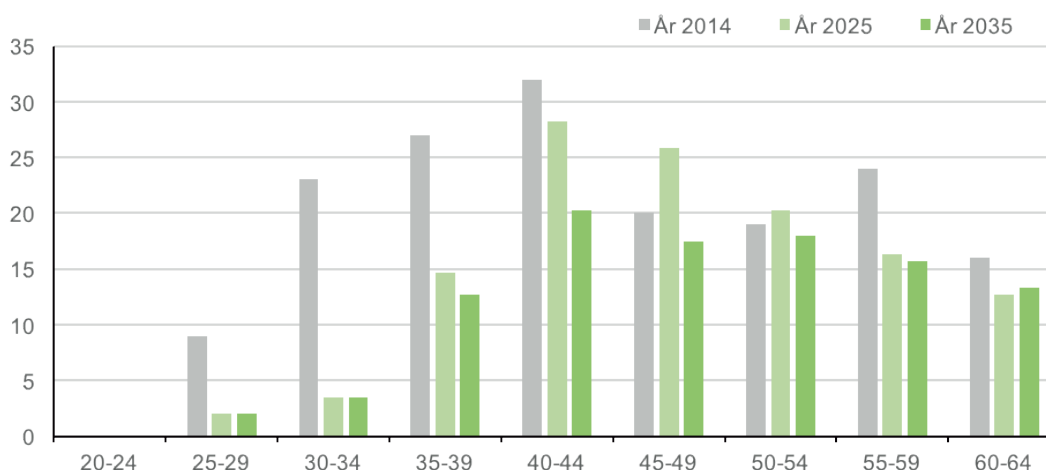

Diagram 63: Åldersfördelning i arbetskraften

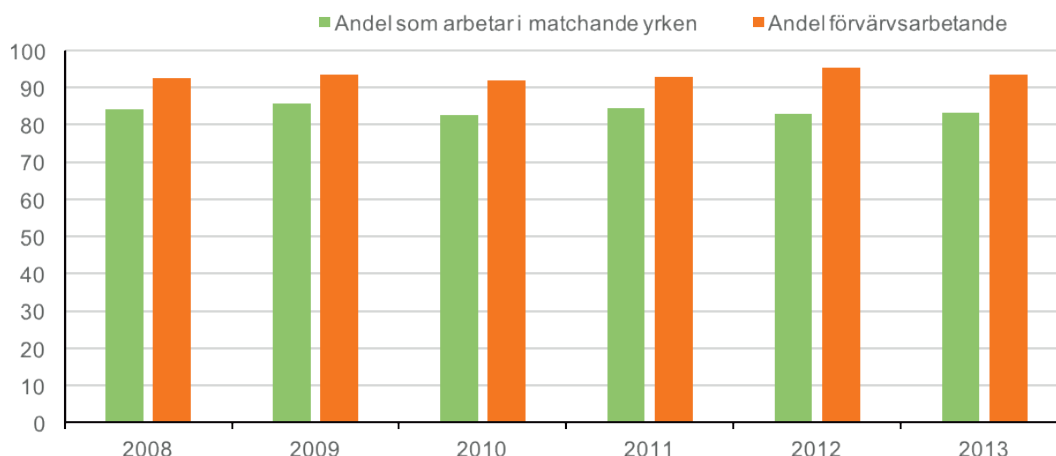

LÅG ARBETSLÖSHET OCH HÖG SYSSELSÄTTNING HISTORISKT

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med civilingenjörsutbildning inom väg och vatten, byggnad, lantmäteri 170. Män stod för den större delen med 68 procent. Av de förvärvsarbetande jobbar de allra flesta inom antingen företags-servicefirmor (25 procent) eller med allmän administration (21 procent). För båda könen var det vanligast att arbeta som civilingenjör med fokus på bygg och anläggning/lantmäteri (totalt 20 procent år 2013). Sedan skiljer det åt sig lite mellan könen. För kvinnor är det näst mest vanliga att arbeta som administratör i offentlig förvaltning och för män är det att vara driftchef/chef för mindre företag inom byggverksamhet.

Arbetslösheten var obefintlig i Värmland år 2014 och även för riket är den låg med under 1,5 procent. Andelen förvärvsarbetande uppgick till ungefär 94 procent och 83 procent arbetade år 2013 inom ett yrke som överensstämde med den här utbildningsbakgrunden. Detta tyder gemensamt på en gynnsam arbetsmarknad för civilingenjörer med inriktning inom väg och vatten, byggnad samt lantmäteri.

Diagram 64: Förvärvsfrekvens

Tabell 59: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Civilingenjörer m.fl., bygg och anläggning/Lantmätare	18
	Administratörer i offentlig förvaltning	12
	Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker/Kartingenjörer m.fl.	11
Män		
M	Civilingenjörer m.fl., bygg och anläggning/Lantmätare	21
	Driftchefer/Chefer för mindre företag - byggverksamhet	9
	Övriga civilingenjörer m.fl.	6

Tabell 60: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0,0	0,0
Riket	1,4	1,3

Tabell 61: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	21	38
Män	79	62

BRIST PÅ UTBILDNINGSGRUPPEN FRAMÖVER

Vid prognosens start var utbildningsgruppen relativt ung då 35 procent var under 39 år, men mot slutet förväntas den andelen av ha sjunkit så lågt som till 17 procent. Gruppen väntas alltså bli äldre, eftersom få unga förväntas tillkomma samtidigt som den ursprungliga arbetskraften åldras eller går i pension. Sammantaget beräknas en minskning med 40 procent fram till sista prognosåret.

Samtidigt förväntas efterfrågan på utbildade civilingenjörer inom väg och vatten och lantmäteri öka långsamt men stadigt för hela prognosperioden, totalt sett med 5 procent fram till år 2035.

Den minskande tillgången på den här typen av civilingenjörer väntas på sikt leda till en ökande brist, vilket inte är vad som förväntas i riket som helhet där både efterfrågan och tillgången ökar i liknande takt om än med ett visst överskott (Trender och prognoser 2014, SCB). Rikets överskott kan enligt vad som beräknats i prognosen ses som en potential för Värmland, som med en jämn och positiv nettoinflyttning kan se till att täta det förväntade underskottet av personer med den här utbildningsbakgrunden.

► CIVILINGENJÖRSUTBILDNINGAR TOTALT

Diagram 65: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

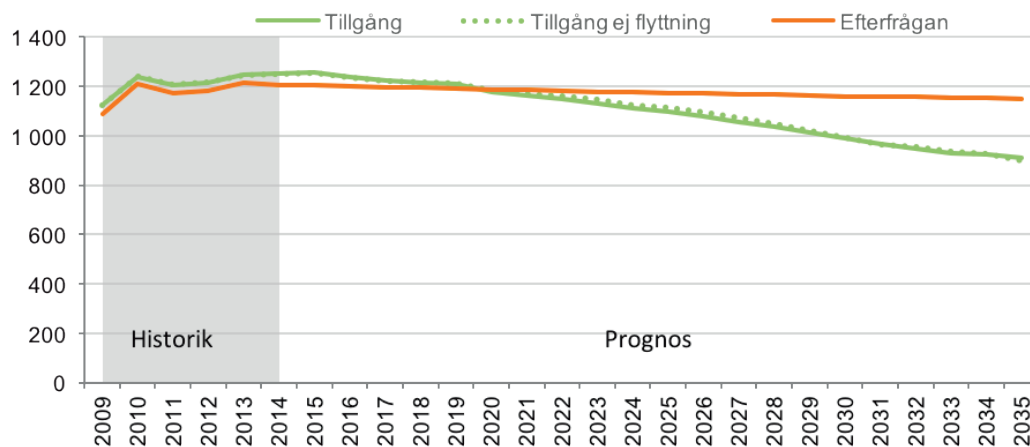
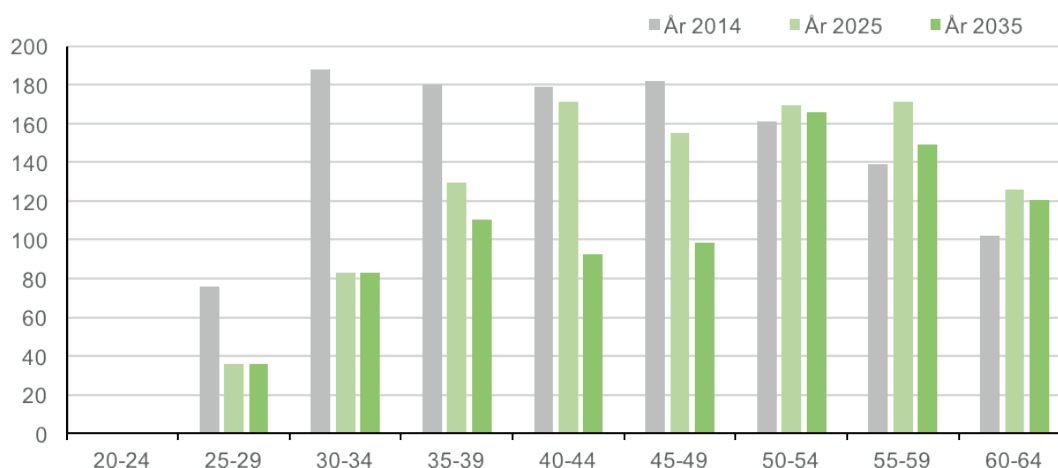

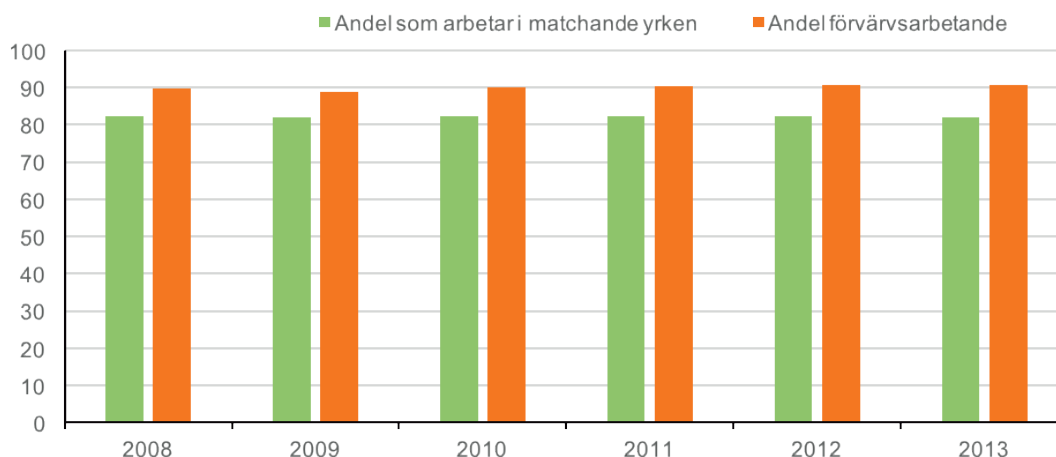
Diagram 66: Åldersfördelning i arbetskraften

STABIL OCH HÖG STÄLLNING PÅ ARBETSMARKNADEN

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med civilingenjörsutbildning drygt 1 200. Av dessa är de flesta män men från 2009 har en utjämning skett och andelen kvinnor har ökat från 18 procent till 24 procent år 2014. Vanligast var det år 2014 att arbeta inom branschen företags servicetjänster som stod för 19 procent av de förvärvsarbetande. Därefter jobbade flest inom maskinindustri (11 procent) och massaindustri (10 procent). Som yrke var det år 2013 vanligast att jobba som dataspecialist (12 procent), att uppgift saknas (10 procent) eller att arbeta som civilingenjör med inriktning mot maskin (8 procent). Arbetslösheten har under perioden 2009-2014 ökat en aning från 2,8 till 2,9 procent, till skillnad från riket där nivån legat stabilt på 2,1 procent. Vidare uppgick andelen förvärvsarbetande till 91 procent och 82 procent arbetade år 2013 inom ett yrke som överensstämde med utbildningen. Civilingenjörsutbildade kan totalt sett sägas ha erhållit en stabil och hög ställning på arbetsmarknaden under de senaste åren.

Diagram 67: Förvärvsfrekvens

Tabell 62: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Civilingenjörer m.fl. kemi/Civilingenjörer m.fl. gruvteknik och metallurgi	13
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	10
	Dataspecialister	7
Män		
M	Dataspecialister	14
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	10
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	10

Tabell 63: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2,8	2,9
Riket	2,1	2,1

Tabell 64: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	18	24
Män	82	76

EXTREM BRIST PÅ UTBILDNINGSGRUPPEN FRAMÖVER

Vid prognosens start var civilingenjörer en relativt välfördelad utbildningsgrupp sett till ålder. Förklaringen till att andelen unga var låg är förstås att det på grund av utbildningens längd inte är möjligt att komma ut i arbetslivet tidigare än så. Under prognosperioden förväntas dock en omfördelning genom att allt fler blir äldre, vilket är särskilt tydligt i åldersgruppen 50-64 år. Samtidigt som utbildningsgruppen förväntas bli äldre beräknas tillgången av utbildningsgruppen minska med 27 procent fram till år 2035.

Även för efterfrågan på civilingenjörer förväntas en minskning, om än betydligt svagare och med endast 5 procent fram till det sista prognosåret. Den minskande tillgången på civilingenjörutbildade förväntas med tiden leda till ett underskott som sedan fortsätter att växa under den resterande perioden. Denna trend stämmer också för riket även om underskottet här förväntas komma senare, först under åren närmast prognosperiodens slut (Trender och prognoser 2014, SCB). Förhoppningsvis kan den inledande perioden av förväntad brist i Värmland hejdas av ett ökat flyttningsöverskott från resterande riket. På lång sikt framstår dock utmaningarna som stora med att förse länet och resterande riket med ett tillräckligt antal av den förväntat åldrande utbildningsgruppen civilingenjörer.

DATAUTBILDNING

Diagram 68: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

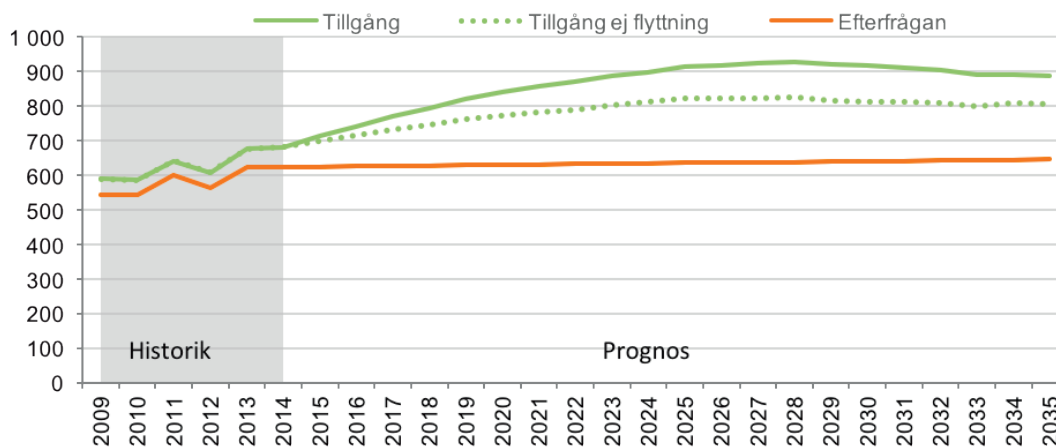
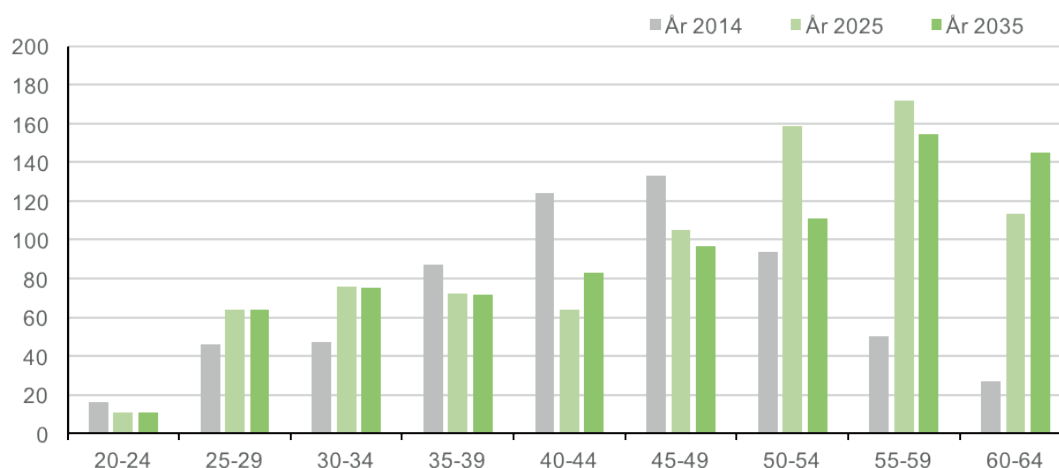

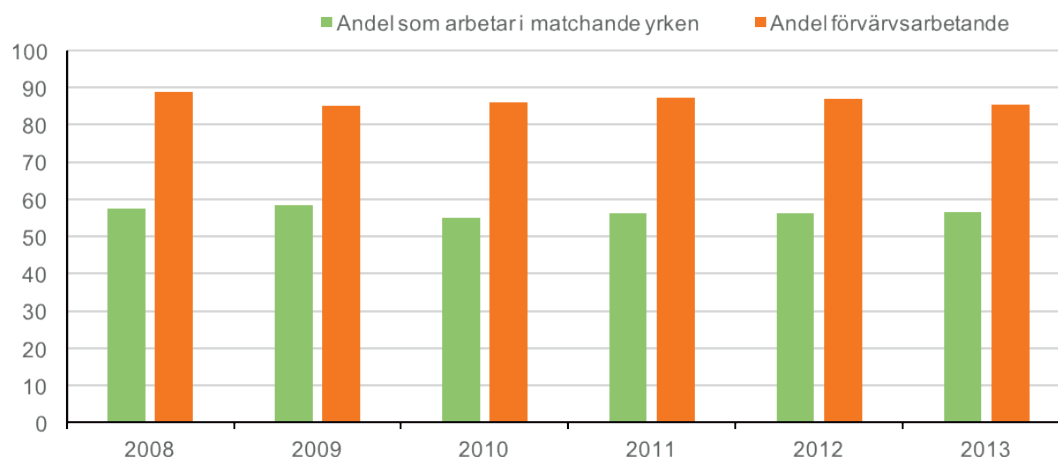
Diagram 69: Åldersfördelning i arbetskraften

LÅG ANDEL ARBETADE UNDER 2008-2013 INOM ETT MATCHANDE YRKE

År 2014 fanns det cirka 625 förvärvsarbetande med en datautbildning. Av de förvärvsarbetande arbetade 25 procent inom branschen företagsservicefirmor, 18 procent inom övrig kemisk industri och 16 procent inom allmän administration m.m.. Det vanligaste yrket år 2013 var dataspecialister och det näst vanligaste var datatekniker och dataoperatörer. I övrigt var yrkesspridningen mycket stor för datautbildade. Könsfördelningen var relativt jämn, år 2014 var 43 procent kvinnor och 57 procent män. Arbetslösheten var hög och ökade mellan år 2009 och år 2014, från 6,8 till 7,6 procent. Jämfört med riket som helhet var detta en betydligt högre nivå. I riket låg arbetslösheten på 4,7 respektive 4,9 under samma år. Andelen förvärvsarbetande i åldern 20-64 år var under åren 2008-2013 strax under 90 procent. En betydligt lägre andel arbetade dock inom ett yrke som matchade datautbildningen. Denna andel varierade mellan 55 och 58 procent under samma period. Den höga arbetslösheten, och att så många arbetar med det de har utbildat sig för, tyder på att det funnits ett överskott på datautbildade under perioden.

Diagram 70: Förvävsfrekvens

Tabell 65: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Dataspecialister	28
	Redovisningsekonomer, administrativa assistenter m.fl.	9
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	7
Män		
M	Dataspecialister	41
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	13
	Datatekniker och dataoperatörer	7

Tabell 66: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	6.8	7.6
Riket	4.7	4.9

Tabell 67: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	45	43
Män	55	57

RISK FÖR ÖVERSKOTT UNDER HELA PROGNOSPERIODEN

Antalet examinerade med en datautbildning antas vara cirka 25 per år under prognosperioden. Pensionsavgångarna väntas bli måttliga inledningsvis för att sedan öka något när åldersgrupperna 50-54 och 45-49 kommer upp i pensionsåldern. Fram till slutet på 2020-talet beräknas antalet examinerade överstiga antalet pensionsavgångar, vilket medför en ökning av tillgången. Ett positivt flyttningsöverskott bidrar också till tillgångsökningen. När antalet pensionsavgångar sedan blir fler mot slutet av prognosperioden medför dessa en minskning i tillgången på datautbildade.

Efterfrågan väntas ligga på ungefär samma nivå under hela prognosperioden. Totalt sett väntas en ökning på cirka 4 procent fram till år 2035. Den svaga efterfrågeökningen beror på den förväntade utvecklingen inom flera olika branscher, men i första hand företagsservicefirmor, allmän administration m.m. och övrig kemisk industri. De två förstnämnda branscherna förväntas ha en positiv utveckling fram till år 2035 medan den sistnämnda väntas minska framöver. Sammantaget innebär den ökade tillgången och en nästintill oförändrad efterfrågan att det finns en risk för överskott på datautbildade under prognosperioden. På riksnivå väntas läget på arbetsmarknaden vara relativt balanserat men på sikt finns det en risk för viss brist (Trender och prognoser 2014, SCB).

► EKONOMUTBILDNING

Diagram 71: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

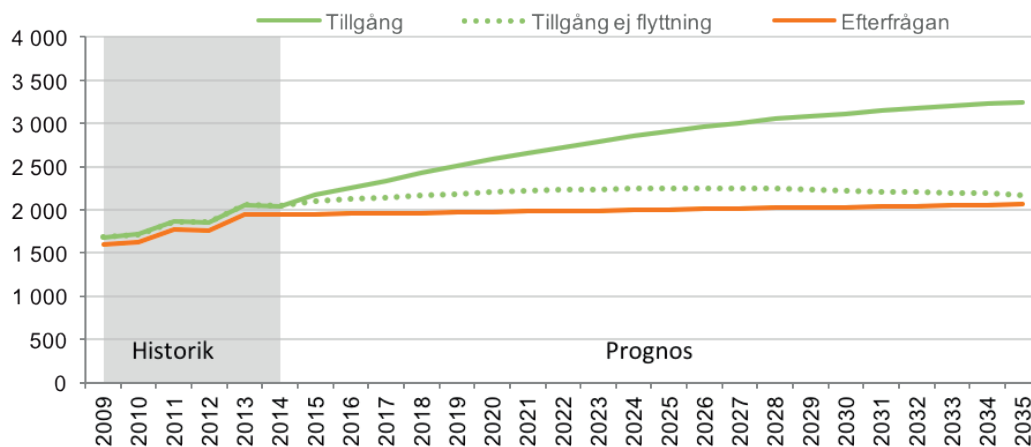
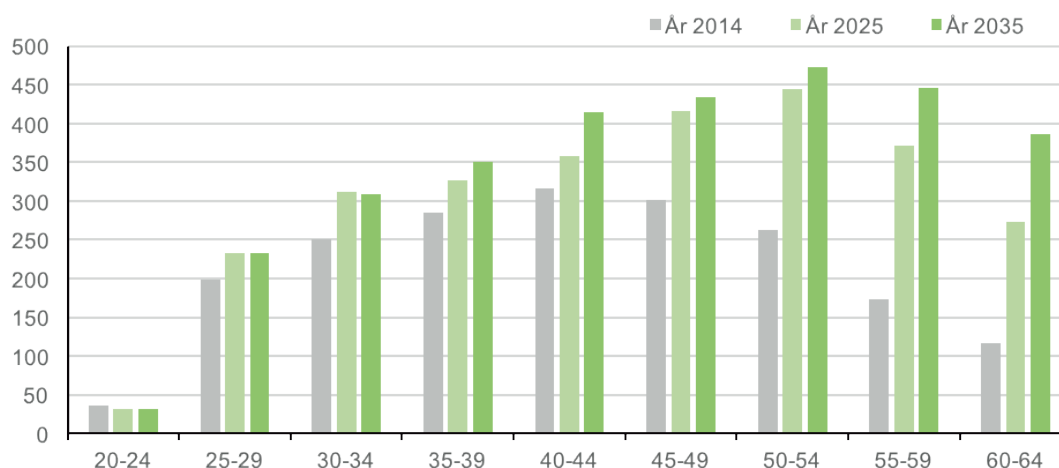

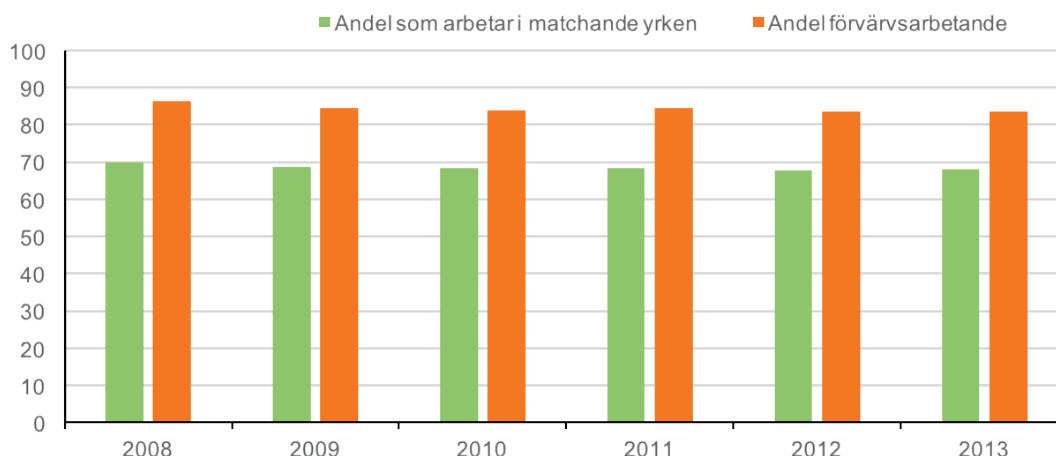
Diagram 72: Åldersfördelning i arbetskraften

TILLGÅNGEN ÖKAR SNABBARE ÄN EFTERFRÅGAN

År 2014 fanns det drygt 1900 förvärvsarbetande med en ekonomutbildning. Knappt 20 procent av dessa arbetade inom allmän administration m.m. och knappt 18 procent inom företagsservicefirmor och könsfördelningen var i det närmaste helt jämn. 53 procent var kvinnor och 47 procent män. Ekonomutbildade jobbade år 2013 i ett stort antal yrken, vanligast för båda könen var år 2013 revisorer, marknadsanalytiker, marknadsförare och övriga företagsekonomer (19 procent) och näst vanligast (förutom uppgift saknas) var chefstjänstemän, verkställande direktörer och verkschefer (10 procent). Arbetslösheten har under åren 2009 och år 2014 ökat från 4,0 till 4,4 procent, vilket följer trenden i riket där arbetslösheten gått från 3,5 till 3,9 procent. Förvärvsfrekvensen bland ekonomutbildade har sjunkit från 86 till 84 procent under åren 2008 till 2013. Andelen som arbetar i ett yrke som överensstämmer med utbildningsbakgrunden har under samma tidsperiod följt en liknande utveckling och sjunkit från 70 till 68 procent. Sammantaget tyder dessa faktorer på att efterfrågan på ekonomutbildade har sjunkit litegrann under åren 2008 till 2013.

Diagram 73: Förvärvsfrekvens

Tabell 68: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Revisorer m.fl./Marknadsanalytiker och marknadsförare/Övr företagsekonomer	20
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	14
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	8
Män		
M	Revisorer m.fl./Marknadsanalytiker och marknadsförare/Övr företagsekonomer	19
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	14
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11

Tabell 69: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	4,0	4,4
Riket	3,5	3,9

Tabell 70: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	51	53
Män	49	47

RISK FÖR STORT ÖVERSKOTT FRAMÖVER

Ekonomutbildade var år 2014 en relativt jämfördelad utbildningsgrupp sett till ålder, 44 procent var över 45 år och förväntas därför gå i pension under perioden fram till 2035. Denna grupp av äldre, särskilt de allra äldsta, förväntas dock öka kraftigt under prognosperioden, totalt sett till 57 procent 2035. Att tillgången ökar beror främst på en kraftig positiv nettoinflyttning, även om tillgångsoverskottet hade existerat även om endast nytexaminerade tillkommit.

Även efterfrågan på ekonomutbildade beräknas öka enligt prognosen, om än betydligt svagare med endast 6 procent fram till år 2035. Som en följd av att tillgången ökar betydligt snabbare än efterfrågan finns en risk för ett stort överskott på ekonomutbildade under åren fram till år 2035. I riket väntas inledningsvis en liknande utveckling på arbetsmarknaden. Här noteras dock att tillgången beräknas öka långsammare mot slutet av perioden, då man räknar med en avtagande inflyttning av ekonomer. Överskottet håller dock i sig även på riksnivå för hela perioden (Trender och prognoser 2014, SCB).

► FRITIDSPEDAGOGUTBILDNING

Diagram 74: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

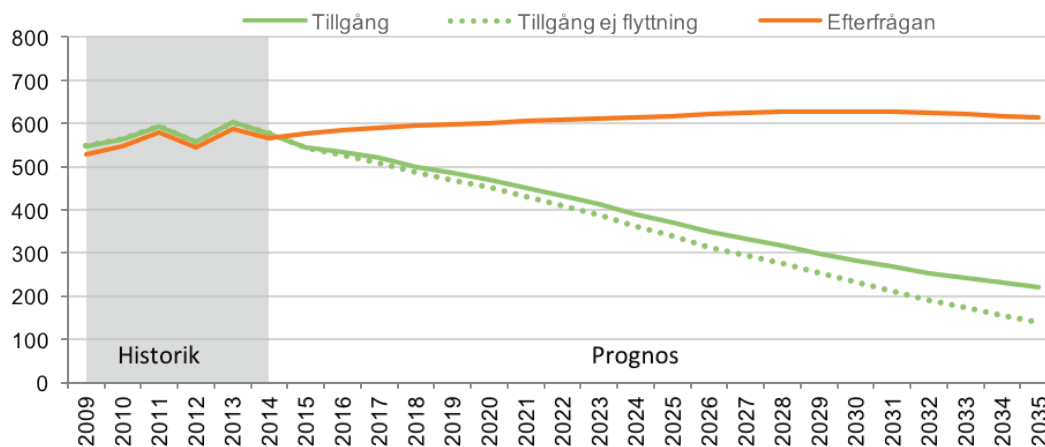
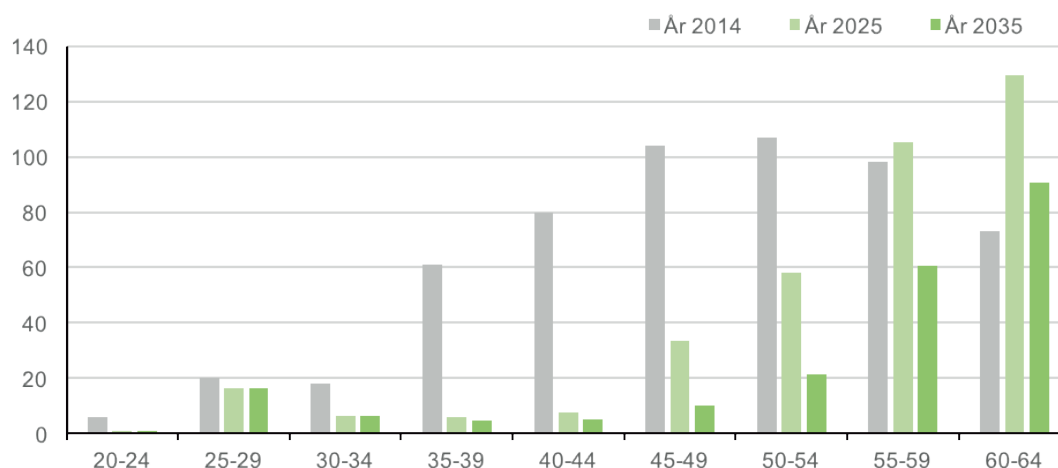

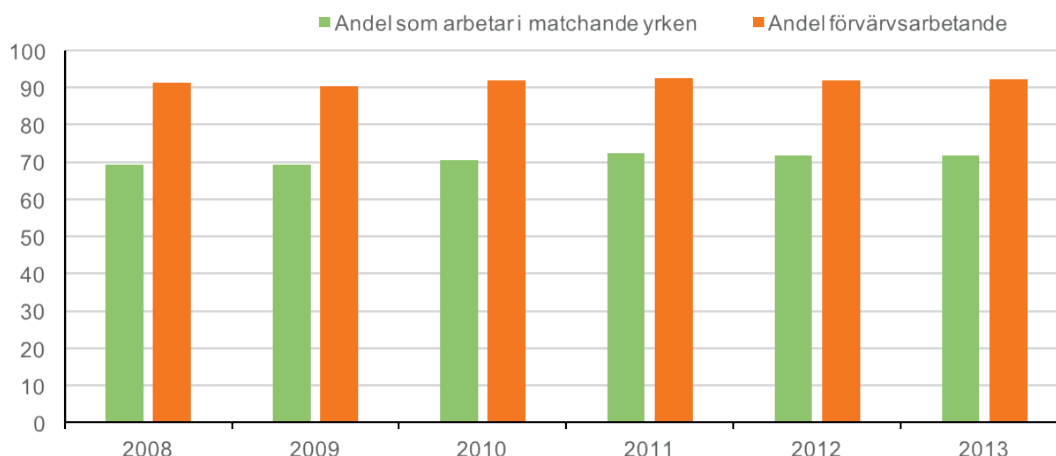
Diagram 75: Åldersfördelning i arbetskraften

TRE FJÄRDEDELAR AV DE FÖRVÄRVSARBETANDE ÄR KVINNOR

År 2014 fanns det knappt 570 förvärvsarbetande med en fritidspedagogutbildning. Majoriteten, 68 procent, av dessa arbetade inom utbildning, offentlig produktion. Tre fjärdedelar av de förvärvsarbetande var kvinnor och en fjärdedel var män år 2014, vilket var ungefär samma förhållande som gällde år 2009. Det klart vanligaste yrket för såväl kvinnor som män var förskollärare och fritidspedagoger, 72 procent av kvinnorna och 45 procent av männen arbetade inom detta yrke år 2013. Arbetslösheten var låg år 2014 och uppgick till 1,7 procent. Den var dock något högre än i riket som helhet där den uppgick till 1,4 procent samma år. Förvärvsfrekvensen för fritidspedagogutbildade i åldern 20-64 var relativt hög och låg år 2013 på 92 procent. Andelen som arbetade inom ett yrke som överensstämde med utbildningsbakgrunden var dock betydligt lägre, 72 procent år 2013.

Diagram 76: Förvärvsfrekvens

Tabell 71: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Förskollärare och fritidspedagoger	72
	Grundskollärare	3
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	3
Män		
M	Förskollärare och fritidspedagoger	45
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	4
	Grundskollärare	4

Tabell 72: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	3.5	1.7
Riket	1.9	1.4

Tabell 73: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	75	74
Män	25	26

RISK FÖR STOR BRIST UNDER HELA PROGNOSPERIODEN

Det finns ingen fritidspedagogutbildning i Värmlands län vilket innebär att inga examinationer antas ske fram till år 2035 i prognosen. Länet är därför beroende av att fritidspedagogutbildade flyttar in i länet från andra delar av landet. Prognosen antar ett positivt flyttningsöverskott under hela prognosperioden, som baseras på det faktiska flyttningsöverskottet som observerats de senaste åren, men detta beräknas dock inte överstiga antalet pensionsavgångar under perioden vilket medför en förväntad kraftig minskning i tillgång.

Däremot väntas en ökning i efterfrågan på fritidspedagogutbildade. Efterfrågeökningen beror främst på den befolkningsökning som beräknas för barn i åldrarna 6-12 år som är de som i första hand antas styra behovet av personal på fritidshem. Befolkningen i dessa åldrar prognosticeras öka fram till år 2030, vartefter antalet barn sedan antas minska något fram till prognosens sista år. Sammantaget leder den ökade efterfrågan och den kraftigt minskande tillgången till en stor risk för brist på fritidspedagogutbildade. Det väntas också en stor brist under hela prognosperioden i riket som helhet (Trender och prognoser 2014, SCB).

► FÖRSKOLLÄRARUTBILDNING

Diagram 77: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

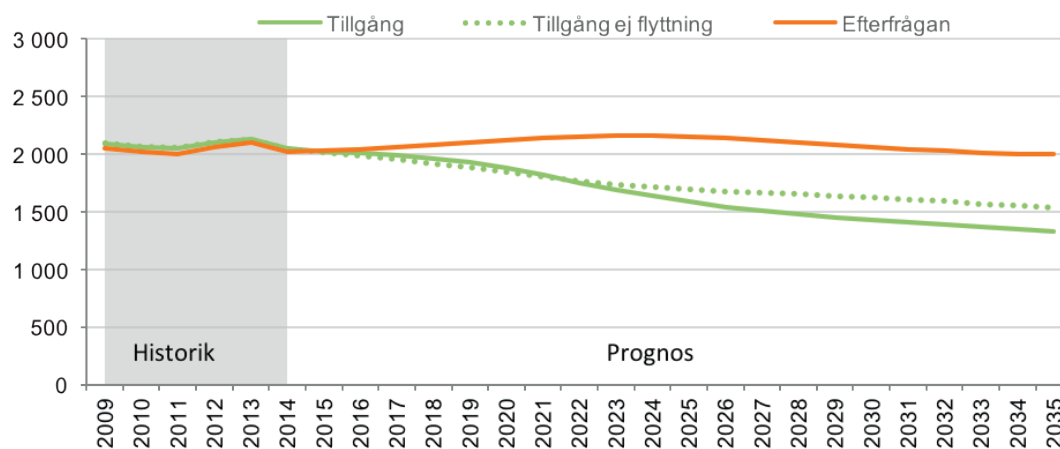
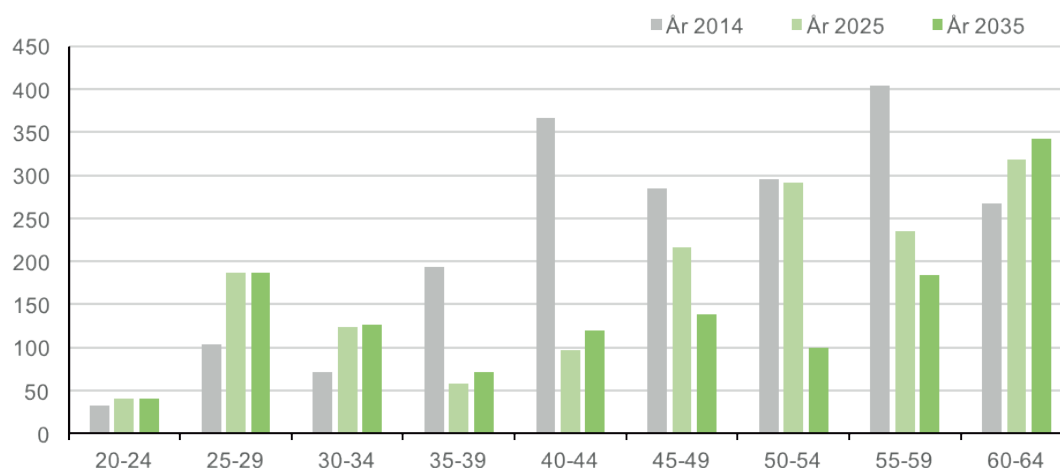

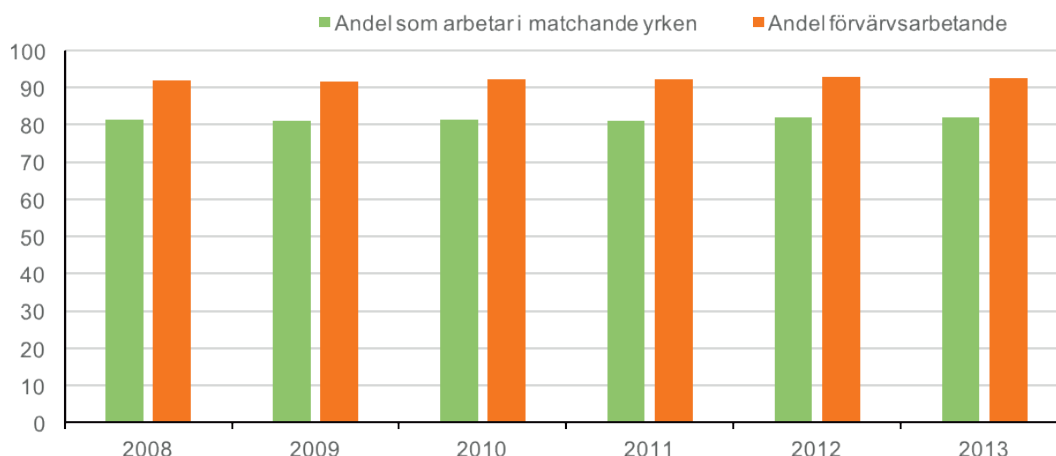
Diagram 78: Åldersfördelning i arbetskraften

LÅG ARBETSLÖSHET HISTORISKT

År 2014 var antalet förvärvsarbetande med förskolläraryrket cirka 2 000. Nästan samtliga, 96 procent, var kvinnor. Av de förvärvsarbetande arbetade 78 procent inom utbildning, offentlig produktion och 9 procent inom hushållens icke-vinstdrivande organisationer. 79 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 55 procent av männen arbetade som förskollärare och fritidspedagoger år 2013. Arbetslösheten var låg år 2014, 1,3 procent, men något högre än för riket totalt där arbetslösheten uppgick till 0,9 procent samma år. Andelen förvärvsarbetande uppgick till drygt 90 procent och drygt 80 procent arbetade år 2013 inom ett yrke som överensstämde med deras utbildningsbakgrund som förskollärare. Den låga arbetslösheten och den höga andelen som arbetar med ett jobb som matchar utbildningen tyder på att arbetsmarknaden varit gynnsam för förskolläraryrket.

Diagram 79: Förvärvsfrekvens

Tabell 74: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Förskollärare och fritidspedagoger	79
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - utbildning	3
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	2
Män		
M	Förskollärare och fritidspedagoger	55
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - utbildning	8
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	5

Tabell 75: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1.8	1.3
Riket	1.2	0.9

Tabell 76: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	95	96
Män	5	4

BRIST PÅ UTBILDADE FÖRSKOLLÄRARE FRAMÖVER

Antalet examinerade med förskolläraryrket beräknas till knappt 50 per år under prognosperioden. Drygt 60 procent av arbetskraften var 45 år eller äldre år 2014, vilket innebär att pensionsavgångarna väntas vara många fram till år 2035. Eftersom antalet pensionsavgångar beräknas överstiga antalet examinerade kan tillgången förväntas minska under perioden. Sammantaget beräknas en minskning med 35 procent fram till sista prognosåret.

Efterfrågan på utbildade förskollärare väntas öka fram till och med år 2023, varefter efterfrågan minskar något för varje år för att år 2035 ligga på ungefär samma nivå som år 2014. Ökningen under första halvan av prognosperioden beror på att antalet barn i förskoleåldrar väntas öka under denna period. När antalet förskolebarn sedan sjunker förväntas efterfrågan på förskolläraryrket följa denna utveckling.

Den minskande tillgången på förskolläraryrket väntas på sikt leda till en ökande brist, vilket även förväntas i riket som helhet (Trender och prognoser 2014, SCB).

► GYMNASIEINGENJÖRSUTBILDNING

Diagram 80: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

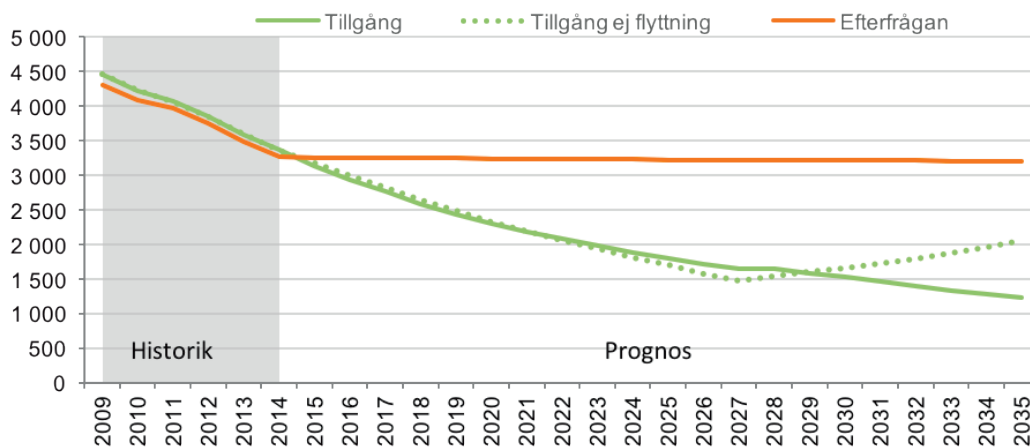
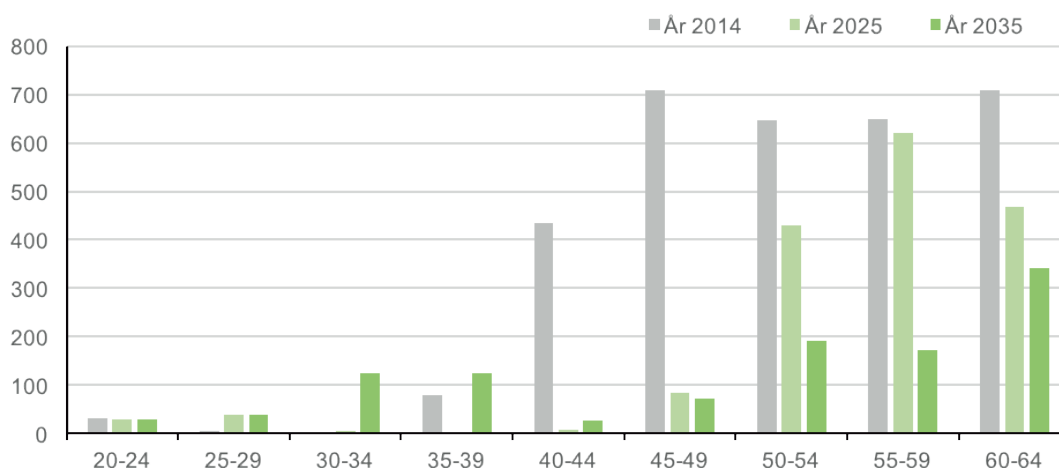

Diagram 81: Åldersfördelning i arbetskraften

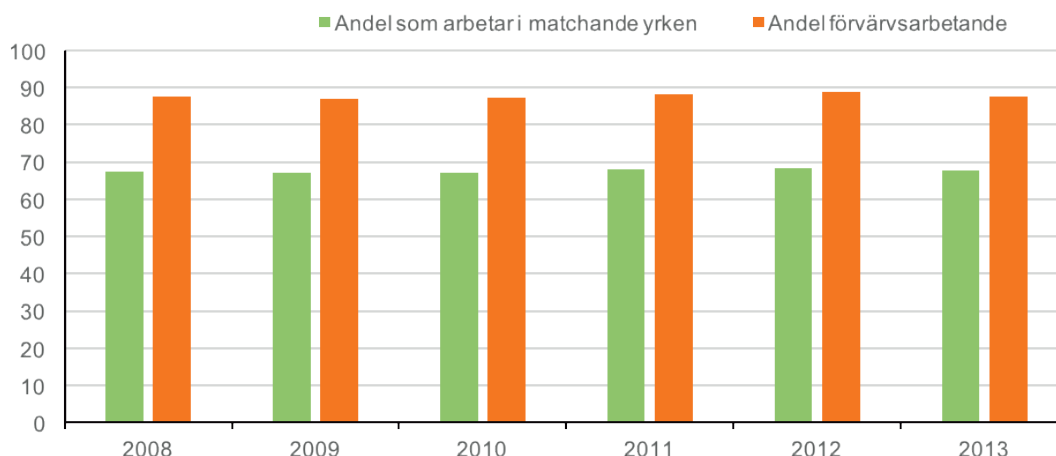

SJUNKANDE EFTERFRÅGAN OCH TILLGÅNG HISTORISKT

År 2014 var antalet med gymnasieingenjörutbildning som förvävsarbetade knappt 3 300. Utbildningsgruppen domineras nästan helt av män som stod för 93 procent av de förvävsarbetande. Störst del, 14 procent, jobbade inom branschen företagsservicefirmor därefter följde byggindustrin där 10 procent arbetade. Det visade sig även att gymnasieingenjörerna har arbetat inom många olika delar av teknikområdet. Totalt sett är hela 108 yrken representerade. En ytterligare indikation på detta var de vanligaste yrkena där uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift var störst med knappt 9 procent, därefter följde maskiningenjörer och maskintekniker samt reseproducenter/företagssäljare/inköpare/övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl., båda med knappt sju procent.

Arbetslösheten har under perioden 2009-2014 minskat från 3,2 till 2,6 procent, vilket är något högre än rikets 2,4 procent. Vidare uppgick andelen förvävsarbetande till 88 procent men endast 68 procent arbetade år 2013 inom ett yrke som överensstämde med utbildningen. Sammanfattningsvis är det tydligt att gymnasieingenjörer har haft relativt enkelt att hitta någon typ av yrke.

Diagram 82: Förvävsfrekvens

Tabell 77: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
	Maskiningenjörer och maskintekniker	7
	Reseproducenter/Företagssäljare/Inköpare/Övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl.	5
Män		
M	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	9
	Maskiningenjörer och maskintekniker	7
	Reseproducenter/Företagssäljare/Inköpare/Övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl.	7

Tabell 78: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	3,2	2,6
Riket	2,7	2,4

Tabell 79: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	6	7
Män	94	93

EXTREM BRIST PÅ UTBILDNINGSGRUPPEN FRAMÖVER

Vid prognosens start var hela 83 procent av gymnasieingenjörerna över 44 år, vilket innebär att en klar majoritet av de som arbetar nu förväntas gå i pension under prognosperioden. Till detta ska även läggas att utbildningen av gymnasieingenjörer eller liknande i det närmaste har upphört. Sammantaget beräknas tillgången av utbildningsgruppen att minska med 63 procent fram till 2035.

Samtidigt som tillgången beräknas sjunka kraftigt förväntas efterfrågan på gymnasieingenjörer att stå stabil och endast sjunka med 2 procent fram till sista prognosåret.

Den minskande tillgången på gymnasieingenjörer väntas på sikt leda till en ökande brist. Dessvärre väntas precis det samma för riket i helhet (Trender och prognoser 2014, SCB). Sammanfattningsvis är det alltså klart att efterfrågan på sikt förväntas hålla en hög nivå medan tillgången sjunker kraftigt. Utmaningen att locka till sig gymnasieingenjörer kommer att vara särskilt stor då bristen även förväntas vara stor i riket. Antingen gäller det att möjliggöra för ökad utbildning eller att identifiera individer med liknande utbildningsbakgrund inom teknikområdet som kan täcka upp för tappet i de yrken som gymnasieingenjörerna tidigare har arbetat inom.

HUMANISTISK UTBILDNING

Diagram 83: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

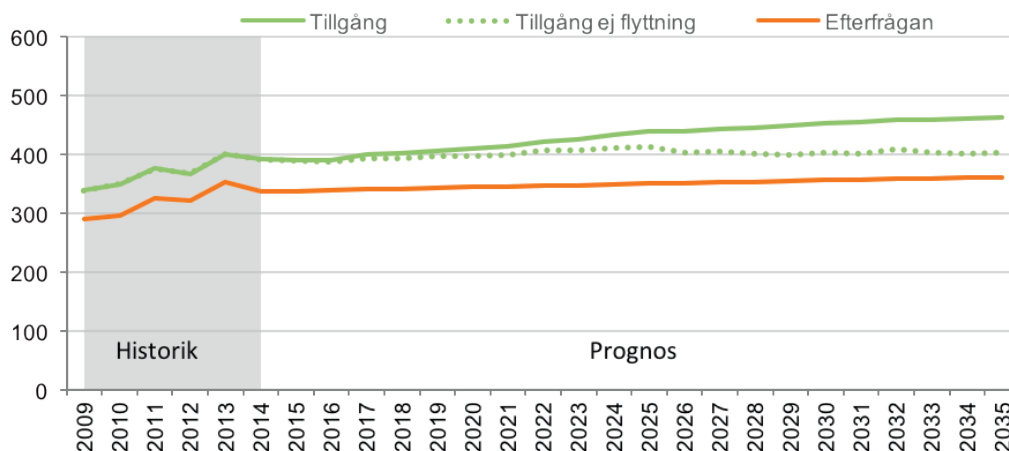
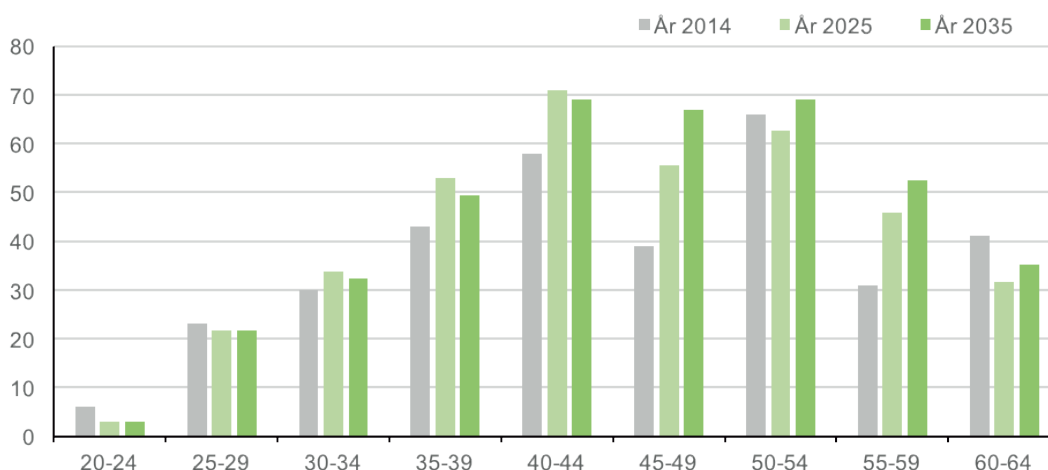

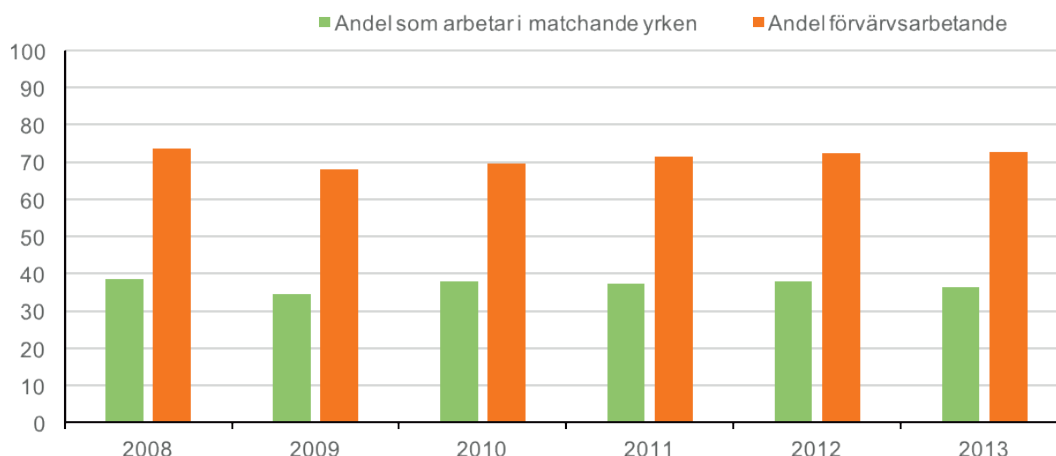
Diagram 84: Åldersfördelning i arbetskraften

STOR YRKESSPRIDNING

År 2014 förvärvsarbetade närmare 340 personer med en humanistisk utbildning. Tre av fyra förvärvsarbetande var kvinnor. Den mest förekommande branschen för de förvärvsarbetande var 2014 utbildning och offentlig produktion följt av hushållens icke vinstdrivande organisationer, med 22 respektive 18 procent. Det vanligaste yrket var 2013 universitets- och förskolelärare som stod för totalt sett 12 procent av de förvärvsarbetande. I övrigt är det en väldigt stor yrkesspridning och endast 38 procent av personerna inom utbildningsgruppen hade ett yrke som motsvarade deras utbildning. Totalt sett förvärvsarbetade 73 procent av personerna med en humanistisk utbildning. Arbetslösheten uppgick till 11,4 procent, både år 2009 och år 2014. Detta är högre än för riket där andelen arbetslösa var 7,5 procent år 2014 (8,0 procent 2009). Att så pass få har haft ett arbete som matchar utbildningen i kombination med en hög arbetslöshet kan tyda på att arbetsmarknaden har varit tuff för humanistutbildade.

Diagram 85: Förvärvsfrekvens

Tabell 80: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
	Universitets- och högskollärare	10
	Arkivarier, bibliotekarier m.fl.	9
Män		
M	Universitets- och högskollärare	18
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	10
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	7

Tabell 81: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	11,4	11,4
Riket	8,0	7,5

Tabell 82: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	73	74
Män	27	26

ÖVERSKOTT I BÅDE LÄNET OCH RIKET

Drygt hälften av alla förvärvsarbetande var 45 år eller äldre 2014 och kan därmed förväntas gå i pension under prognosperioden, de flesta under den senare delen av perioden. Antalet nytexaminerade humanister antas i prognosen vara 12 personer årligen. Med dessa förutsättningar förväntas ett överskott på humanister under prognosperioden. Det har även tidigare funnits ett överskott på humanister men gapet mellan efterfrågan och tillgången förväntas öka under perioden.

Totalt sett förväntas tillgången på arbetskraft öka med 18 procent mellan 2014 och 2035 medan efterfrågan bedöms öka med 7 procent under samma period. Även för riket förväntas det bli ett överskott på humanistiskt utbildade under hela prognosperioden, bland annat till följd av ett invandringsöverskott av personer med utbildningen (Trender och prognoser 2014, SCB).

► HÖGSKOLEINGENJÖRSUTBILDNING: ELEKTROTEKNIK, TEKNISK FYSIK, DATA

Diagram 86: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

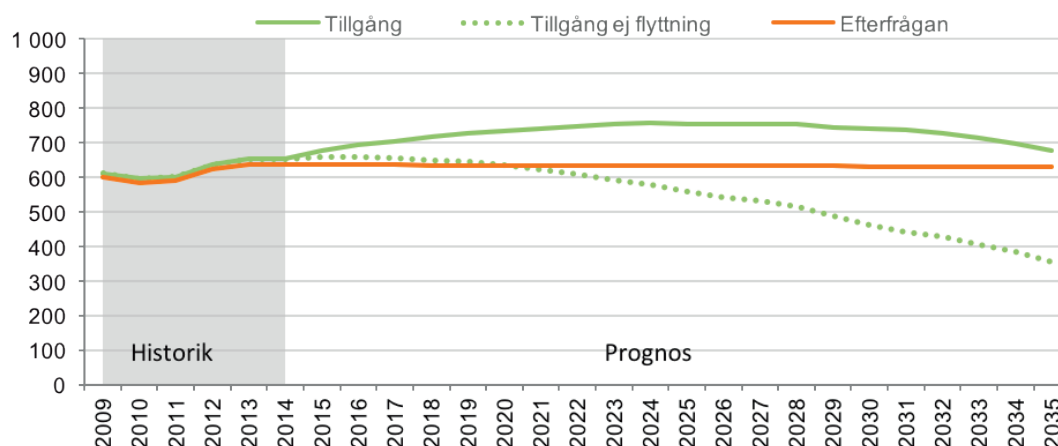
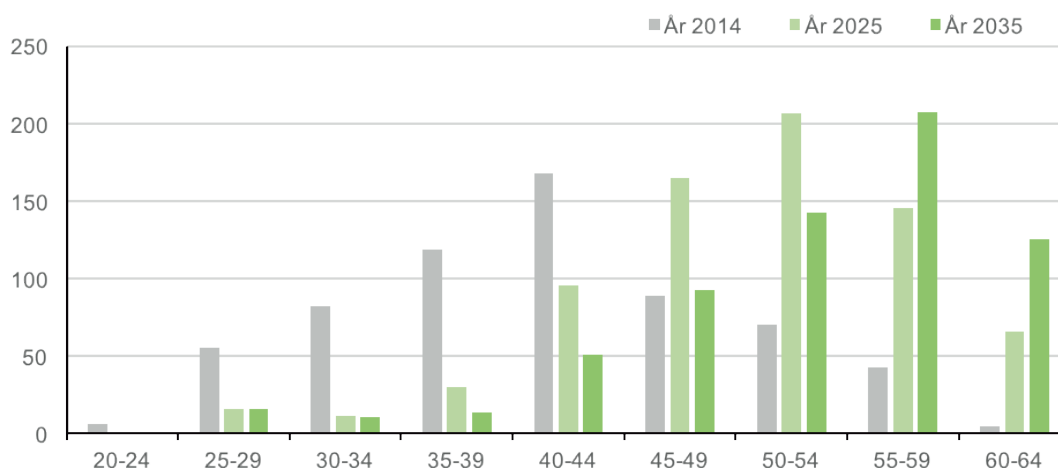

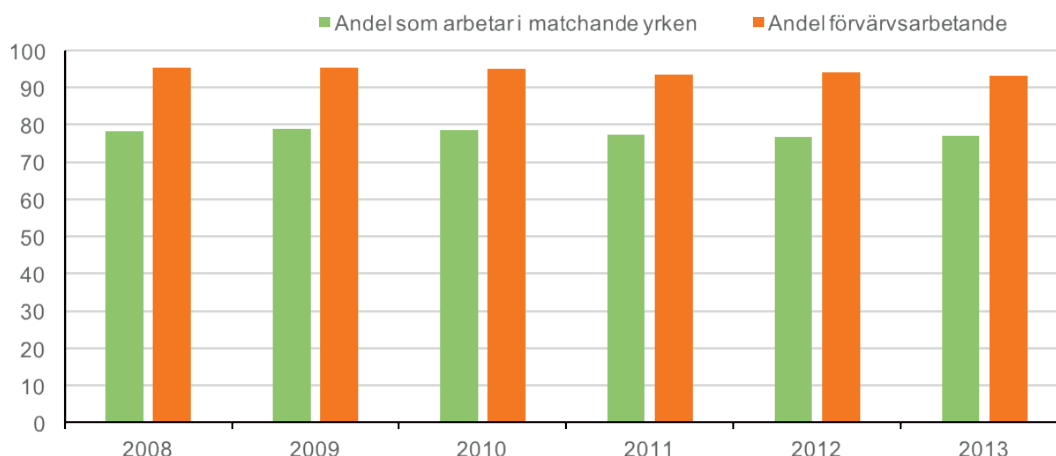
Diagram 87: Åldersfördelning i arbetskraften

STOR YRKESPRIDNING INOM UTBILDNINGSGRUPPEN

År 2014 fanns det nästan 640 förvärvsarbetande med en högskoleingenjörsutbildning inom elektroteknik, teknisk fysik och data. Drygt en fjärdedel arbetade inom företagsserviceföretag och knappt 15 procent inom övrig kemisk industri. Yrkesspridningen var mycket stor för datautbildade och de återfinns inom flera olika yrken. Det vanligaste yrket år 2013 var dataspecialister, 23 procent arbetade inom detta yrke. Andra vanliga yrken var elingenjörer och eltekniker m.m. och maskiningenjörer och maskintekniker. 85 procent av de förvärvsarbetande år 2014 var män. Arbetslösheten låg ungefär på samma nivå som i riket totalt sett; 2,2 procent jämfört med rikets 2,3 procent år 2014. Förvärvsfrekvens i åldrarna 20-64 år var hög under åren 2008-2013 och låg under dessa år på runt 94 procent. Andelen som arbetade inom ett yrke som överensstämde med deras utbildning låg under samma period i snitt på 78 procent.

Diagram 88: Förvärvsfrekvens

Tabell 83: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Dataspecialister	23
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	13
	Maskiningenjörer och maskintekniker	8
Män		
M	Dataspecialister	23
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	10
	Elingenjörer och eltekniker/Ingenjörer och tekniker inom elektronik och teleteknik	8

Tabell 84: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2.0	2.2
Riket	2.8	2.3

Tabell 85: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	17	15
Män	83	85

RISK FÖR VISST ÖVERSKOTT PÅ UTBILDADE

Det finns inte någon högskoleingenjörsutbildning med inriktning mot elektroteknik, teknisk fysik och data i Värmlands län vilket innebär att det inte antas några examinationer inom denna utbildningsgrupp i prognosen. Inledningsvis av prognosperioden väntas ett positivt flyttningsöverskott som medför att tillgången beräknas öka, då pensionsavgångarna antas bli måttliga under perioden. Mot slutet av prognosperioden beräknas antalet pensionsavgångar öka något, samtidigt som flyttningsöverskottet minskar, vilket också innebär en minskning i tillgång. Den streckade tillgångskurvan i diagram 52 visar hur tillgången kan väntas utvecklas om det inte sker några in- och utflyttningar av utbildade till- respektive från länet. Som kan ses skulle detta innebära en kraftigt minskad tillgång framöver.

Efterfrågan väntas ligga på samma nivå under hela prognosperioden, vilket beror på den sammanvägda förväntade utvecklingen för flera av de branscher där de utbildade arbetar. Sammantaget väntas ett visst överskott på utbildade under perioden, som dock beräknas minska mot slutet av prognosen. Om länet inte lyckas locka till sig utbildade i den utsträckning som observerats tidigare år finns dock en stor risk för brist på utbildade från början av 2020-talet och framåt. På riksnivå väntas läget på arbetsmarknaden vara relativt balanserat för högskoleingenjörsutbildade totalt sett. Här har man dock inte analyserat just inriktningen elektroteknik, teknisk fysik och data för sig (Trender och prognoser 2014, SCB).

► HÖGSKOLEINGENJÖRSUTBILDNING: MASKIN, FARKOST, INDUSTRIELL EKONOMI

Diagram 89: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

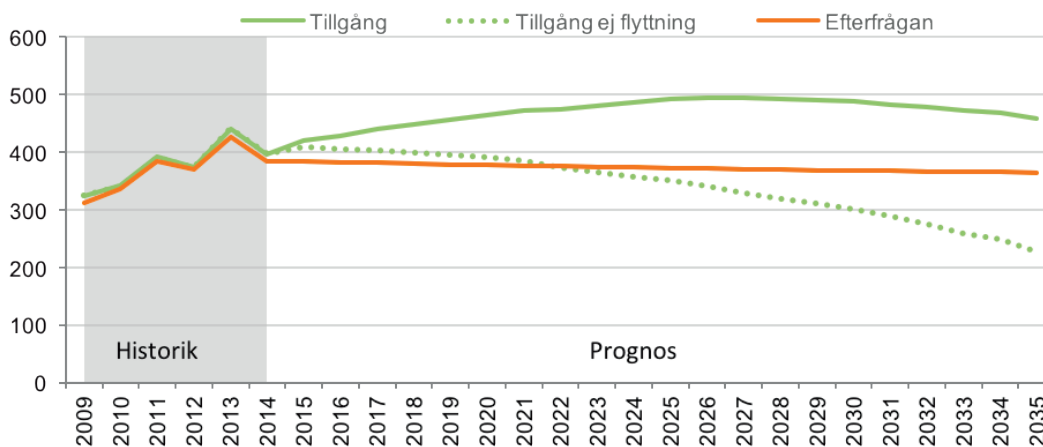
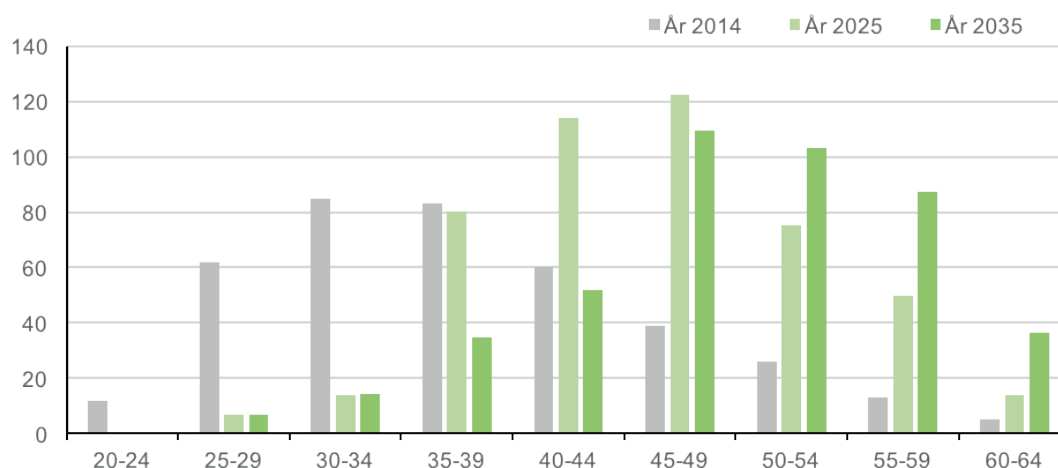

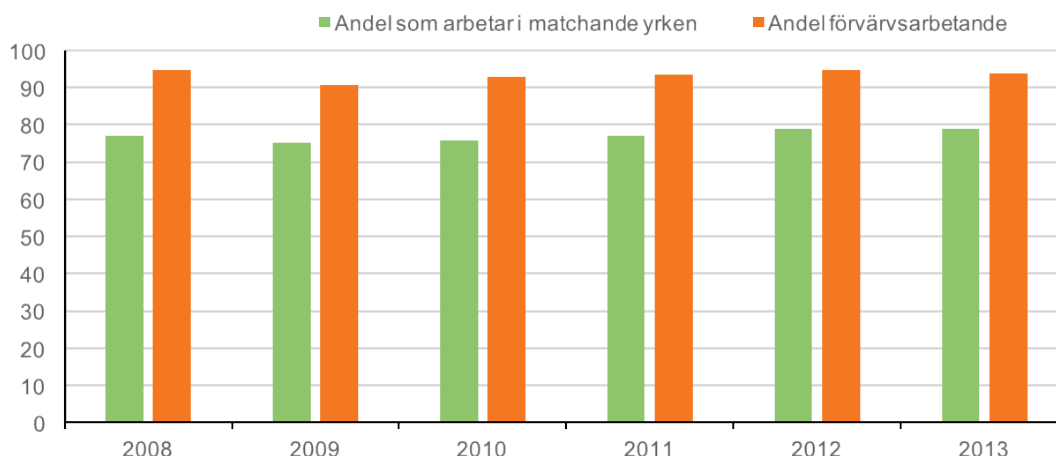
Diagram 90: Åldersfördelning i arbetskraften

STOR BRANSCHSPRIDNING INOM UTBILDNINGSGRUPPEN

År 2014 fanns det 385 förvärvsarbetande med en högskoleingenjörsutbildning inom maskin, farkost och industriell ekonomi. Av de förvärvsarbetande arbetade 23 procent inom maskinindustri, 22 procent inom företagsservicefirmor, 10 procent inom metallvaruindustri och ytterligare 10 procent inom livsmedels-, dryckes- och tobaksindustri. Yrkes-spridningen var stor för högskoleingenjörutbildade inom inriktningen år 2013. Det vanligaste yrket var maskiningenjörer och maskintekniker som nästan en fjärdedel arbetade inom. Merparten, 78 procent, av de förvärvsarbetande var män år 2014. Arbetslösheten uppgick samma år till 2,5 procent, vilket var något högre än i riket där den låg på 1,8 procent. Andelen förvärvsarbetande år 2013 var 94 procent och andelen som arbetade inom ett yrke som matchade deras utbildningsbakgrund var 79 procent.

Diagram 91: Förvärvsfrekvens

Tabell 86: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Maskiningenjörer och maskintekniker	25
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	19
	Övriga ingenjörer och tekniker	11
Män		
M	Maskiningenjörer och maskintekniker	23
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	16
	Civilingenjörer m.fl., maskin	12

Tabell 87: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	3.5	2.5
Riket	3.3	1.8

Tabell 88: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	21	22
Män	79	78

RISK FÖR ÖVERSKOTT FRAMÖVER

Det finns inte någon högskoleingenjörsutbildning med inriktning mot maskin, farkost och industriell ekonomi i Värmlands län, vilket innebär att det inte antas ske några examinationer i länet under prognosperioden. Antal pensionsavgångar väntas bli få då många tillhörde de yngre åldersgrupperna år 2014. Antalet pensionerade beräknas dock öka något mot slutet av perioden. Som en följd av ett måttligt antal pensionsavgångar och ett positivt flyttningsöverskott förmodas tillgången öka fram till år 2035. Om det positiva flyttningsöverskott som observerats under senare år utblir väntas dock tillgången minska kraftigt. Se streckad tillgångskurva i diagram 58.

Efterfrågan beräknas ligga på ungefär samma nivå under hela prognosperioden, vilket beror på den sammanvägda förväntade utvecklingen inom framför allt branscherna maskinindustri, företagserviceföretag, metallvaruindustri och livsmedels-, dryckes- och tobaksindustri. Branschen företagserviceföretag väntas växa under prognosperioden, medan det för övriga tre branscher beräknas bli en minskning. Sammantaget finns risk för överskott på utbildade under perioden. Om länet inte lyckas locka till sig utbildade i den utsträckning som observerats tidigare år finns dock istället en viss risk för brist på utbildade från början av 2020-talet och framåt. På riksnivå väntas läget på arbetsmarknaden vara relativt balanserat för högskoleingenjörutbildade totalt sett, här har man dock inte analyserat just inriktningen maskin, farkost och industriell ekonomi för sig (Trender och prognoser 2014, SCB).

► HÖGSKOLEINGENJÖRSUTBILDNING: VÄG- OCH VATTEN, LANTMÄTERI

Diagram 92: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

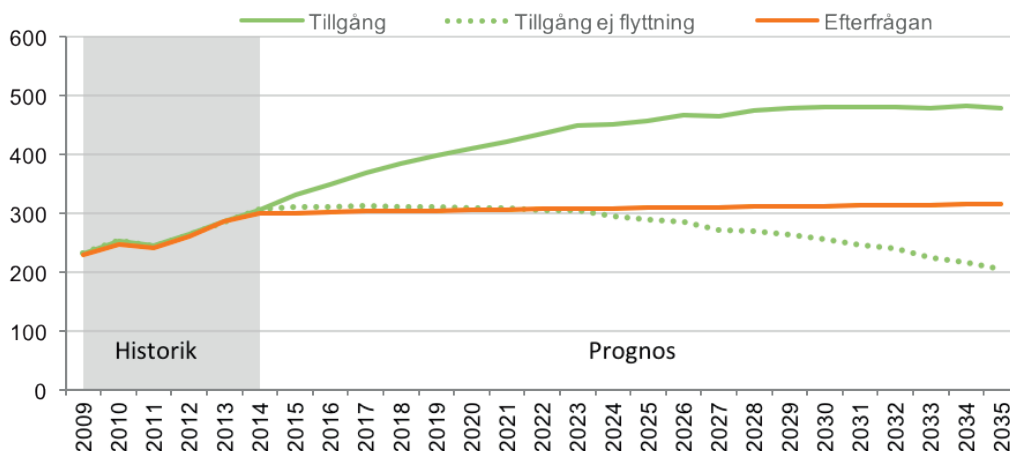
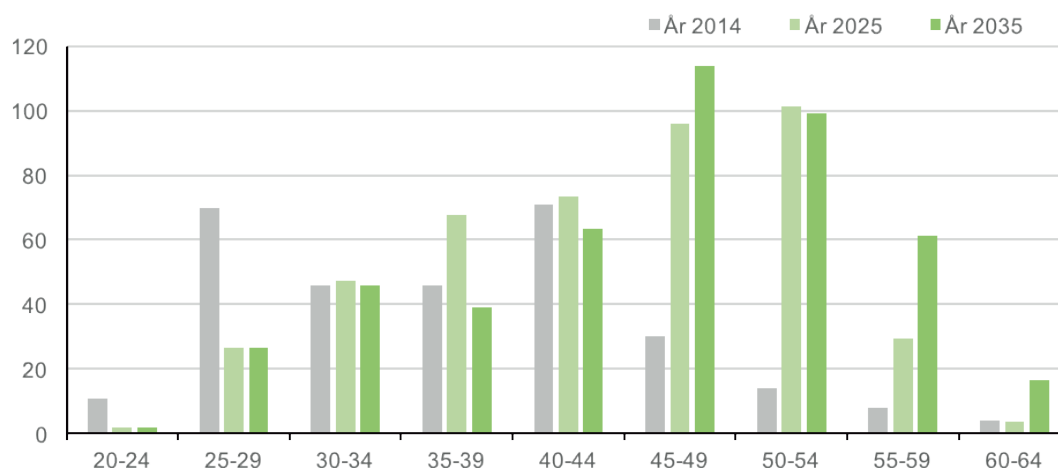

Diagram 93: Åldersfördelning i arbetskraften

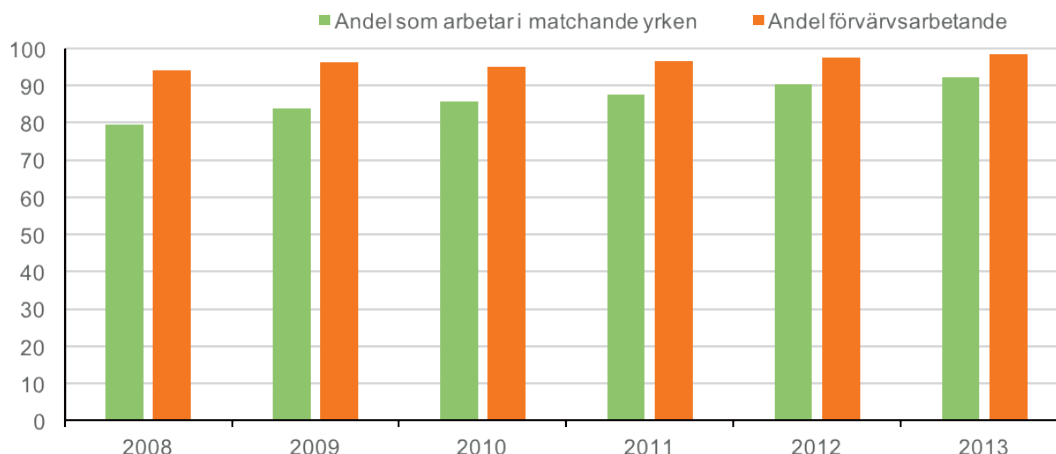

ALLTMER EFTERFRÅGAD UTBILDNINGSGRUPP

Antalet förvärvsarbetande utbildade som ingenjör: väg- och vatten, lantmäteri uppgick år 2014 till 300 personer. Av dessa var majoriteten män, närmare bestämt 69 procent. Klart vanligast var att jobba inom branschen allmän administration (31 procent), följt av företagsserviceföretag (24 procent) och byggindustri (18 procent). Det vanligaste yrket år 2013 för såväl män som kvinnor var byggnadsingenjörer och byggnadstekniker/kartingenjörer m.fl. följt av civilingenjörer m.fl., bygg och anläggning/lantmätare med totalt sett 26 respektive 16 procent.

Arbetslösheten för utbildningsgruppen var endast 2,1 procent år 2014 vilket ändå är högre än år 2009 samtidigt som riket har motsatt trend. Andelen förvärvsarbetande har ökat under perioden 2008-2013 till att bli hela 99 procent. Samtidigt blir andelen som arbetade inom ett yrke som matchade utbildningen högre och högre för att nå 92 procent 2013. Sammanfattningsvis tyder dessa positiva trender på att ingenjörer inom väg- och vatten och lantmäterier har blivit mer och mer efterfrågade på arbetsmarknaden.

DIAGRAM 94: FÖRVÄRVSFREKVENNS

Tabell 89: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker/Kartingenjörer m.fl.	17
	Civilingenjörer m.fl., bygg och anläggning/Lantmätare	17
	Övriga ingenjörer och tekniker	12
Män		
M	Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker/Kartingenjörer m.fl.	32
	Civilingenjörer m.fl., bygg och anläggning/Lantmätare	16
	Driftchefer/Chefer för mindre företag - byggverksamhet	9

Tabell 90: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1,3	2,1
Riket	3,1	2,6

Tabell 91: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	28	31
Män	72	69

STORT ÖVERSKOTT VÄNTAS DE KOMMANDE ÅREN

Åldersfördelningen år 2014 visar på att unga i det närmaste helt dominerar den här utbildningsgruppen, med 81 procent under 44 år. Detta får till följd att antalet pensionsavgångar per år väntas vara få fram till år 2035. Det blir även tydligt att en ökning i tillgången på ingenjörer inom väg- och vattenoch lantmäterier väntas de kommande åren. Totalt sett beräknas tillgången öka med 56 procent fram till år 2035 och detta beror helt på inflyttning.

Efterfrågan på den här gruppen väntas också öka under prognosperioden, men betydligt svagare med cirka 7 procent fram till periodens slut.

Relativt snabbt förväntas den ökande tillgången på utbildningsgruppen bilda ett överskott på arbetsmarknaden. I riket som helhet väntas läget på arbetsmarknaden vara relativt balanserat under prognosperioden även om tillgången är större än efterfrågan (Trender och prognoser 2014, SCB). Här gäller det dock att betona att den kraftigt positiva utvecklingen i prognosen beror på gruppens höga inflyttning under perioden 2008-2013. Givet att efterfrågan inte fortsätter öka på samma sätt under prognosperioden är det rimligt att förvänta sig att nytutexaminerade istället kommer söka sig till platser där det finns större möjlighet till arbete.

► HÖGSKOLEINGENJÖRSUTBILDNINGAR TOTALT

Diagram 95: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

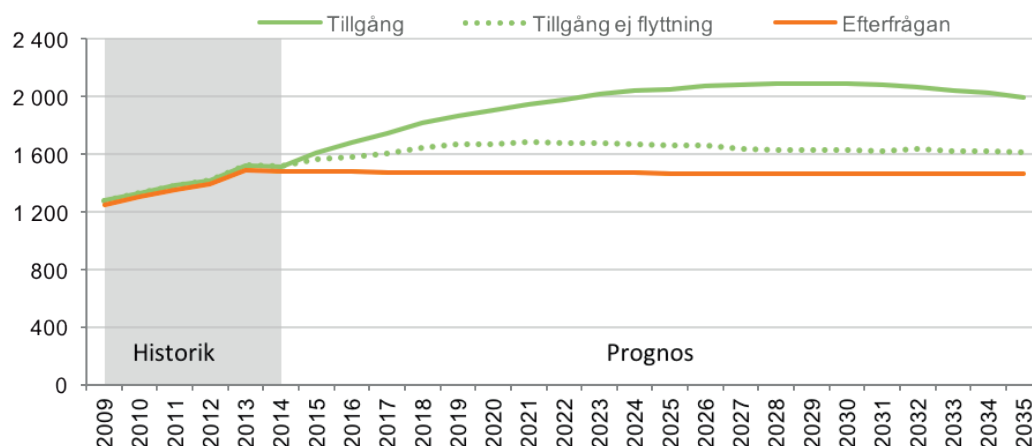
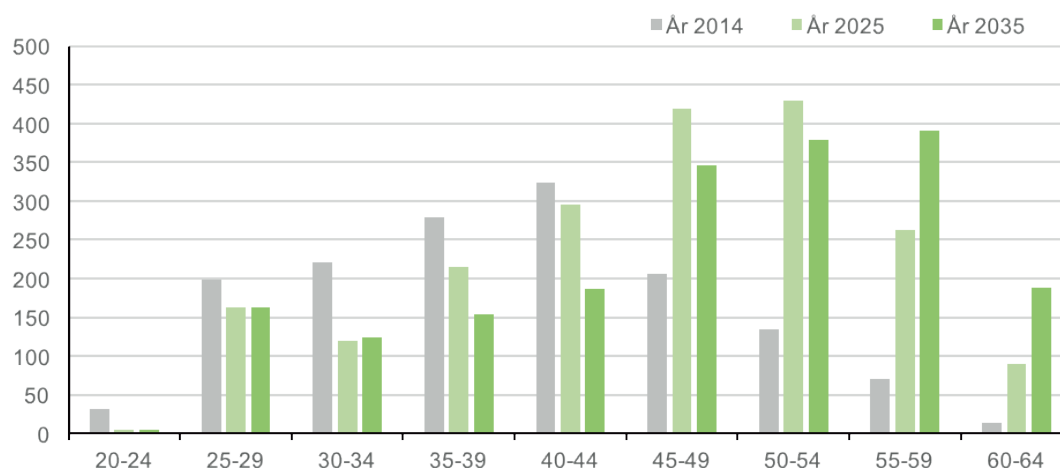

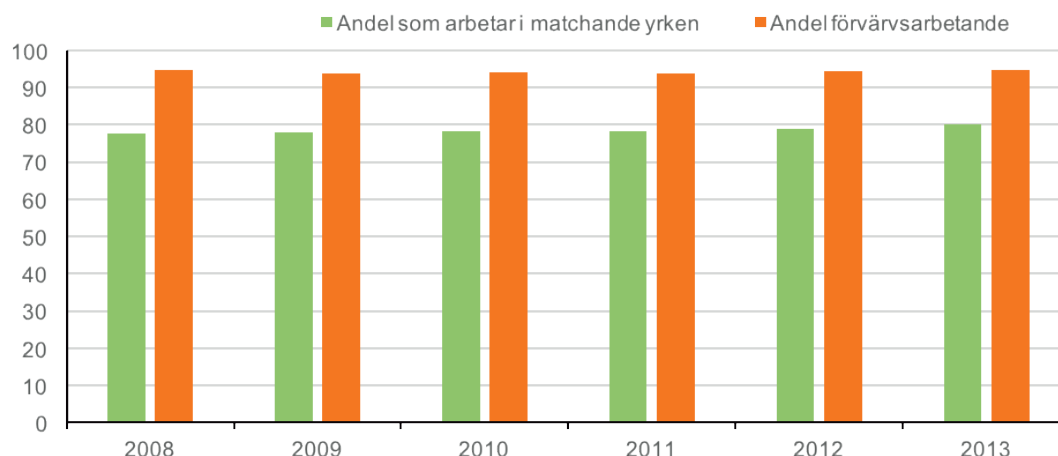
Diagram 96: Åldersfördelning i arbetskraften

HÖG FÖRVÄRVSFREKVENS SAMTIDIGT SOM ALLTFLER JOBBAR I MATCHANDE YRKE

År 2014 var antalet med högskoleingenjörutbildning som förvärvsarbetade knappt 1 500. Majoriteten av personer med utbildningen var män, 78 procent. Sett till branscher jobbade högskoleingenjörutbildade i en mängd olika. Flest, en knapp fjärdedel, arbetade i företagsservicefirmor, därefter följde sysselsättning inom maskinindustri och allmän administration med 10 respektive 9 procent. År 2013 var gruppen uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift störst, därefter följde yrkena dataspecialister samt maskiningenjörer och maskintekniker, samtliga med 11 procent av de förvärvsarbetande. Arbetslösheten har under perioden 2009-2014 ökat från 2,1 till 2,3 procent, vilket skilde sig från rikets positiva utveckling från 3,4 till 2,6 procent. Vidare har under perioden 2008 till 2013 andelen förvärvsarbetande legat stabilt på en hög nivå, kring 95 procent. Under samma period har andelen som arbetade i ett för utbildningen matchande yrke ökat från 78 till 80 procent. Högskoleingenjörer framstår, trots en något ökande arbetslöshet, vara en utbildningsgrupp som varit eftertraktad på arbetsmarknaden.

Diagram 97: Förvärvsfrekvens

Tabell 92: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
	Övriga ingenjörer och tekniker	10
	Maskiningenjörer och maskintekniker	9
Män		
M	Dataspecialister	12
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11
	Maskiningenjörer och maskintekniker	11

Tabell 93: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2,1	2,3
Riket	3,4	2,6

Tabell 94: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	21	22
Män	79	78

STORT ÖVERSKOTT PÅ UTBILDNINGSGRUPPEN FRAMÖVER

Vid prognosens start var utbildningsgruppen välbalanserad sett till ålder, även om både antalet unga och äldre relativt sett var få. Under prognosperioden förväntas en kraftig förskjutning till de äldre åldersgrupperna. Personer som inom en 20-årsperiod förväntas gå i pension (45-64 år) väntas öka från 29 procent 2014 till 67 procent 2035. Eftersom få förväntas gå i pension, samtidigt som ett relativt kraftigt flyttningsöverskott förväntas, beräknas tillgången av högskoleingenjörer att öka med 31 procent fram till år 2035.

Under samma period som tillgången beräknas öka kraftigt väntas efterfrågan på högskoleingenjörer att ligga stabilt och endast sjunka med en procent fram till sista prognosåret. Den minskande efterfrågan på högskoleingenjörer väntas på sikt leda till ett ökande överskott. För riket som helhet förväntas inledningsvis ett överskott som sedan jämnar ut sig mot slutet av prognosperioden (Trender och prognoser 2014, SCB). Sammantaget förväntas en ökande tillgång på högskoleingenjörer samtidigt som utbildningsgruppen åldras kraftigt. Om inflödet av nyexaminerade unga inte ökar kan överskottet snabbt komma att försvinna under de sett till prognosen efterföljande åren. Dessutom förväntas under prognosperioden en växande brist på civilingenjörer, en brist som högskoleingenjörer eventuellt kan täcka upp för.

► **JOURNALISTIK OCH MEDIEVETENSKAPLIG UTBILDNING**

Diagram 98: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

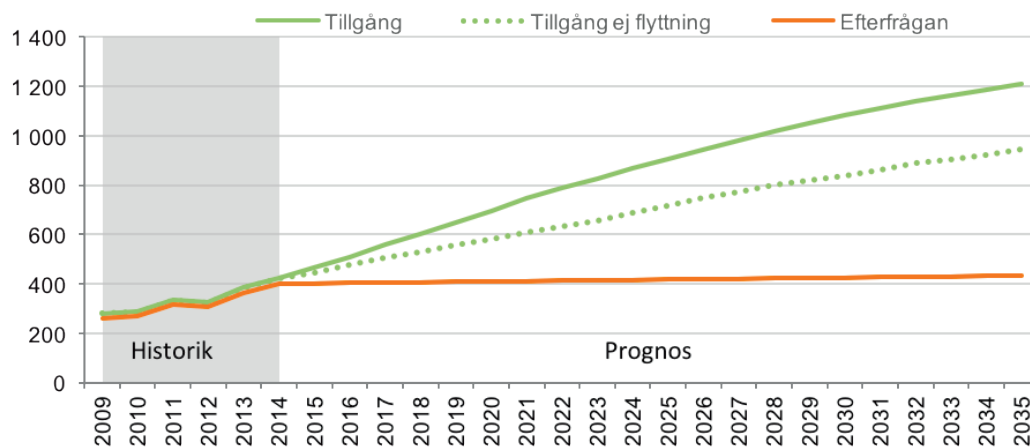
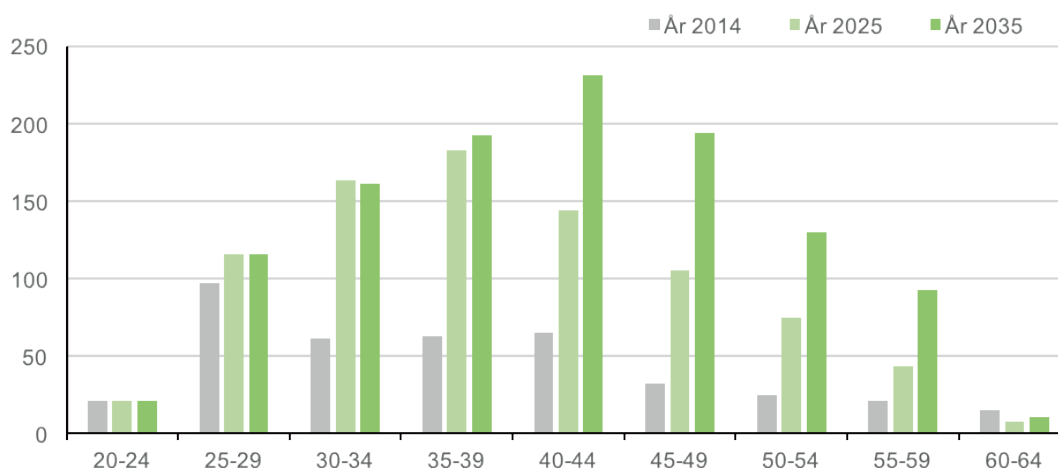

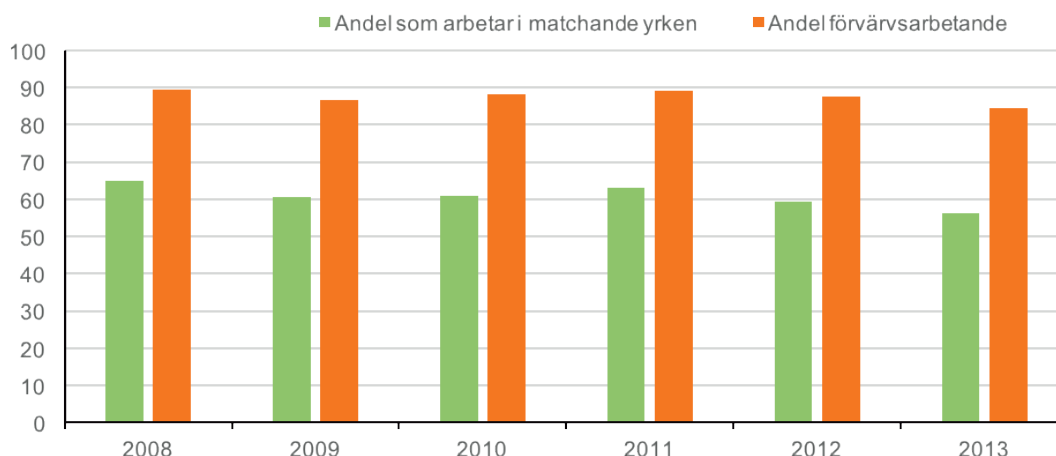
Diagram 99: Åldersfördelning i arbetskraften

MÅNGA HAR YRKEN SOM INTE MOTSVARAR UTBILDNINGEN

Antalet personer med en journalistik och medievetenskaplig utbildning som förvärvsarbetade uppgick år 2014 till 400. Närmare tre av fyra var kvinnor. Av de förvärvsarbetande jobbade 22 procent inom allmän administration m.m. och 18 procent inom företagsservicefirmor år 2014. Övriga som förvärvsarbetade jobbade inom ett stort antal spridda branscher. Det mest förekommande yrket var journalister, författare, informatörer m.fl. vilket 28 procent av de förvärvsarbetande jobbade som. Därutöver är det en stor spridning på de förvärvsarbetandes yrken och en stor del, 44 procent, arbetar inom yrken som inte matchar deras utbildning. Andelen förvärvsarbetande var totalt sett 85 procent 2013. Arbetslösheten för personer med journalistik och medievetenskaplig utbildning har minskat sedan 2009 och var år 2014 5,0 procent i Värmlands län, motsvarande för riket var 3,3 procent. Den låga andelen som jobbar med ett matchande yrke tyder på att arbetsmarknaden har varit tuff för journalistik- och medievetenskapsutbildade.

Diagram 100: Förvärvsfrekvens

Tabell 95: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Journalister, författare, informatörer m.fl.	27
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	19
	Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	5
Män		
M	Journalister, författare, informatörer m.fl.	29
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	7
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	7

Tabell 96: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	5,7	5,0
Riket	4,1	3,3

Tabell 97: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	69	74
Män	31	27

STORT ÖVERSKOTT PÅ UTBILDADE INOM JOURNALISTIK OCH MEDIEVETENSKAP FRAMÖVER

Antalet examinerade journalister beräknas till drygt 30 per år under prognosperioden, fram till år 2035. Av de förvärvsarbetande år 2014 var drygt 20 procent 45 år eller äldre vilket innebär att pensionsavgångarna kommer att vara relativt få och betydligt färre än antalet som förväntas examineras. Under prognosperioden förväntas tillgången på personer med journalistik och medievetenskaplig utbildning vara närmare tre gånger så stor som 2014.

Detta i kombination med att efterfrågan endast beräknas stanna kvar på en relativt stabil nivå, leder till ett förväntat kraftigt överskott av personer med journalistik och medievetenskaplig utbildning under prognosperioden. Detta enligt antagandet att fler utbildade personer kommer att flytta in till länet än ut ur länet. Även för riket förväntas ett kraftigt överskott på journalistik och medievetenskapligt utbildade, även på den nivån främst till följd av många examinerade och få pensionsavgångar (Trender och prognoser 2014, SCB).

JURISTUTBILDNING

Diagram 101: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

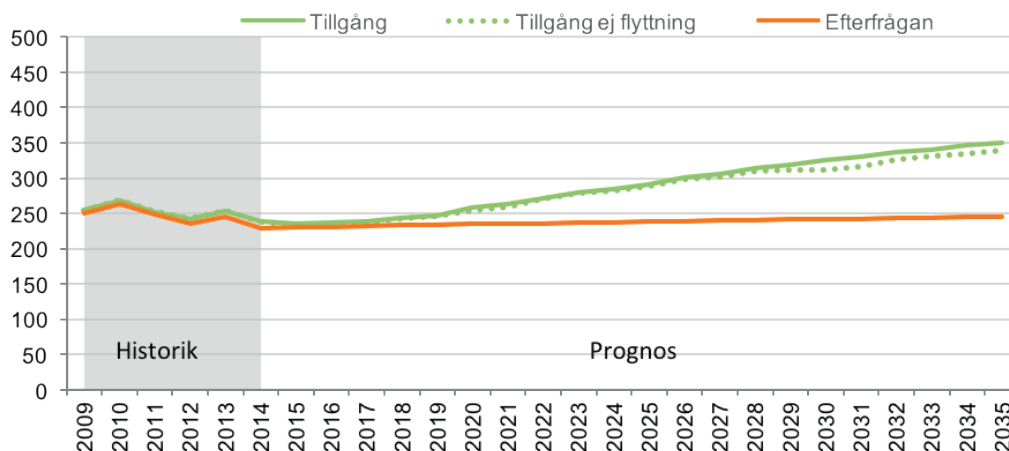
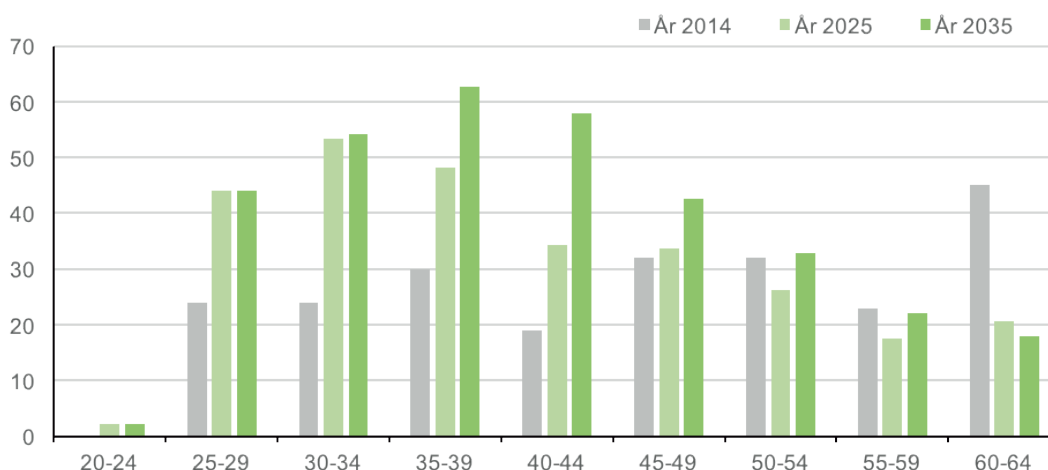

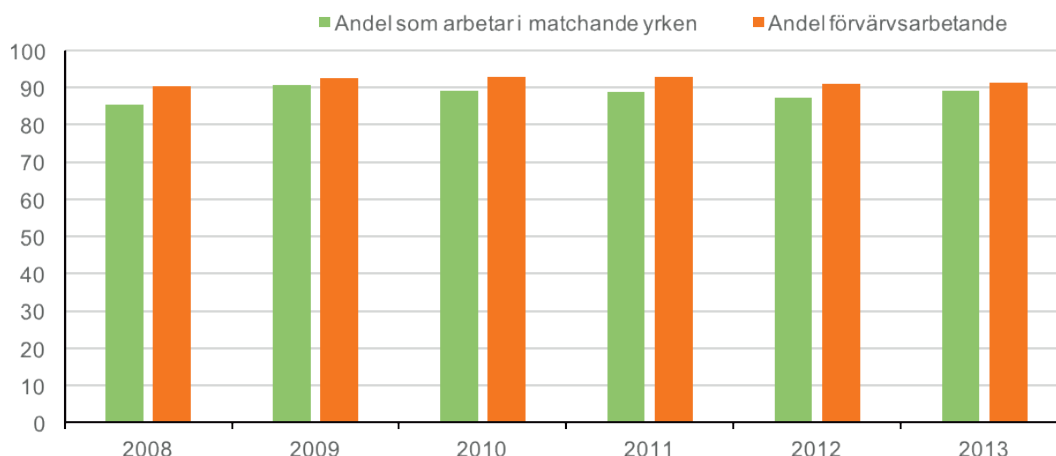
Diagram 102: Åldersfördelning i arbetskraften

MÅNGA HAR YRKEN SOM MATCHAR UTBILDNINGEN

I Värmland år 2014 var det 230 personer med en juristutbildning som förvärvsarbetade. Av dem var 55 procent män. Av de förvärvsarbetande jobbade år 2014 58 procent inom allmän administration och 23 procent inom företags-servicefirmor. Två av tre med en juristutbildning arbetade som jurister 2013 och hela 89 procent hade ett yrke som motsvarade utbildningen och totalt sett var det 91 procent som förvärvsarbetade. Arbetslösheten för juristutbildade var 3,6 procent i Värmlands län år 2014 vilket innebar en ökning sedan 2009 då arbetslösheten var 1,6 procent. I riket var arbetslösheten lägre, 1,1 procent år 2014, vilket innebar en liten minskning sedan 2009 då arbetslösheten var 1,4 procent. Trots en ökande arbetslöshet i Värmlands län kan arbetsmarknaden ändå anses ha varit god för juristutbildade där en hög andel förvärvsarbetat och dessutom ofta haft ett yrke som matchar utbildningen.

Diagram 103: Förvävsfrekvens

Tabell 98: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Jurister	72
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	7
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - offentlig förvaltning m.m.	4
Män		
M	Jurister	64
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - offentlig förvaltning m.m.	7
	Administratörer i offentlig förvaltning	4

Tabell 99: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1,6	3,6
Riket	1,4	1,1

Tabell 100: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	38	45
Män	62	55

RISK FÖR ÖVERSKOTT UNDER HELA PROGNOSPERIODEN

Det var en relativt jämn åldersspridning på de förvävsarbetande 2014. 42 procent var under 45 år. Det innebär att 58 procent var 45 år eller äldre och kan förväntas gå i pension under prognosperioden. Antalet nyutexaminerade jurister förväntas vara i genomsnitt 13 per år. Då det är fler personer som förväntas examineras än gå i pension under prognosperioden förväntas tillgången på personer med juristutbildning öka med 47 procent.

Samtidigt förväntas efterfrågan öka med endast 7 procent fram till 2035. Detta innebär att det på sikt förväntas ett överskott på juristutbildade. Den förväntade tillgången på juristutbildade personer skiljer sig endast marginellt om hänsyn tas till att personer kommer att flytta in och ut från länet eller ej. Även för riket förväntas ett överskott på jurister under prognosperioden, men inte i samma grad som för Värmland. SCB antar även att juristutbildade på sikt alltmer ofta kommer att efterfrågas av branscher som de traditionellt sett inte arbetat inom (Trender och prognoser 2014, SCB).

► **KONSTNÄRLIG UTBILDNING**

Diagram 104: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

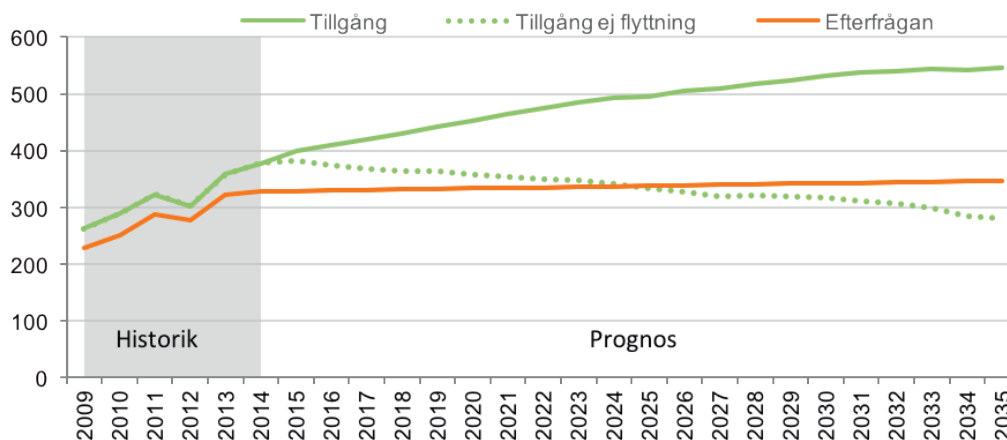
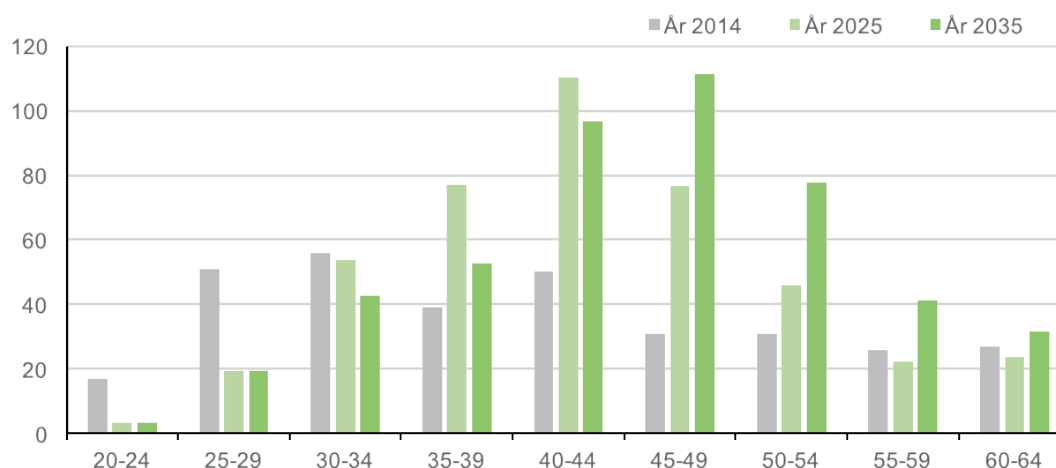

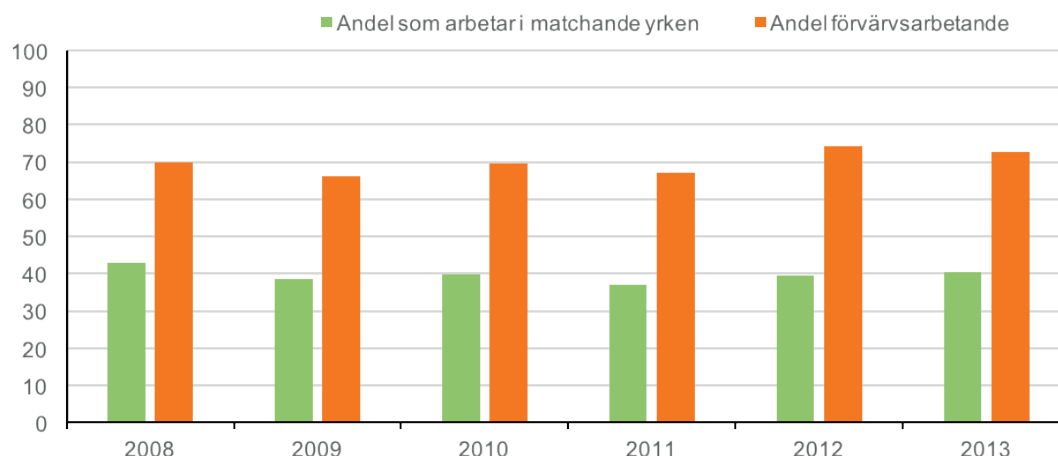
Diagram 105: Åldersfördelning i arbetskraften

HÖG ARBETSLÖSHET OCH LÅG ANDEL SOM ARBETAR MED MATCHANDE YRKEN

Under 2014 förvärvsarbetade närmare 330 personer med en konstnärlig utbildning, varav de flesta var kvinnor, 63 procent. Det var en stor spridning på yrken för de förvärvsarbetande och endast 40 procent hade ett yrke som motsvarade deras utbildning. Bland kvinnorna saknades uppgift om yrke för 18 procent och 10 procent arbetade som målare m.fl./musiker m.fl./dansare m.fl./skådespelare m.fl. Bland männen var egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift det vanligaste yrket och utgjorde 16 procent. Andelen som förvärvsarbetade låg år 2014 på 73 procent, en relativt låg nivå. Arbetslösheten i utbildningsgruppen var hög, 11,1 procent 2014 vilket relativt 2009 inneburit en stabil nivå. För riket var den lägre, men ändå hög, 8,3 procent 2014 och 8,8 procent 2009. Sammantaget verkar personer med konstnärlig utbildning ha haft det tufft på arbetsmarknaden. Förvärvsfrekvensen har varit relativt låg, få har jobbat i ett matchande yrke och arbetslösheten har ökat.

Diagram 106: Förvävsfrekvens

Tabell 101: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	18
	Målare m.fl./Musiker m.fl./Dansare m.fl./Skådespelare m.fl.	10
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	9
Män		
M	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	16
	Målare m.fl./Musiker m.fl./Dansare m.fl./Skådespelare m.fl.	8
	Tecknare, underhållare, professionella idrottsutövare m.fl.	8

Tabell 102: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	10,9	11,1
Riket	8,8	8,3

Tabell 103: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	62	63
Män	38	38

ÖVERSKOTT VÄNTAS TILL FÖLJD AV INFLYTTNINGAR

Antalet nyutexaminerade inom konstnärlig utbildning beräknas vara endast 2 personer per år. Trots få nyutexaminerade beräknas det finnas ett överskott på personer med konstnärlig utbildning under prognosperioden. Detta beror främst på att det förväntas bli ett positivt flyttnetto för personer inom utbildningsgruppen, det vill säga att fler personer förväntas flytta in i länet än vad som flyttar ut. Totalt sett beräknas tillgången på personer med konstnärlig utbildning öka med 44 procent.

Efterfrågan på arbetskraft förväntas också öka men svagare, med endast 6 procent. Notera dock att om ett antagande görs om att det inte sker några flyttningar, vare sig in till länet eller ut från länet, förväntas istället ett underskott på personer med konstnärlig utbildning under andra halvan av prognosperioden. I riket som helhet förväntas efterfrågan på arbetskraft öka mer än i Värmland. Trots det förväntas även på riksnivå ett kraftigt överskott av personer inom utbildningsgruppen (Trender och prognoser 2014, SCB).

► LÄKARUTBILDNING

Diagram 107: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

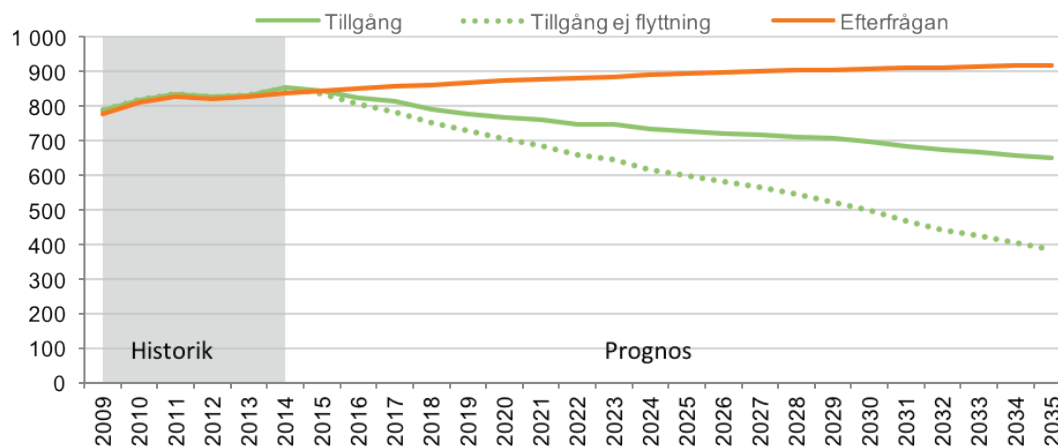
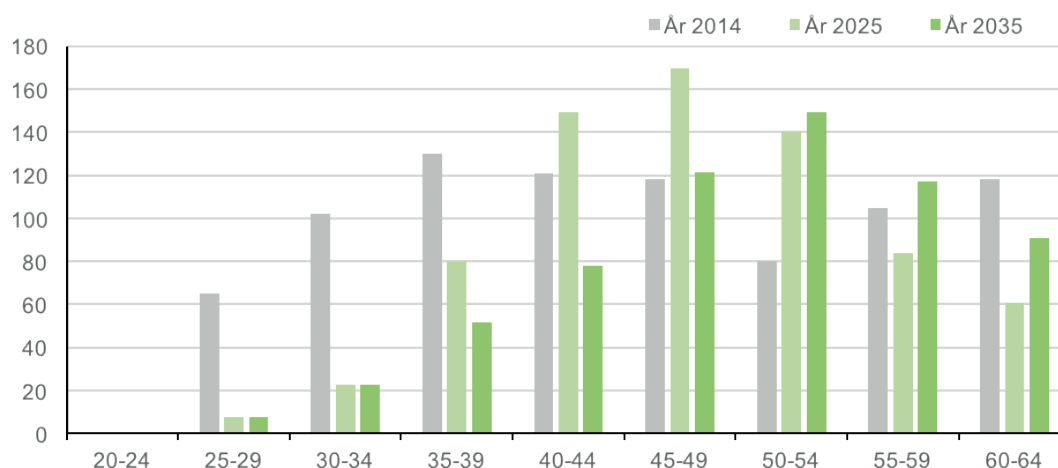

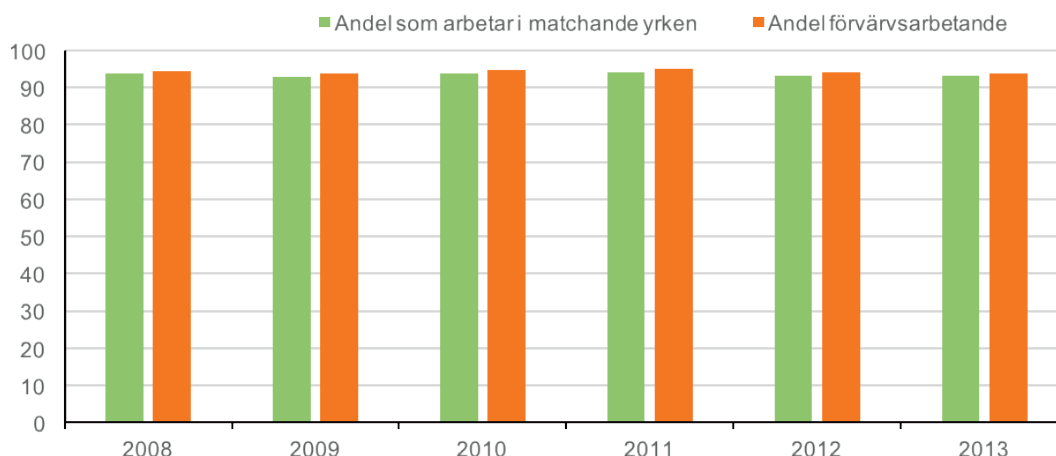
Diagram 108: Åldersfördelning i arbetskraften

NÄSTINTILL SAMTLIGA ARBETAR INOM YRKET DE UTBILDAT SIG

År 2014 fanns det nästan 850 förvärvsarbetande med en läkarutbildning. Av dessa arbetade 86 procent inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion. Könsfördelningen var jämn, av de förvärvsarbetande var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Så gott som samtliga av de förvärvsarbetande år 2013 hade yrket läkare. Förvärvsfrekvensen var under åren 2008-2013 mycket hög, 94-95 procent samtliga år, och andelen som arbetade inom ett yrke som matchade utbildningsbakgrunden var nästintill lika hög; 93-94 procent. Arbetslösheten ökade mellan år 2009 och år 2014, från 1,1 till 1,7 procent, men får ändå sägas vara mycket låg. Den höga matchade förvärvsgraden och den låga arbetslösheten är en indikation på att läkarutbildade varit högt eftertraktade på arbetsmarknaden de senaste åren.

Diagram 109: Förvävsfrekvens

Tabell 104: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Läkare	95
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	3
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	1
Män		
M	Läkare	91
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	5
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	2

Tabell 105: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1.1	1.7
Riket	1.2	1.5

Tabell 106: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	44	47
Män	56	53

RISK FÖR STOR BRIST

Ungefär hälften av den läkarutbildade arbetskraften var 45 år eller äldre år 2014, vilket innebär att en stor del av de läkarutbildade kan tänkas gå i pension under prognosperioden. Eftersom det inte finns någon läkarutbildning i Värmlands län är regionen beroende av att det flyttar in examinerade läkare. De senaste åren har fler personer med en läkarutbildning flyttat in i länet än ut ur länet. Även om länet bibehåller det positiva flyttningsöverskottet som observerats de senaste åren väntas detta dock inte överstiga antalet pensionsavgångar, vilket gör att tillgången på läkarutbildade förväntas minska kraftigt fram till år 2035. Om det positiva flyttningsöverskottet som antas under perioden uteblir beräknas tillgången minska ännu kraftigare, se streckad tillgångskurva i Diagram 31.

Efterfrågan på läkarutbildade beräknas enligt prognosen att öka något under hela perioden, totalt väntas ökningen bli 9 procent fram till år 2035. Efterfrågeökningen beror på att befolkningen väntas öka och då att personer i åldrar som kräver något mer omsorg ökar i högre grad än övriga. Till följd av att efterfrågan väntas öka medan tillgången minskar kan en stor brist på läkare förväntas under prognosåren. I riket som helhet väntas läget på arbetsmarknaden vara relativt balanserat, tack vare att man antar ett invandringsöverskott om cirka 300 läkare per år. Om detta invandringsöverskott uteblir väntas brist även på riksnivå (Trender och prognoser 2014, SCB).

► **LÄRARUTBILDNING, GRUNDSKOLANS TIDIGARE ÅR**

Diagram 110: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

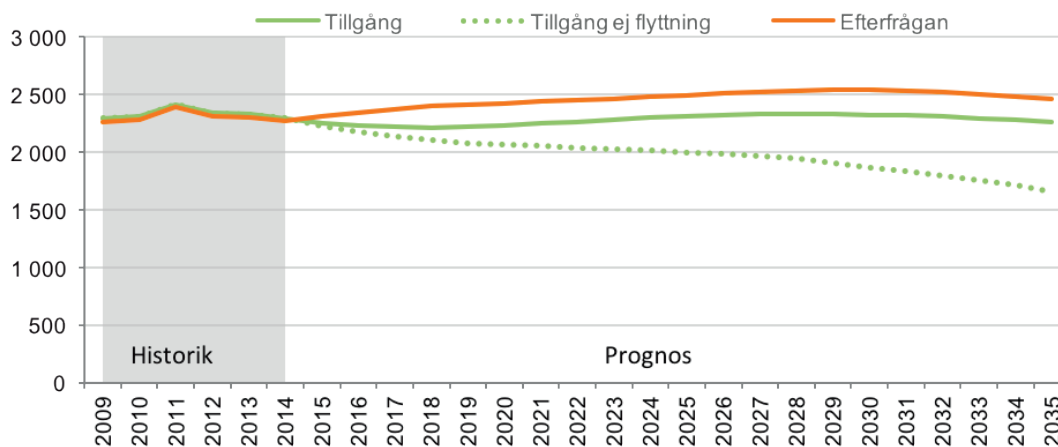
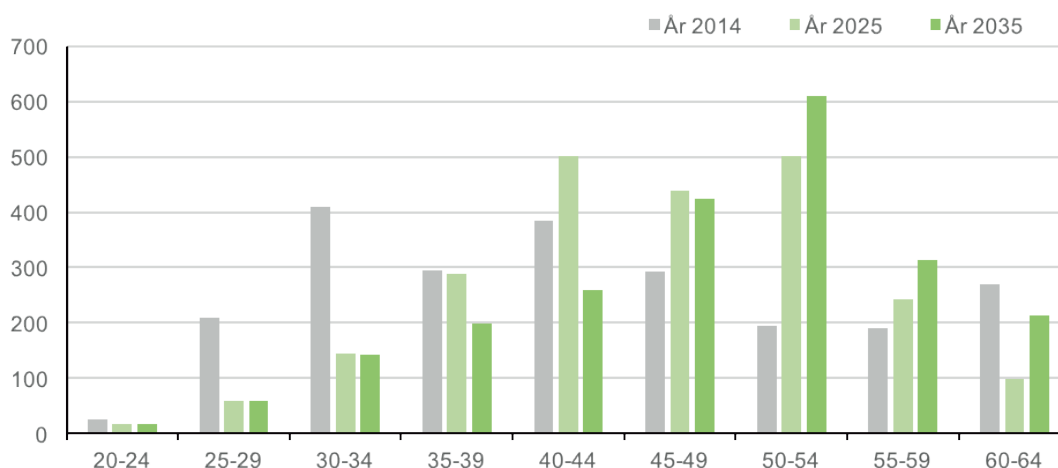

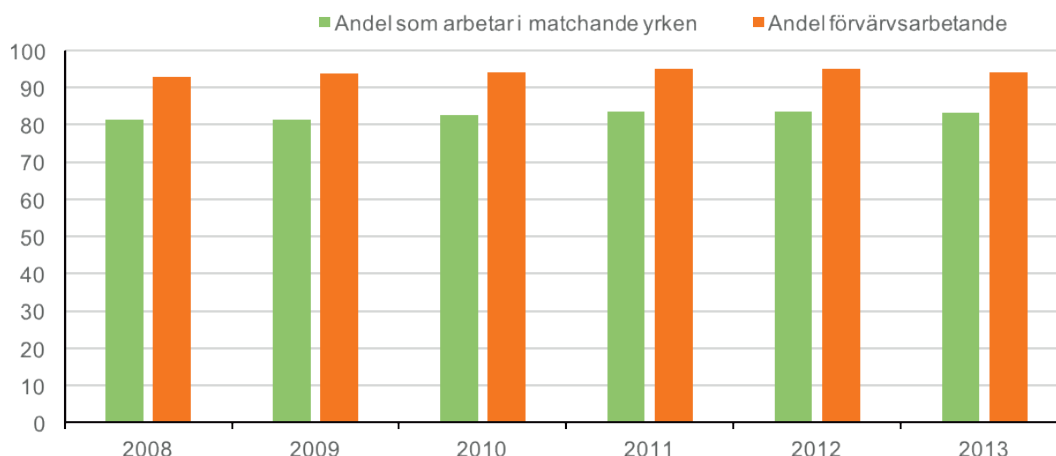
Diagram 111: Åldersfördelning i arbetskraften

LÅG ARBETSLÖSHET HISTORISKT

Antalet förvärvsarbetande med en lärarutbildning inom grundskolans tidigare år var år 2014 nästan 2 300. 82 procent av dessa arbetade inom utbildning, offentlig produktion. Det vanligaste yrket år 2013 var grundskollärare, men många arbetade även som förskollärare och fritidspedagoger. Arbetskraften består till största del av kvinnor och endast 13 procent av de förvärvsarbetande var män år 2014, vilket var en minskning med tre procentenheter sedan år 2009. Arbetslösheten för lärarutbildade inom grundskolans tidigare år var endast 0,9 procent år 2014 och en hög andel, 83 procent, arbetade år 2013 inom ett yrke som matchade deras utbildning. Arbetsmarknaden verkar således historiskt ha varit god för lärarutbildade inom grundskolans tidigare år. Den låga arbetslösheten kan tyda på att det rått brist på utbildade under de senaste åren.

Diagram 112: Förvärvsfrekvens

Tabell 107: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Grundskollärare	54
	Förskollärare och fritidspedagoger	26
	Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens	3
Män		
M	Grundskollärare	46
	Förskollärare och fritidspedagoger	10
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - utbildning	7

Tabell 108: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1.5	0.9
Riket	0.9	0.5

Tabell 109: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	84	87
Män	16	13

RISK FÖR BRIST UNDER HELA PROGNOSEPERIODEN

De förvärvsarbetande inom utbildningsgruppen var år 2014 en relativt ung grupp, nästan 60 procent var under 45 år. Det innebär att pensionsavgångarna under prognosperioden förväntas vara måttliga. I diagram 13 visar den heldragna gröna linjen tillgången inklusive in- och utflyttning av utbildade. Den streckade linjen visar en alternativ tillgång där hänsyn inte tagits till att utbildade flyttar in och ut ur länet. När det gäller lärarutbildade inom grundskolans tidigare år väntas flyttningen påverka tillgången positivt under prognosperioden, eftersom fler utbildade beräknas flytta in i länet än ut. Sammantaget under perioden väntas tillgången, när hänsyn tas till flyttning över länsgränsen, ligga på ungefär samma nivå år 2035 som år 2014. När hänsyn inte tas till flyttning väntas tillgången däremot minska kraftigt. Det beror på att antalet pensionsavgångar, trots att de är relativt få, beräknas överstiga antalet examinerade.

Efterfrågan på utbildade inom grundskolans tidigare år väntas öka något fram till år 2035, vilket är en följd av den befolkningsökning som väntas för barn i åldern 6-12 år. Sammantaget innebär detta att det finns en risk för brist på lärarutbildade inom grundskolans tidigare år. Bristen kan tänkas bli ännu större om länet inte lyckas locka till sig utbildade från övriga landet i den utsträckning man gjort de senare åren, se streckad tillgångskurva i Diagram 13.

► **LÄRARUTBILDNING, GRUNDSKOLANS SENARE ÅR OCH GYMNASIELÄRARUTBILDNING**

Diagram 113: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

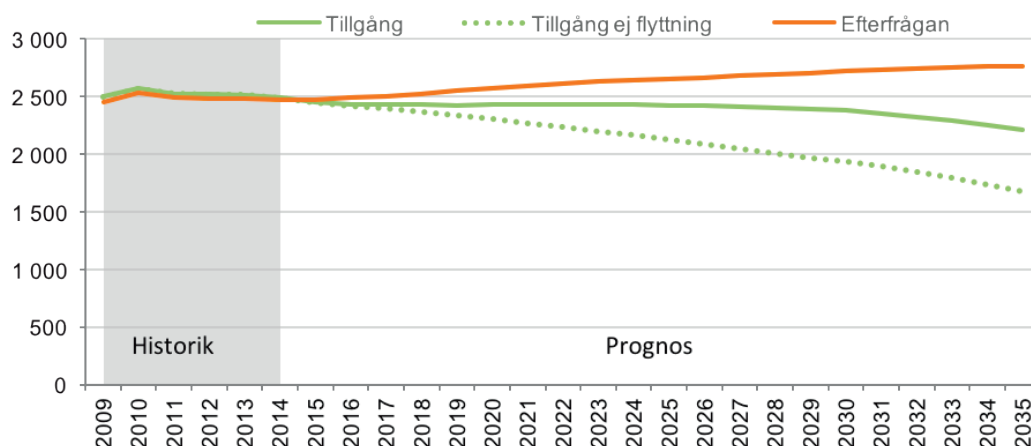
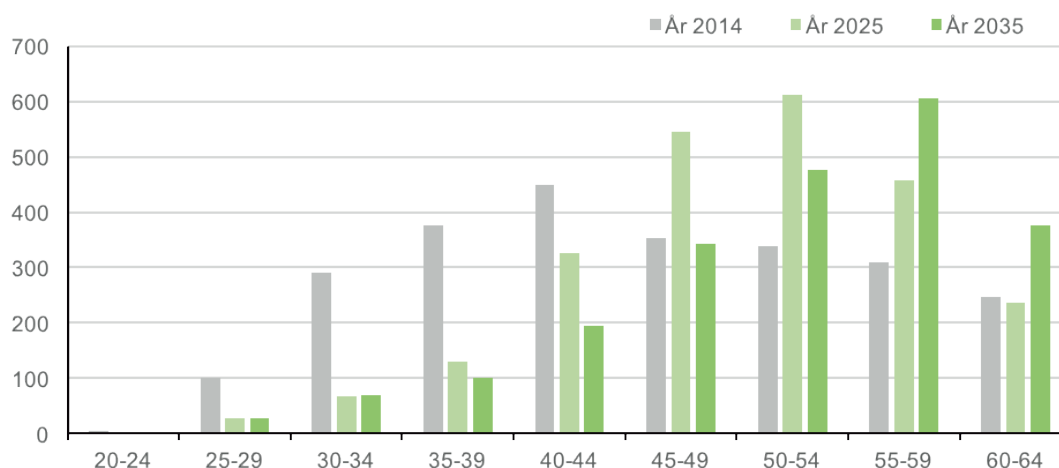

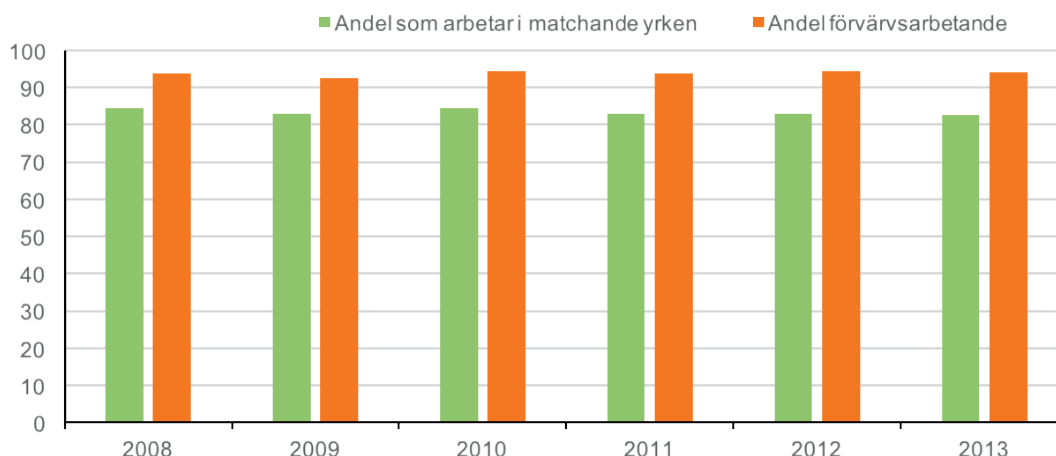
Diagram 114: Åldersfördelning i arbetskraften

LÅG ARBETSLÖSHET HISTORISKT

Antalet förvärvsarbetande med en lärarutbildning inom grundskolans senare år eller gymnasielärarutbildning var år 2014 nästan 2 500. Utbildningsgruppen består av lärare med utbildning i allmänna ämnen och/eller praktisk-estetiska ämnen i grundskolans senare år eller i gymnasieskolan. Det vanligaste yrket för kvinnor år 2013 var grundskollärare, som utgjorde 34 procent. För männen var det vanligaste yrket gymnasielärare i allmänna ämnen, som utgjorde 25 procent. Majoriteten, drygt 60 procent, var år 2014 kvinnor. Arbetslösheten i utbildningsgruppen sjönk mellan år 2009 och år 2014 från 1,7 till 0,9 procent. 94 procent av de utbildade förvärvsarbetade år 2013 och 83 procent arbetade inom ett yrke som överensstämde med deras utbildningsbakgrund.

Diagram 115: Förvävsfrekvens

Tabell 110: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Grundskollärare	34
	Gymnasielärare i allmänna ämnen	23
	Lärare i estetiska och praktiska ämnen	11
Män		
M	Gymnasielärare i allmänna ämnen	25
	Grundskollärare	20
	Lärare i estetiska och praktiska ämnen	15

Tabell 111: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1.7	0.9
Riket	1.6	1.1

Tabell 112: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	61	62
Män	39	38

ÖKANDE EFTERFRÅGAN UNDER HELA PROGNOSEPERIODEN

Antalet nyexaminerade lärare inom grundskolans senare år eller gymnasieskola beräknas till knappt 40 per år under prognosperioden. År 2014 var ungefär hälften av de förvävsarbetande inom utbildningsgruppen under 45 år. Trots det väntas pensionsavgångarna bli fler än antalet som examineras under perioden. Tack vare att inflyttningen av utbildade till länet verkar bli något större än utflyttningen under merparten av prognosåren beräknas tillgången ändå ligga på en relativt jämn nivå fram till år 2025. Efter det väntas antalet inflyttare och examinerade vara färre än antalet utflyttare och pensionsavgångar och tillgången beräknas då minska. Om hänsyn inte tas till in- och utflyttning av utbildade till/från länet kan en betydligt kraftigare nedgång väntas. Se streckad tillgångskurva i diagram 16.

Efterfrågan väntas däremot öka fram till år 2035, med cirka 12 procent totalt. Ökningen som förväntas beror på att antalet barn i grundskolans senare åldrar och gymnasieåldrar prognosticeras öka under perioden. Eftersom efterfrågan väntas öka och tillgången minska finns en risk för brist på utbildade framöver, en brist som kan tänkas bli ännu större om det positiva flyttningsöverskottet som observerats de senaste åren uteblir, se streckad tillgångskurva i diagram 16. Även i riket som helhet finns det en risk för brist på utbildade under prognosperioden (Trender och prognoser 2014, SCB), vilket innebär att konkurrensen om utbildade kan tänkas bli hård framöver.

► PERSONAL- OCH BETEENDEVETARUTBILDNING

Diagram 116: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

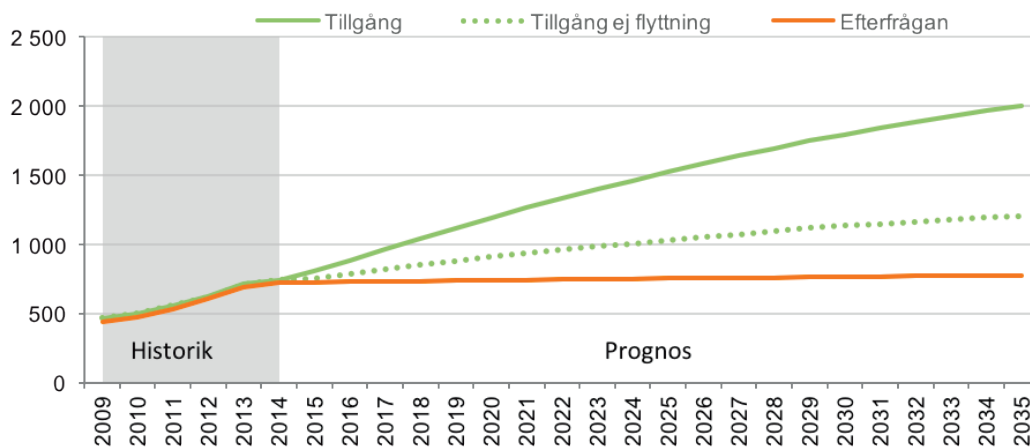
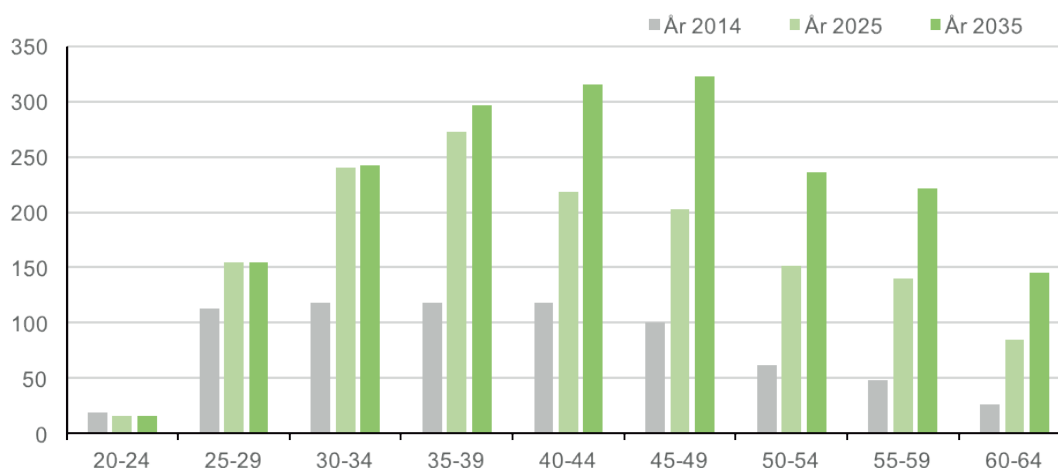

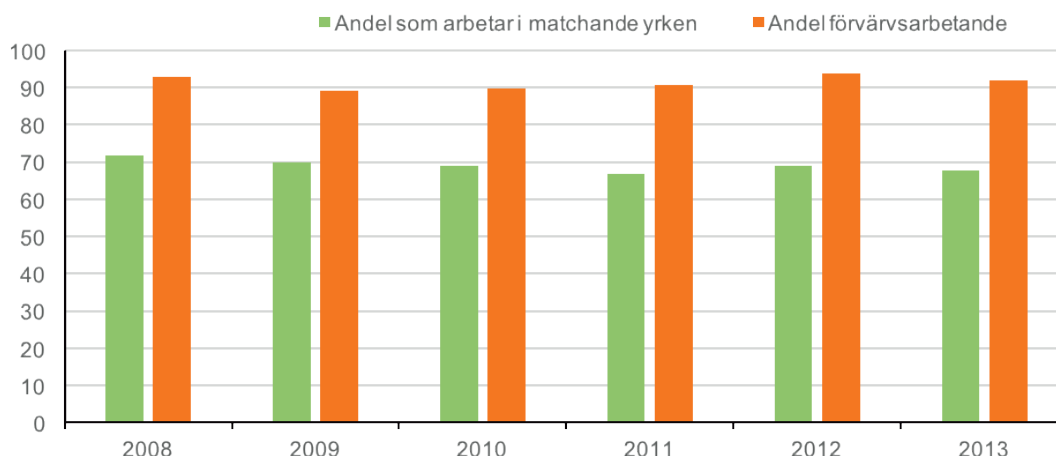
Diagram 117: Åldersfördelning i arbetskraften

MÅNGA JOBBAR MEN MÅNGA UTANFÖR UTBILDNINGSMRÅDET

År 2014 var det 720 personer med personal- och beteendevetarutbildning som förvärvsarbetade. Av dessa var betydligt fler kvinnor än män, 81 procent jämfört med 19 procent, trots att det sedan 2009 har pågått en viss utjämnning mellan könen. Av de som förvärvsarbetade år 2014 jobbade 28 procent inom Allmän administration m.m. och 14 procent vardera inom hälso- och sjukvård mot offentligt produktion samt företagsfirmor. Det mest förekommande yrket bland både männen och kvinnorna var personaltjänstemän och yrkesvägledare/Organisationsutvecklare som 11 procent av de förvärvsarbetade jobbade inom. Arbetslösheten för personerna inom utbildningsgruppen var 2,5 procent år 2014, både i länet och i riket. Det innebär i båda fallen en kraftig minskning av arbetslösheten, men särskilt tydligt var det i länet där arbetslösheten mer än halverades sedan 2009. Andelen som förvärvsarbetade 2013 var 92 procent och 68 procent av de med personal- och beteendevetarutbildning hade ett jobb som matchade deras utbildning. Detta indikerar att utbildningsgruppen har lätt att hitta sysselsättning på arbetsmarknaden, men i många fall genom att söka sig till andra yrken än vad de utbildat sig till.

Diagram 118: Förvärvsfrekvens

Tabell 113: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Personaltjänstemän och yrkesvägledare/Organisationsutvecklare	11
	Platsförmedlare och arbetsvägledare	9
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	8
Män		
M	Personaltjänstemän och yrkesvägledare/Organisationsutvecklare	11
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	10
	Platsförmedlare och arbetsvägledare	8

Tabell 114: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	5,2	2,5
Riket	3,9	2,5

Tabell 115: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	77	81
Män	23	19

RISK FÖR ÖVERSKOTT, BÅDE I LÄNET OCH RIKET

Pensionsavgångarna under prognosperioden förväntas vara relativt måttliga framöver, då endast 33 procent av de förvärvsarbetande år 2014 var 45 år eller äldre. Antalet personer som examineras under perioden antas vara 40 per år. Därutöver förväntas också ett positivt flyttnetto av personer inom utbildningsgruppen vilket antas leda till en stark utveckling för tillgången i länet. Totalt sett förväntas tillgången på personer med personal- och beteendevetarutbildning öka med 170 procent.

Även för efterfrågan förväntas en positiv utveckling, men endast med 8 procent fram till 2035. Till följd av detta förväntas ett kraftigt och växande tillgångsoverskott under prognosperioden och även utan flyttningar hade ett tydligt överskott förväntats. I riket förväntas en betydligt kraftigare efterfrågeökning då det antas att utbildningen på sikt kommer efterfrågas mer inom andra typer av yrken. Trots det förväntas även på riksnivå ett överskott av personal- och beteendevetare under prognosperioden (Trender och prognoser 2014, SCB).

► PSYKOLOGUTBILDNING

Diagram 119: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

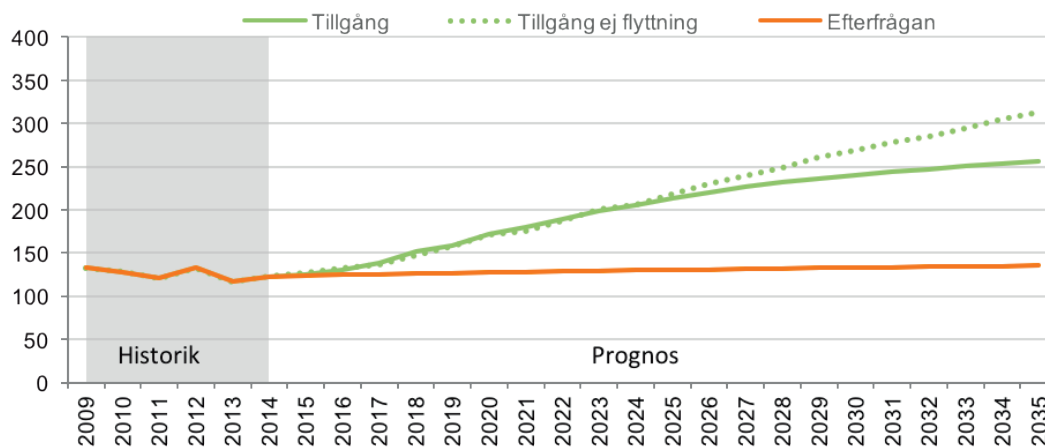
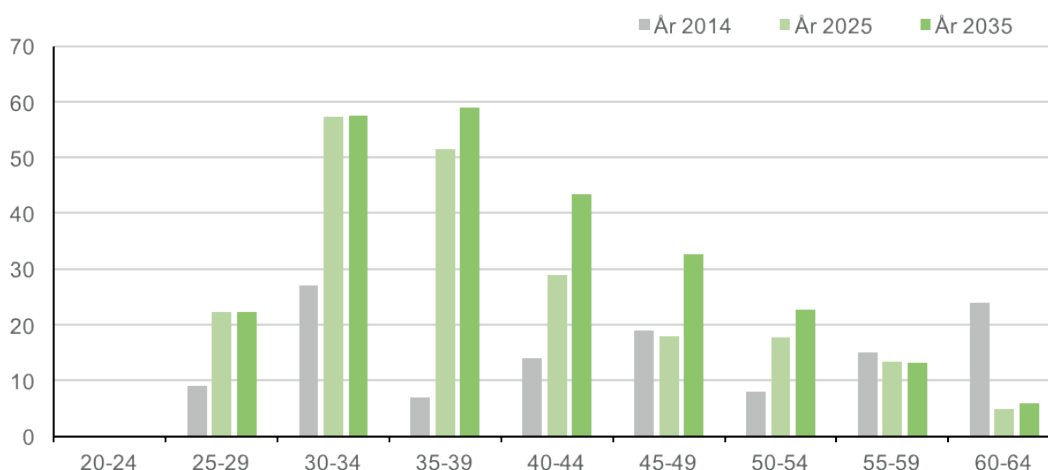

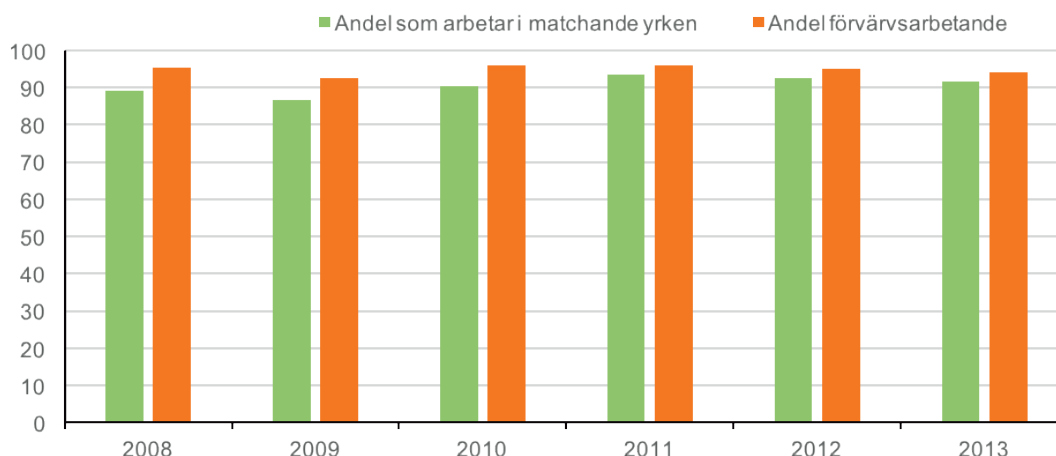
Diagram 120: Åldersfördelning i arbetskraften

HÖG FÖRVÄRVSFREKVENS

År 2014 fanns det drygt 120 förvärvsarbetande med en psykologutbildning. Drygt hälften av dessa arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och knappt en tredjedel arbetade inom utbildning, offentlig produktion. Det vanligaste yrket, för såväl kvinnor som män, var år 2013 psykologer m.fl. och det näst vanligaste var universitets- och högskolelärare. Något fler var kvinnor än män. År 2014 var könsfördelningen 66 procent kvinnor och 34 procent män. Arbetslösheten låg på 0 procent både år 2009 och år 2014, jämfört med riket där arbetslösheten var 1,4 respektive 0,9 procent motsvarande år. Förvärvsfrekvensen bland psykologutbildade är mycket hög, under åren 2008-2013 låg den på cirka 95 procent varje år. Andelen som arbetar i ett yrke som överensstämmer med utbildningsbakgrunden har också varit mycket hög och har ökat under åren 2008-2013, vilket tyder på att efterfrågan på psykologutbildade ökat på arbetsmarknaden. Att arbetslösheten varit obefintlig tyder även på att det kan ha rått en brist på psykologutbildade under senare år.

Diagram 121: Förvärfrekvens

Tabell 116: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Psykologer m.fl.	76
	Universitets- och högskollärare	13
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	3
Män		
M	Psykologer m.fl.	62
	Universitets- och högskollärare	31
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	5

Tabell 117: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0.0	0.0
Riket	1.4	0.9

Tabell 118: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	69	66
Män	31	34

RISK FÖR STORT ÖVERSKOTT FRAMÖVER

Tillgången på psykologutbildade väntas öka kraftigt under prognosperioden. Totalt sett under perioden beräknas ökningen till nästan 110 procent, vilket i antal utbildade motsvarar drygt 130 personer. Att tillgången ökar beror på att antalet examinerade förväntas överstiga antalet pensionsavgångar under perioden. Varje år antas cirka 13 psykologutbildade examineras i länet.

Även efterfrågan på psykologutbildade beräknas öka enligt prognosen, men betydligt svagare med cirka tio procent fram till år 2035. Efterfrågan på psykologutbildade antas främst följa den förväntade utvecklingen för branschen hälso- och sjukvård, offentlig produktion som antas öka till följd av den demografiska utvecklingen av befolkningen framöver. Som en följd av den förväntade kraftiga tillgångsökningen finns en risk för ett stort överskott på psykologutbildade under åren fram till år 2035. I riket väntas inledningsvis balans på arbetsmarknaden men mot slutet av perioden finns risk för överskott även på riksnivå (Trender och prognoser 2014, SCB).

► RECEPTARIEUTBILDNING

Diagram 122: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

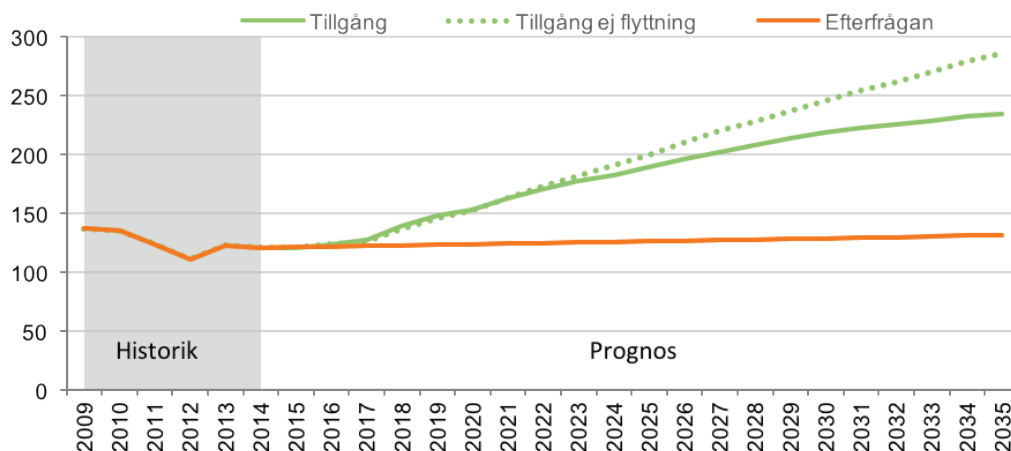
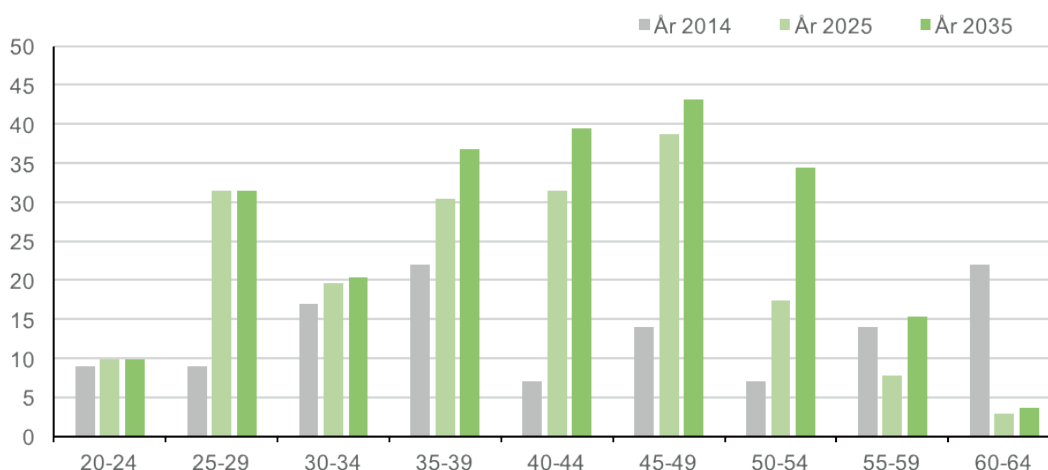

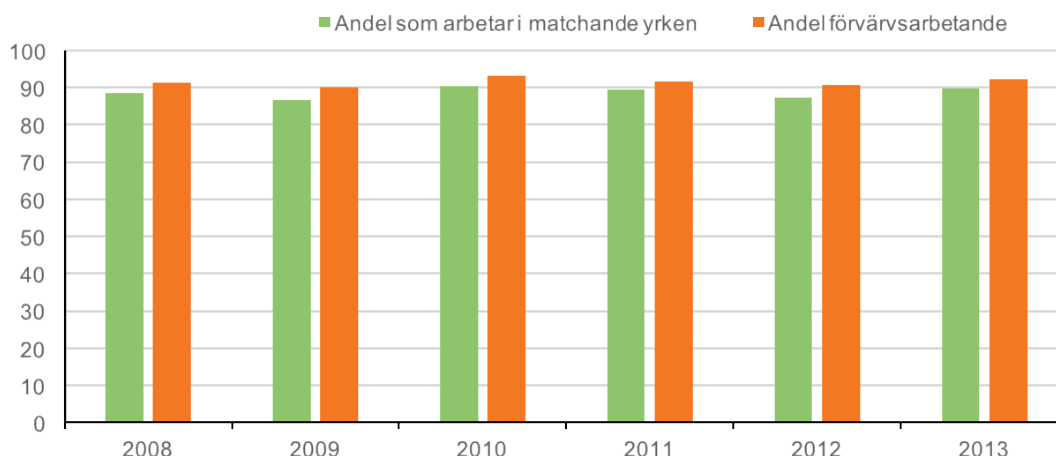
Diagram 123: Åldersfördelning i arbetskraften

OBEFINTLIG ARBETSLÖSHET I LÄNET

År 2014 förvärvsarbetade 120 personer med en receptarieutbildning. Nästan samtliga, 95 procent, var kvinnor. Hela 98 procent arbetade år 2014 inom branschen parti- o detaljhandel, rep av hushållsartiklar. Resterande två procent arbetade inom allmän administration. Det klart vanligaste yrket var år 2013 receptarie med 76 procent, därefter följde med 10 procent driftchefer och chefer inom mindre företag inriktade mot handel, hotell och restaurang eller transport och kommunikation. Totalt var det 92 procent av personerna inom utbildningsgruppen som förvärvsarbetade och 90 procent hade yrken som motsvarade deras utbildningsbakgrund. År 2014 var arbetslösheten bland personer med receptarieutbildning 0,0 procent i länet och 0,7 procent i riket. Med en obefintlig arbetslöshet i länet, en hög förvärvsfrekvens och god matchning mellan utbildning och yrke kan arbetsmarknaden för personer med receptarieutbildning historiskt sett anses ha varit mycket god.

Diagram 124: Förvärvsfrekvens

Tabell 119: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Receptarier	76
	Driftchefer/Chefer mindre företag - handel, hotell och restaurang, transport och kommunikation	10
	Apotekare	8
Män		
M	Receptarier	100
		0
		0

Tabell 120: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0,0	0,0
Riket	1,2	0,7

Tabell 121: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	92	95
Män	8	5

FÖRVÄNTAT ÖVERSKOTT I LÄNET MEN BRIST I RIKET

Antalet receptarier som årligen antas examineras under prognosperioden är 12 personer. Närmare hälften, 47 procent, av de förvärvsarbetande var 45 år eller äldre 2014 och kan förväntas gå i pension under prognosperioden. Trots att fler förväntas flytta ut än in leder detta till en kraftigt ökande tillgång på receptarier, med hela 93 procent.

Efterfrågan på receptarier bedöms endast öka marginellt, med 9 procent, det vill säga i betydligt lägre takt än tillgången. Detta beror på att en stor andel av de som utbildar sig till receptarier i Sverige gör det på Karlstad universitet vilket, om utflyttningen underskattas, kan leda till ett överskott av receptarier. I riket förväntas däremot ett underskott på receptarier då tillgången förväntas minska med nära 10 procent till följd av pensionsavgångar medan efterfrågan bedöms ligga kvar på samma nivå som idag (Trender och prognoser 2014, SCB). Det är rimligt att anta att utflyttningen från Värmland till resterande riket kan komma att bli större under prognosperioden än vad den har varit historiskt och att Värmlands överskott potentiellt kan komma att finna sysselsättning i resterande riket.

► SAMHÄLLSVETAR- OCH FÖRVALTNINGSUTBILDNING

Diagram 125: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

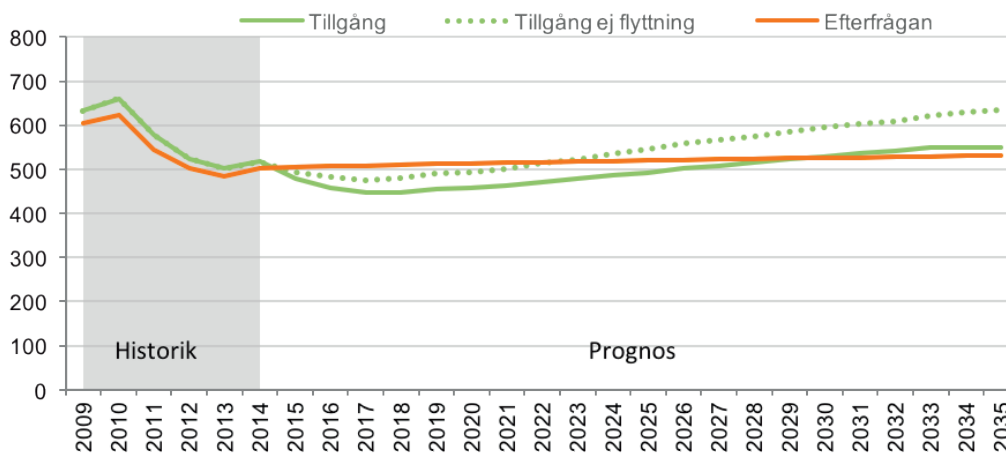
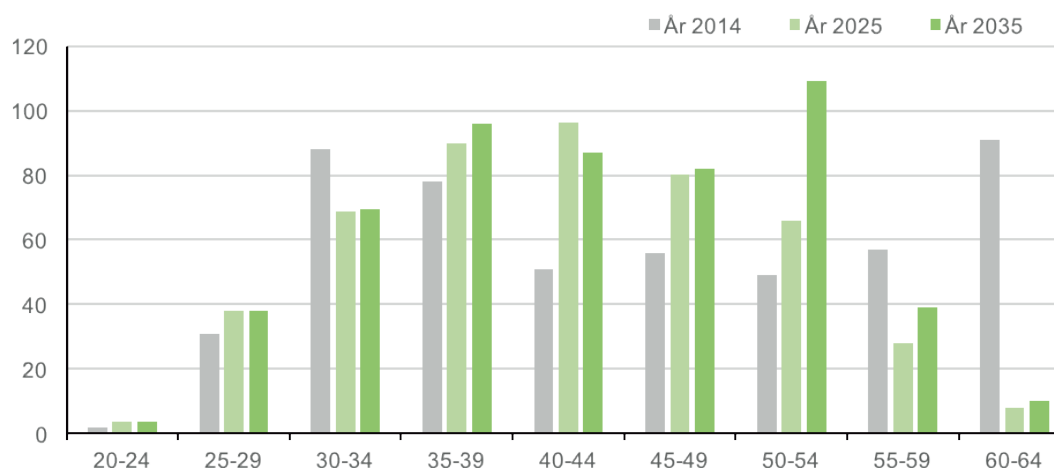

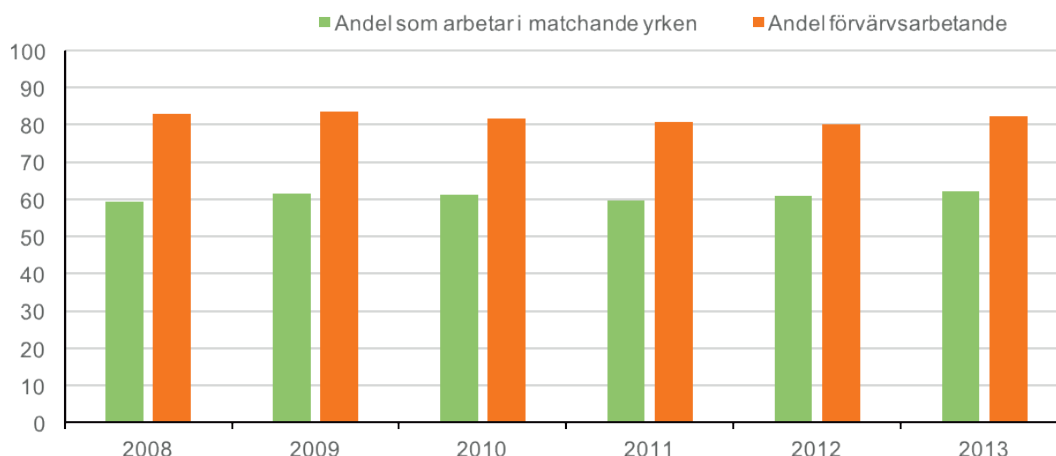
Diagram 126: Åldersfördelning i arbetskraften

LÅG ANDEL MED MATCHANDE YRKEN

Det var 500 personer med samhällsvetar- och förvaltningsutbildning som förvärvsarbetade 2014. Från att det 2009 var helt jämfördelat mellan könen är numera majoriteten, 62 procent, kvinnor. År 2014 jobbade 44 procent inom allmän administration m.m. och 15 procent med utbildning och offentlig produktion. De förvärvsarbetande hade vitt spridda yrken. Den största yrkesgruppen år 2013 var för båda könen administratörer i offentlig förvaltning med totalt sett 20 procent av de förvärvsarbetande. Därefter följde, förutom uppgift saknas (9 procent), sysselsättning som universitets- och högskollärare med 8 procent. Av de utbildade var det 82 procent som förvärvsarbetade 2013 men det var bara 62 procent som hade ett yrke som matchade utbildningen. Arbetslösheten för utbildningsgruppen har utvecklats positivt i Värmland och uppgick år 2014 till 2,4 procent, i riket var trenden den motsatta och arbetslösheten 3,8 procent.

Diagram 127: Förvärvsfrekvens

Tabell 122: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Administratörer i offentlig förvaltning	21
	Revisorer m.fl./Marknadsanalytiker och marknadsförare/Övr företagsekonomer	8
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	7
Män		
M	Administratörer i offentlig förvaltning	18
	Universitets- och högskollärare	12
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11

Tabell 123: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	3,7	2,4
Riket	3,5	3,8

Tabell 124: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	50	62
Män	50	38

TILLGÅNGEN PÅ ARBETSKRAFT BEDÖMS LIGGA I LINJE MED EFTERFRÅGAN

Under prognosperioden antas 22 personer examineras årligen med en samhällsvetar- och förvaltningsutbildning. Pensionsavgångarna antas samtidigt bli ganska många då 60 procent av de som förvärvsarbetade 2014 var 45 år eller äldre och noterbart hela 18 procent i åldern 60-64 år. Till följd av detta beräknas särskilt många pensionsavgångar de närmaste åren och därför dröjer det några år innan tillgången förväntas öka. Totalt sett förväntas ändå en ökning med 6 procent fram till år 2035. Att ökningen inte blir större beror på att ett visst flyttningsunderskott förväntas för utbildningsgruppen.

Även efterfrågan på arbetskraft bedöms öka med totalt sett 6 procent under prognosperioden även om denna utveckling antas vara betydligt mer jämn. Eftersom tillgången på arbetskraft väntas minska något under de allra första åren av prognosperioden dröjer det till den senare delen av prognosperioden innan tillgången förväntas ligga i linje med efterfrågan. På riksnivå förväntas tillgången på arbetskraft ligga i linje med efterfrågan under den första delen av prognosperioden. Därefter förväntas en snabbare ökningstakt för tillgången vilket mot periodens slut antas leda till ett överskott på arbetskraft (Trender och prognoser 2014, SCB).

► SJUKGYMNAST-/FYSIOTERAPEUTUTBILDNING

Diagram 128: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

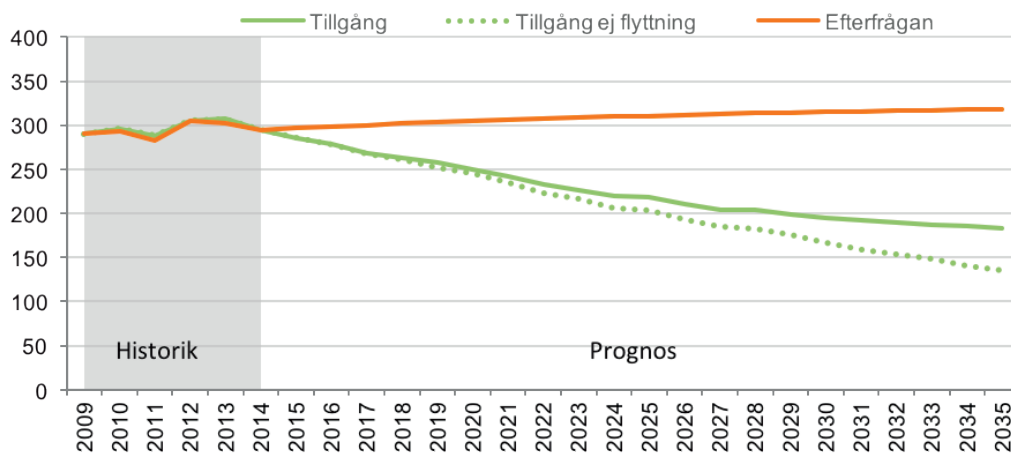
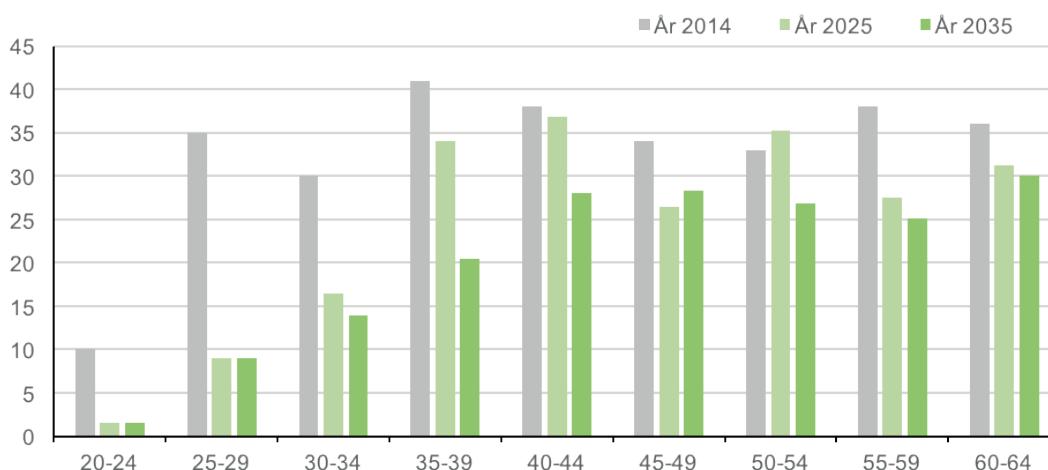

Diagram 129: Åldersfördelning i arbetskraften

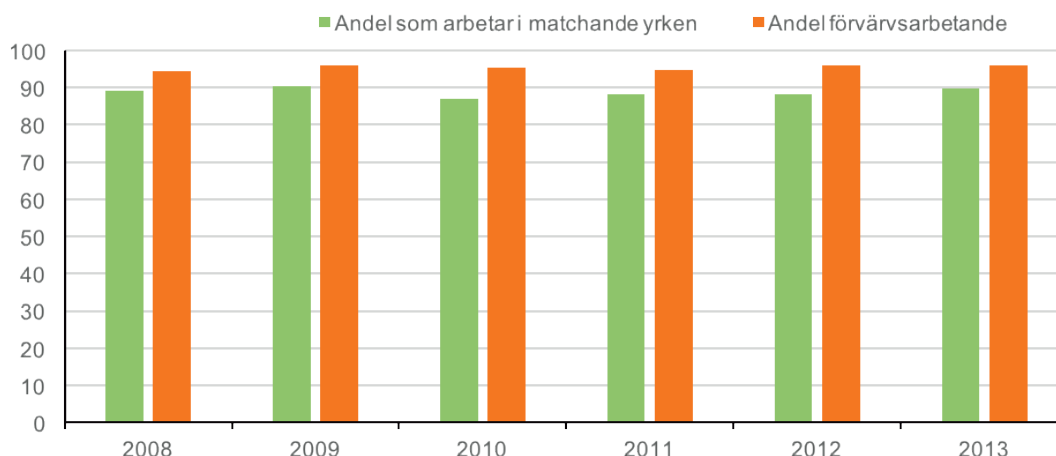

GOD ARBETSMARKNAD

Närmare 300 personer med sjukgymnast- och fysioterapeututbildning förvärvsarbetade år 2014. Majoriteten av dem var kvinnor, 78 procent. De flesta, 69 procent, arbetade år 2014 inom hälso- och sjukvård offentlig produktion. Därutöver var det 21 procent som arbetade inom hushållens icke vinstdrivande organisationer. Vanligaste yrket bland de förvärvsarbetande var för båda könen sjukgymnast, vilket totalt sett 75 procent arbetade som.

Arbetslösheten för utbildningsgruppen var obefintlig i länet, både 2009 och 2014. På riksnivå var den också låg, 0,7 procent arbetslösa år 2014. Av de utbildade var det hela 96 procent som förvärvsarbetade och 90 procent hade ett yrke som motsvarade deras utbildning. Med en hög andel med matchande yrken samt en obefintlig arbetslöshet kan arbetsmarknaden för sjukgymnaster- och fysioterapeututbildade ha ansetts vara mycket god.

Diagram 130: Förvärvsfrekvens

Tabell 125: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Sjukgymnaster m.fl.	78
	Egen företagare med ej godtagbar yrkesuppgift	5
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	4
Män		
M	Sjukgymnaster m.fl.	63
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	14
	Säkerhets- och kvalitetsinspektörer	5

Tabell 126: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0,0	0,0
Riket	1,3	0,7

Tabell 127: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	83	78
Män	17	22

HÖG RISK FÖR BRIST PÅ ARBETSKRAFT

Bland de förvärvsarbetande var det 61 procent som var 45 år eller äldre år 2014. Det kan således förväntas bli ganska många pensionsavgångar under prognosperioden. I länet finns det ingen sjukgymnast- och fysioterapeututbildning och det antas således inte heller ske några examinationer i länet under prognosperioden. Till följd av detta förväntas en minskning med 38 procent av antalet sjukgymnast- och fysioterapeututbildade.

Efterfrågan förväntas istället öka något, med 8 procent, fram till prognosperiodens slut. Antalet personer med en sjukgymnast- och fysioterapeututbildning som förväntas flytta in till länet bedöms inte räcka för att täppa till glappet mellan tillgång och efterfrågan och ett tillgångsunderskott förväntas därför under prognosperioden. Även på riksnivå förväntas det bli en brist på sjukgymnaster och fysioterapeuter (Trender och prognoser 2014, SCB) men inte i samma utsträckning som för länet. Utmaningen med att förse län och rike med ett tillräckligt antal sjukgymnaster och fysioterapeuter förväntas alltså bli stor framöver.

► SJUKSKÖTERSKEUTBILDNING, GRUND

Diagram 131: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

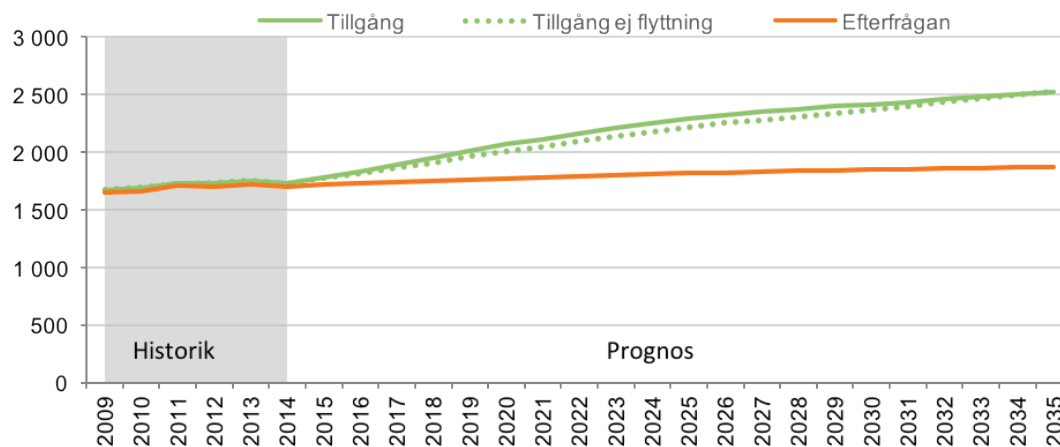
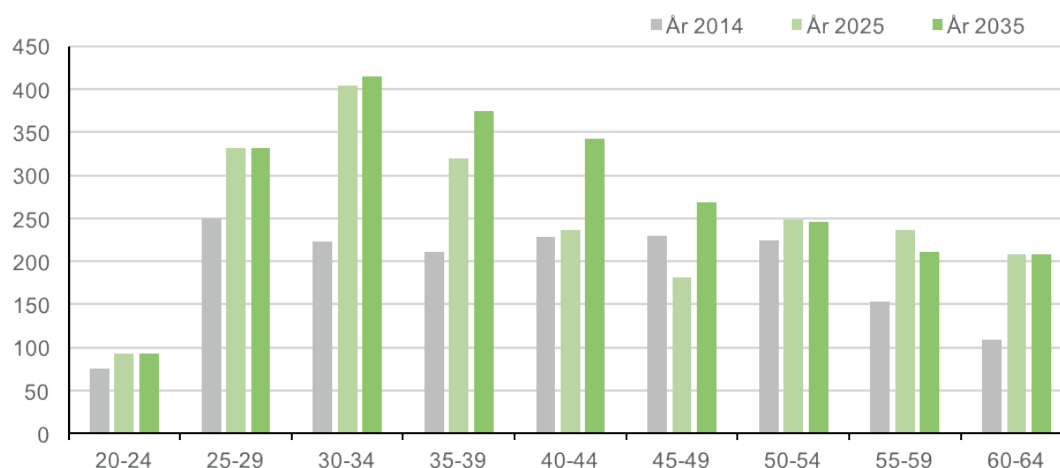

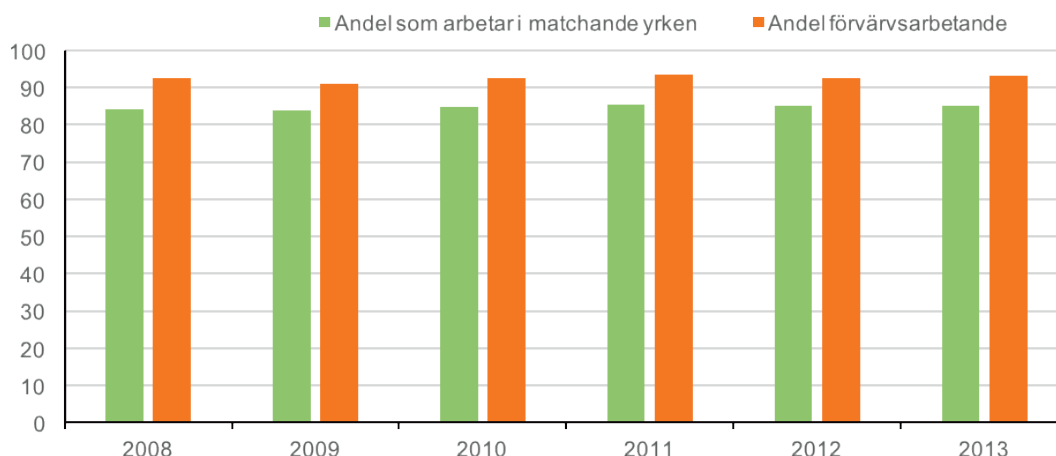
Diagram 132: Åldersfördelning i arbetskraften

EFTERFRÅGAD UTBILDNINGSGRUPP HISTORISKT

Antalet förvävsarbetande med sjuksköterskeutbildning (grundutbildning) uppgick år 2014 till cirka 1 700 personer. Kvinnodominansen är stor och nästan 9 av 10 av de förvävsarbetande var kvinnor år 2014. Merparten, 85 procent, av de förvävsarbetande arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion. Det vanligaste yrket år 2013 för såväl kvinnor som män var övriga sjuksköterskor och det näst vanligaste yrket var geriatriksjuksköterskor. Arbetslösheten för sjuksköterskeutbildade var endast 1,2 procent år 2014 och en hög andel arbetade inom ett yrke som matchade utbildningsbakgrunden under åren 2008-2013, vilket tyder på att grundutbildade sjuksköterskor har varit efterfrågade på arbetsmarknaden under dessa år.

Diagram 133: Förvävsfrekvens

Tabell 128: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Övriga sjuksköterskor	62
	Geriatrisksjuksköterskor	16
	Sjuksköterskor, Medicin/Kirurgi/Operation/Psykiatrisk vård/Röntgensjuksköterskor	5
Män		
M	Övriga sjuksköterskor	57
	Geriatrisksjuksköterskor	7
	Sjuksköterskor, Medicin/Kirurgi/Operation/Psykiatrisk vård/Röntgensjuksköterskor	7

Tabell 129: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	1.2	1.2
Riket	1.2	1.1

Tabell 130: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	88	89
Män	12	11

ÖVERSKOTT VÄNTAS DE KOMMANDE ÅREN

Antalet grundutbildade sjuksköterskor som examineras beräknas till nästan 90 per år under prognosperioden. Åldersfördelningen år 2014 var relativt jämn och antalet pensionsavgångar per år väntas därför vara relativt få fram till år 2035. Till följd av detta kan en ökning i tillgången på sjuksköterskeutbildade väntas de kommande åren. Totalt sett väntas tillgången öka med 46 procent fram till år 2035.

Efterfrågan på grundutbildade sjuksköterskor väntas också öka under prognosperioden, om än något svagare med cirka 10 procent fram till periodens slut. Att efterfrågan beräknas öka beror på den befolkningsökning som väntas, och framför allt på att antalet äldre väntas öka under prognosåren.

På sikt leder den ökande tillgången på grundutbildade sjuksköterskor till att ett överskott kan väntas på arbetsmarknaden. I riket som helhet väntas läget på arbetsmarknaden vara relativt balanserat under prognosperioden (Trender och prognoser 2014, SCB). Här talar man om en stor efterfrågan i Norge. I modellberäkningarna har hänsyn enbart tagits till efterfrågan i Värmlands län, men det är troligt att den ökade efterfrågan i Norge medför att det i praktiken inte blir ett överskott i Värmland.

► SOCIAL OMSORGSUTBILDNING

Diagram 134: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

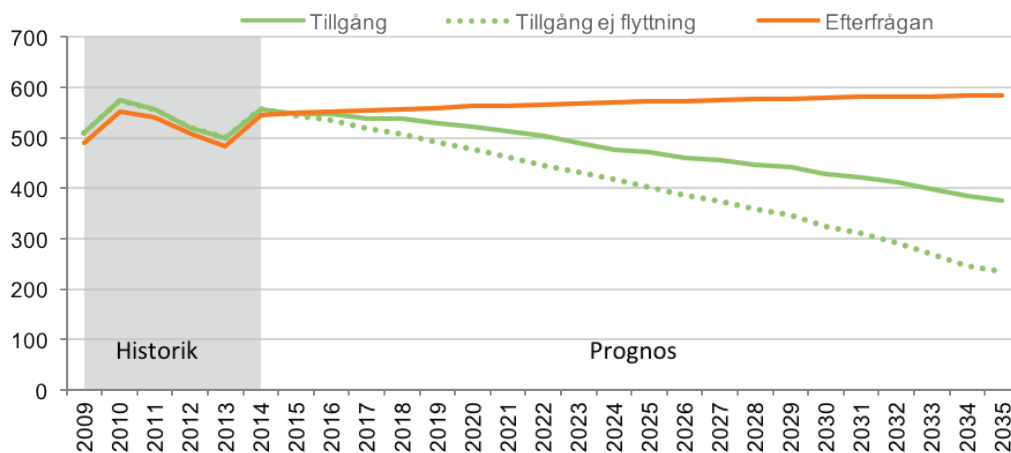
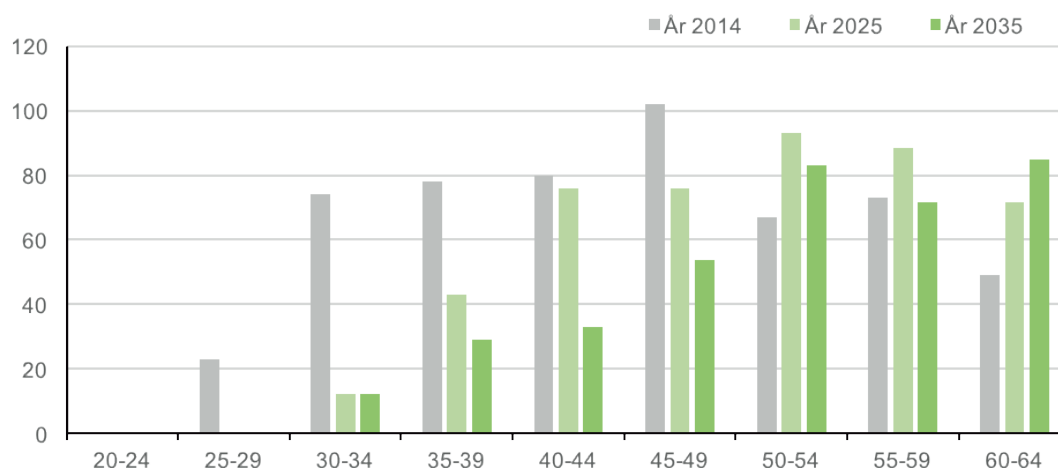

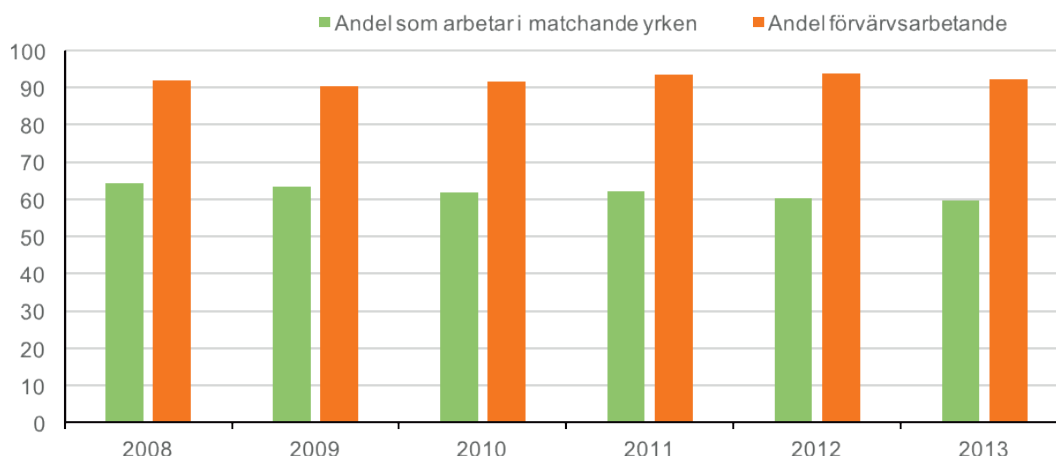
Diagram 135: Åldersfördelning i arbetskraften

HALVERAD ARBETSLÖSHET SEDAN 2009

Närmare 550 personer med en utbildning inom social omsorg förvärvsarbetade 2014. Hela 90 procent av dem var kvinnor. Den vanligaste branschen var hälso- och sjukvård offentlig produktion för vilka 44 procent arbetade inom 2014. Det näst vanligaste området, med 29 procent av de arbetande, var allmän administration. Av yrkena var för båda könen behandlingsassistent det mest förekommande, med totalt sett 23 procent. Vidare var det 14 procent av de förvärvsarbetande som arbetade som verksamhetschefer/chefer för mindre enheter - vård och omsorg. Totalt förvärvsarbetade 92 procent av de som hade en social omsorgsutbildning, men det var bara 60 procent som hade ett yrke som motsvarade utbildningen. Arbetslösheten för personerna inom utbildningsgruppen var 1,9 procent, både i länet och i riket. För länet innebär det en halvering av arbetslösheten sedan 2009, en minskning var även tydlig för riket men i lägre takt. Totalt sett verkar arbetsmarknaden vara gynnsam för personer med social omsorgsutbildning även om yrket inte alltid matchar utbildningen.

Diagram 136: Förvärvsfrekvens

Tabell 131: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Behandlingsassistenter m.fl.	24
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - vård och omsorg	15
	Socialsekreterare och kuratorer	13
Män		
M	Behandlingsassistenter m.fl.	21
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSK4	17
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	11

Tabell 132: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	3,8	1,9
Riket	2,6	1,9

Tabell 133: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	92	90
Män	8	10

UTMANING ATT MÖTA EFTERFRÅGAN PÅ ARBETSKRAFT

I länet antas endast en person per år nytexamineras med en utbildning inom social omsorg. Av de som förvärvsarbetade 2014 var drygt hälften, 53 procent, 45 år eller äldre och kan således förväntas gå i pension under prognosperioden. Dessutom förväntas denna andel ha ökat till hela 80 procent fram till år 2035. Under prognosperioden förväntas däremot ett flyttningsöverskott, vilket gör att tillgången inte förväntas sjunka mer än med 33 procent.

Samtidigt förväntas efterfrågan på arbetskraft öka under perioden, totalt sett med 7 procent. Det riskerar således att uppstå en växande brist på personer med utbildning inom social omsorg. Vid slutet av prognosperioden förväntas efterfrågan vara 56 procent högre än utbudet arbetskraft. För att täcka behovet av personer med utbildning inom social omsorg, behöver länet locka till sig mer arbetskraft från andra delar av landet i betydligt högre utsträckning än vad som observerats tidigare.

► **SOCIONOMUTBILDNING**

Diagram 137: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

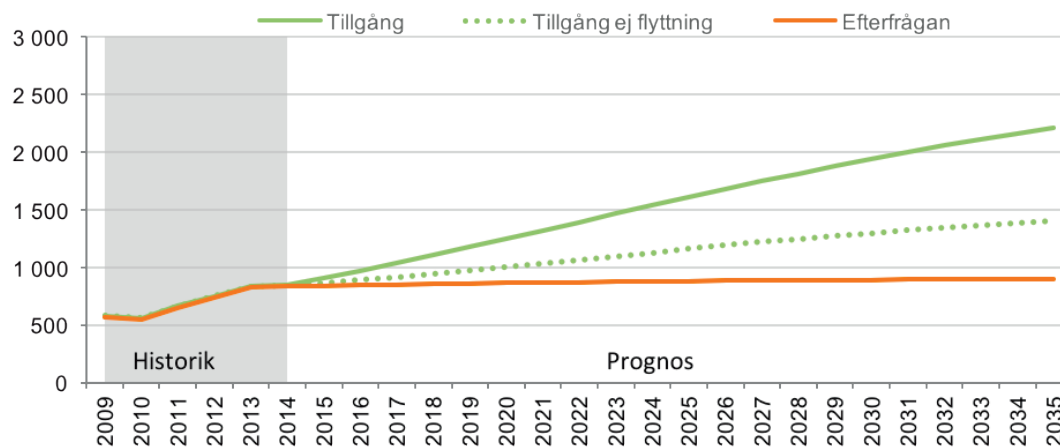
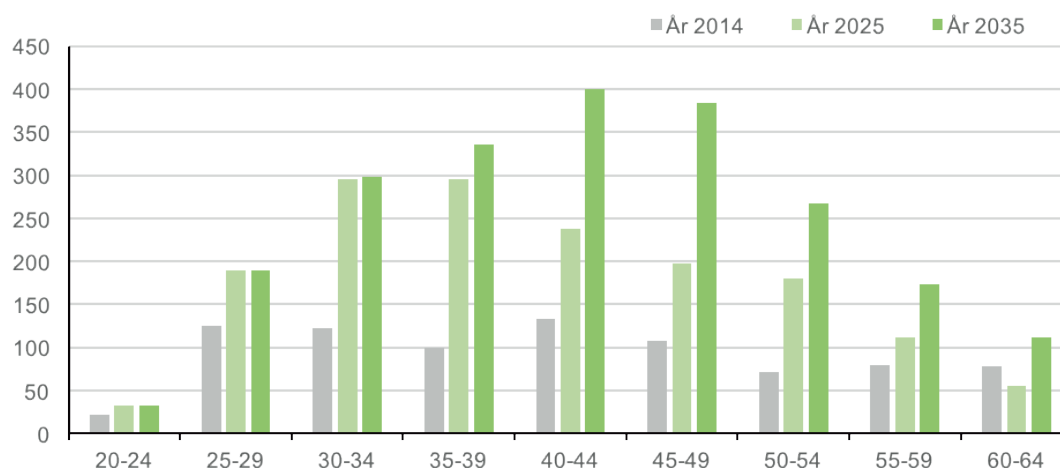

Diagram 138: Åldersfördelning i arbetskraften

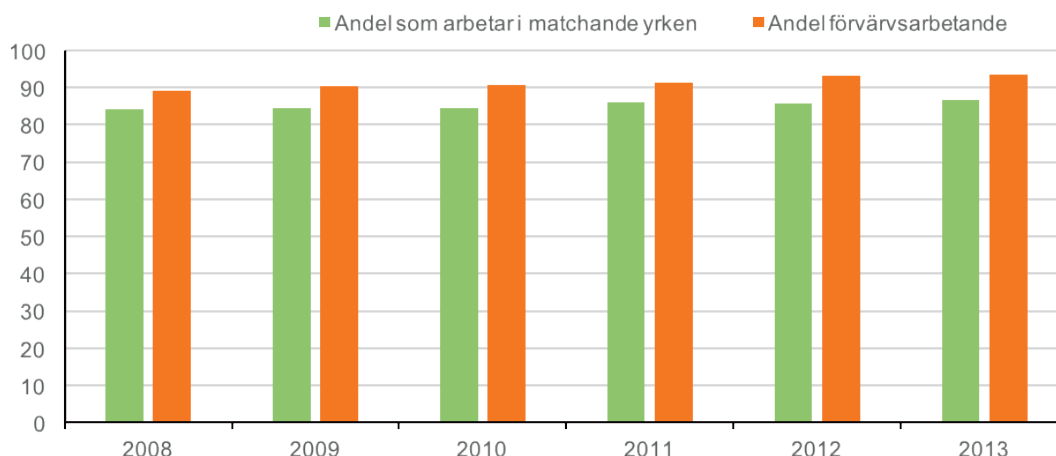

FÖRVÄRVSFREKVENSEN ÖKADE UNDER ÅR 2008-2013

Antalet förvärvsarbetande med socionomutbildning år 2014 var knappt 850. Ungefär hälften av dessa arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och nästan en tredjedel inom allmän administration m.m. Majoriteten, 87 procent, av de förvärvsarbetande var kvinnor år 2014. Av kvinnorna arbetade drygt 60 procent som socialsekreterare och kuratorer år 2013. Det näst vanligaste yrket för kvinnorna var behandlingsassistenter m.fl. Nästan tio procent arbetade inom yrket. Även för männen var det vanligaste yrket socialsekreterare och kuratorer.

Arbetslösheten minskade mellan år 2009 och år 2014, från 2,3 till 1,0 procent. Förvärvsfrekvensen för utbildade i åldern 20-64 år ökade under åren 2008 till 2013, från 89 till 93 procent. Även andelen som arbetade inom ett yrke som matchade deras utbildning ökade under perioden, från 84 till 87 procent, vilket tyder på att efterfrågan på socionomutbildade tilltagit under de senaste åren.

Diagram 139: Förvärvsfrekvens

Tabell 134: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Socialekreterare och kuratorer	61
	Behandlingsassistenter m.fl.	9
	Verksamhetschefer/Chefer för mindre enheter - vård och omsorg	7
Män		
M	Socialekreterare och kuratorer	48
	Övriga drifts- och verksamhetschefer/Chefer för övriga mindre företag och enheter	8
	Administratörer i offentlig förvaltning	7

Tabell 135: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2.3	1.0
Riket	1.9	1.1

Tabell 136: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	78	87
Män	22	13

RISK FÖR ÖKANDE ÖVERSKOTT UNDER PERIODEN

Pensionsavgångarna kan antas vara måttliga under prognosperioden då de socionomutbildade år 2014 var i relativt spridda åldrar. Antalet nytexaminerade med en socionomutbildning antas bli cirka 50 personer per år. Antalet inflyttare till länet med socionomutbildning beräknas dessutom bli fler än antalet utflyttare. Därför väntas en kraftig ökning i tillgång fram till år 2035 enligt prognosen. Den alternativa tillgångskurvan, utan det positiva flyttningsöverskott som observerats de senaste åren, visar emellertid på en betydligt lägre tillgångsökning.

Även efterfrågan väntas öka under prognosperioden, men betydligt svagare än tillgången. Ökningen av efterfrågan väntas främst uppstå inom branscherna hälso- och sjukvård, offentlig produktion och allmän administration m.m. där majoriteten av de socionomutbildade är verksamma. Eftersom efterfrågan inte väntas öka i lika hög grad som tillgången finns risk för ett stort och ökande överskott på utbildade fram till år 2035. Även på riksnivå finns risk för överskott under perioden (Trender och prognoser 2014, SCB). Här kan det vara viktigt att betona att socionomer under de senaste åren visat sig vara alltmer behövda, något som det inte tas hänsyn till i prognosen, det finns därför en risk att de antaganden som här ligger till grund för efterfrågan underskattar behoven.

► **SPECIALISTJUKSKÖTERSKEUTBILDNING**

Diagram 140: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

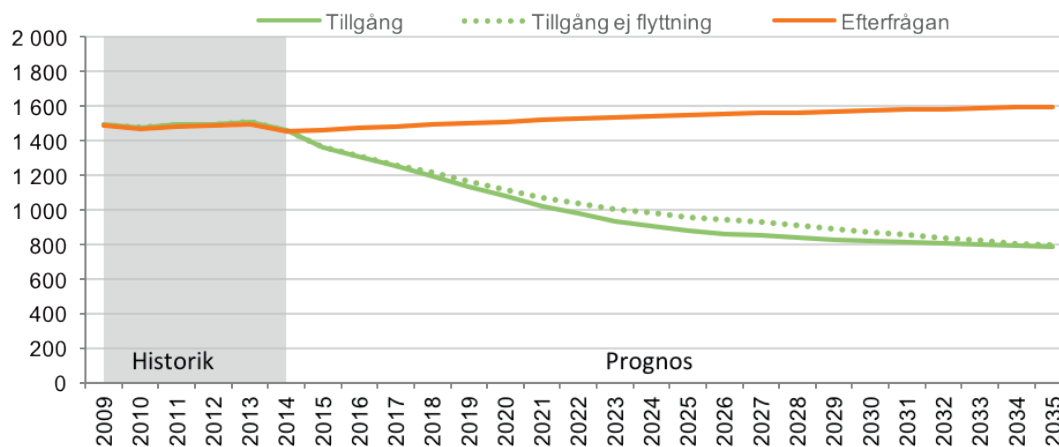
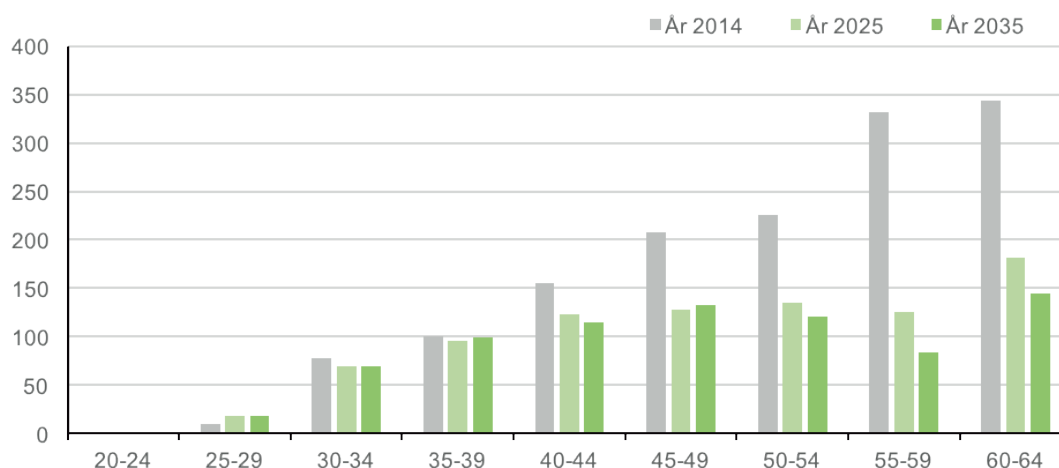

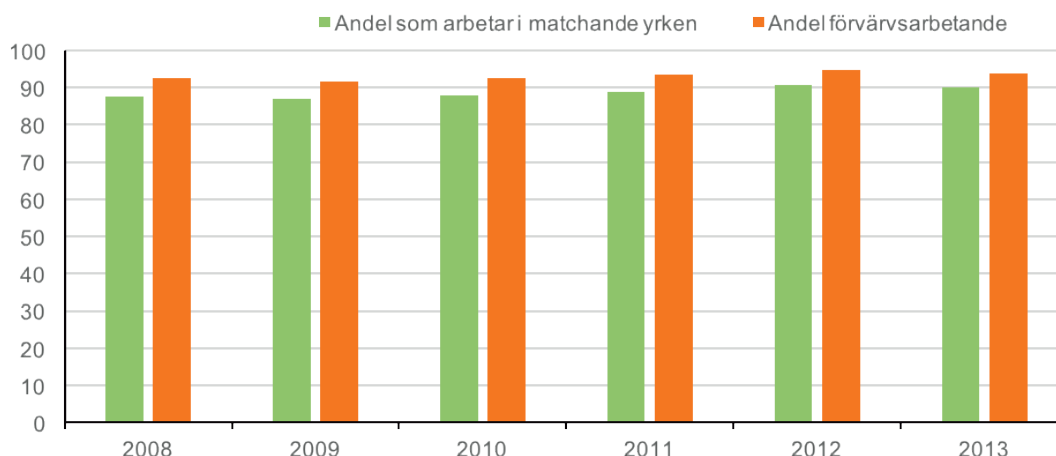
Diagram 141: Åldersfördelning i arbetskraften

MERPARTEN AV DE UTBILDADE ÄR KVINNOR

Antalet förvärvsarbetande med specialistsjuksköterskeutbildning var år 2014 cirka 1 450. Drygt tre fjärdedelar av dessa arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion. Det vanligaste yrket år 2013 var avdelningschefer vårdavdelning, mottagning/akut-, barn-, distriktssjuksköterska eller andra sjuksköterskor med särskild kompetens, som innehades av nästan hälften av kvinnorna och en tredjedel av männen. Arbetskraften dominerades av kvinnor. År 2014 var endast 1 av 10 män. Arbetslösheten låg på 0,3 procent såväl år 2009 som år 2014, vilket var ungefär samma nivå som i riket totalt där den uppgick till 0,4 procent båda åren. Andelen förvärvsarbetande i åldern 20-64 år låg under åren 2008-2013 på mellan 92 och 95 procent. Andelen som arbetade inom ett yrke som matchade utbildningsbakgrunden har också varit hög. Under perioden 2008-2013 låg den på mellan 87 och 91 procent. Sammantaget pekar detta på att specialistsjuksköterskeutbildade varit efterfrågade på arbetsmarknaden och att det kan ha funnits ett visst underskott på utbildade de senaste åren.

Diagram 142: Förvärvsfrekvens

Tabell 137: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Avdelningschefer vårdavd, mottagning/Akuttsk/Barnssk/Distriktsk/Andra ssk med särskild kompetens	48
	Övriga sjuksköterskor	19
	Sjuksköterskor, Medicin/Kirurgi/Operation/Psykiatrisk vård/Röntgensjuksköterskor	13
Män		
M	Avdelningschefer vårdavd, mottagning/Akuttsk/Barnssk/Distriktsk/Andra ssk med särskild kompetens	28
	Övriga sjuksköterskor	24
	Sjuksköterskor, Medicin/Kirurgi/Operation/Psykiatrisk vård/Röntgensjuksköterskor	19

Tabell 138: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0.3	0.3
Riket	0.4	0.4

Tabell 139: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	91	90
Män	9	10

RISK FÖR STOR BRIST FRAMÖVER

Tillgången på utbildade specialistsjuksköterskor väntas minska kraftigt under prognosperioden. Det är en följd av att antalet pensionsavgångar väntas vara stora de kommande åren. 46 procent av arbetskraften var år 2014 över 55 år och kan antas gå i pension de kommande tio åren. Ytterligare 30 procent var år 2014 mellan 45 och 54 år och kan antas gå i pension nästkommande tioårsperiod. Då antalet examinerade beräknas till cirka 28 personer per år fram till år 2035 kan dessa inte kompensera för de många pensionsavgångarna, vilket medför att tillgången minskar.

Efterfrågan på specialistsjuksköterskeutbildade beräknas öka med cirka 10 procent fram till år 2035. Ökningen beror framförallt på att befolkningen förväntas öka framöver och att antalet äldre ökar. Den kraftigt minskade tillgången innebär att en stor brist på utbildade specialistsjuksköterskor kan uppstå under perioden. Även i riket som helhet finns det risk för brist på specialistsjuksköterskeutbildade. På riksnivå talar man även om en efterfrågan på utbildade i Norge (Trender och prognoser 2014, SCB). I modellberäkningarna har hänsyn enbart tagits till efterfrågan i Värmlands län, men det är möjligt att efterfrågan i Norge medför att bristen blir ännu större än förväntat.

► **SPECIALLÄRAR- OCH SPECIALPEDAGOGUTBILDNING**

Diagram 143: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

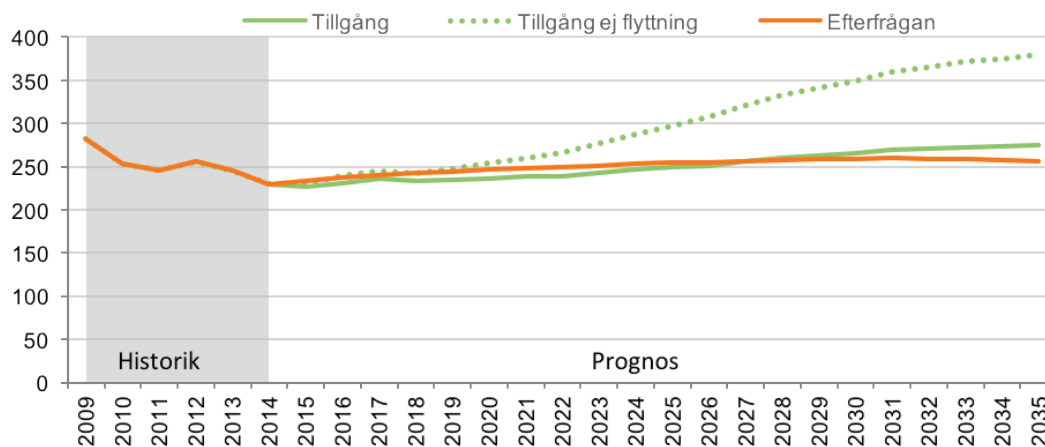
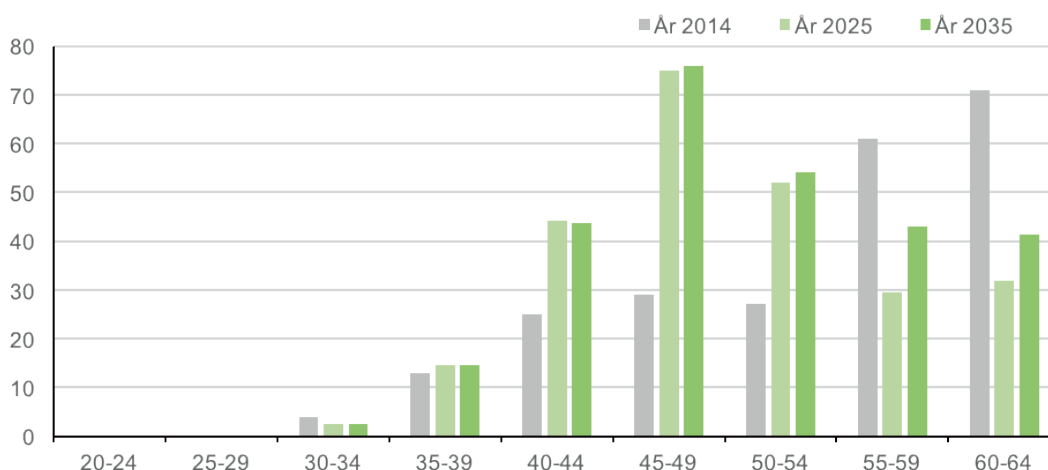

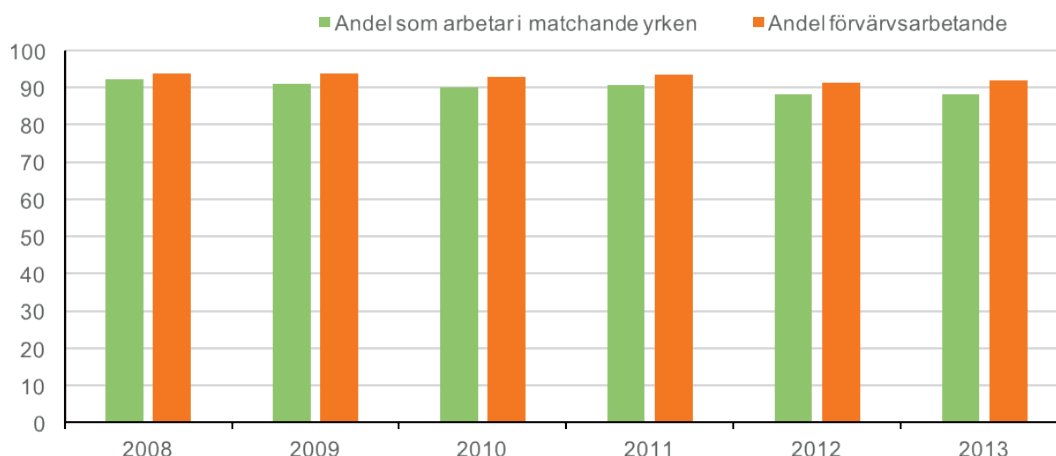
Diagram 144: Åldersfördelning i arbetskraften

GODA JOBBMÖJLIGHETER HISTORISKT

År 2014 fanns det 230 förvärvsarbetande med en speciallärar- eller specialpedagogutbildning. Utbildningarna är påbyggnader på lärarexamen. Merparten, cirka 82 procent, arbetade inom utbildning, offentlig produktion. Kvinnodominansen är stor bland de förvärvsarbetande och ökade mellan år 2009 och år 2014 från 83 procent till 94 procent kvinnor. Det vanligaste yrket var år 2013 andra pedagoger med teoretisk kompetens, följt av speciallärare och grundskollärare. Arbetslösheten var 0 procent både år 2009 och år 2014 och en mycket stor andel, kring 90 procent, arbetade inom ett yrke som överensstämde med deras utbildning år 2008-2013. Detta tyder på att jobbmöjligheterna varit goda för utbildade speciallärare och specialpedagoger de senaste åren och kan även tyda på en brist på utbildade historiskt.

Diagram 145: Förvärvsfrekvens

Tabell 140: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens	42
	Speciallärare	21
	Grundskollärare	11
Män		
M	Administratörer i offentlig förvaltning	15
	Gymnasielärare i allmänna ämnen	12
	Speciallärare	12

Tabell 141: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	0.0	0.0
Riket	0.6	0.5

Tabell 142: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	83	94
Män	17	6

RELATIV BALANS VÄNTAS FRAMÖVER

Antalet pensionsavgångar kan väntas bli stora under prognosens första tio år, då nästan 60 procent av arbetskraften var 55 år eller äldre år 2014. Men trots pensionsavgångar och trots att fler utbildade väntas flytta ut ur länet än i länet väntas antalet examinationer under perioden medföra att tillgången enligt prognosen ökar med ungefär en femtedel till år 2035. Den streckade tillgångskurvan i Diagram 22 visar en alternativ tillgångsutveckling där hänsyn inte tas till att utbildade flyttar in och ut ur länet. Denna visar ett scenario där samtliga utbildade stannar kvar i länet och ingen utbildad speciallärare eller specialpedagog flyttar in. Tillgången skulle i det fallet öka ännu mer.

Efterfrågan på utbildade speciallärare och specialpedagoger väntas öka med cirka 11 procent fram till år 2035. Ökningen beror på att antalet barn i grundskoleåldrar prognosticeras bli fler under perioden. Inledningsvis väntas arbetsmarknaden för utbildade speciallärare och specialpedagoger vara god, med risk för viss brist. Under prognosperiodens senare del finns risk för visst överskott, men sammantaget väntas läget bli relativt balanserat på arbetsmarknaden. Den alternativa tillgångskurvan, som visar tillgångsökning utan hänsyn taget till flyttningar, skulle dock innebära ett överskott på utbildade på sikt.

► **TANDLÄKARUTBILDNING**

Diagram 146: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

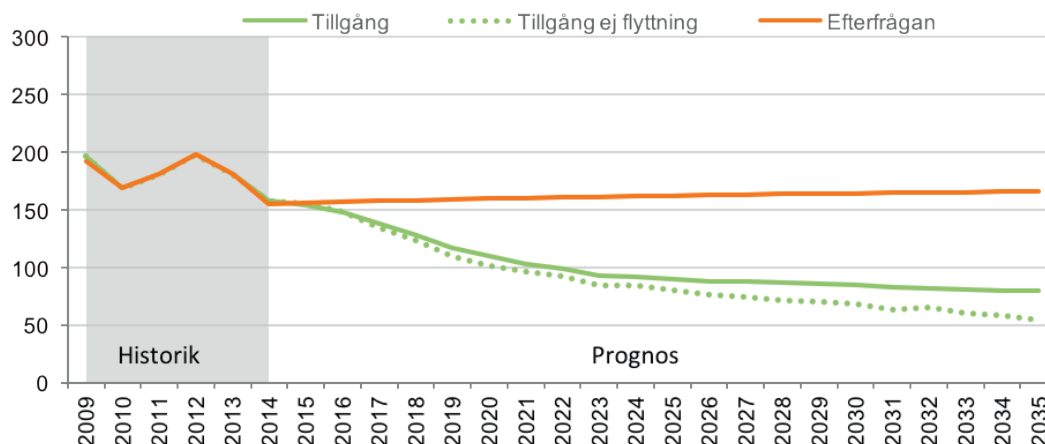
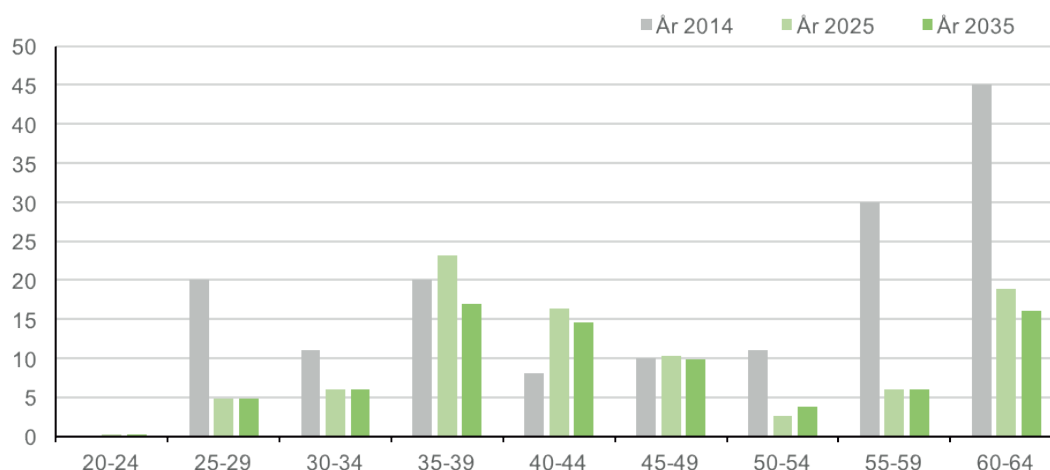

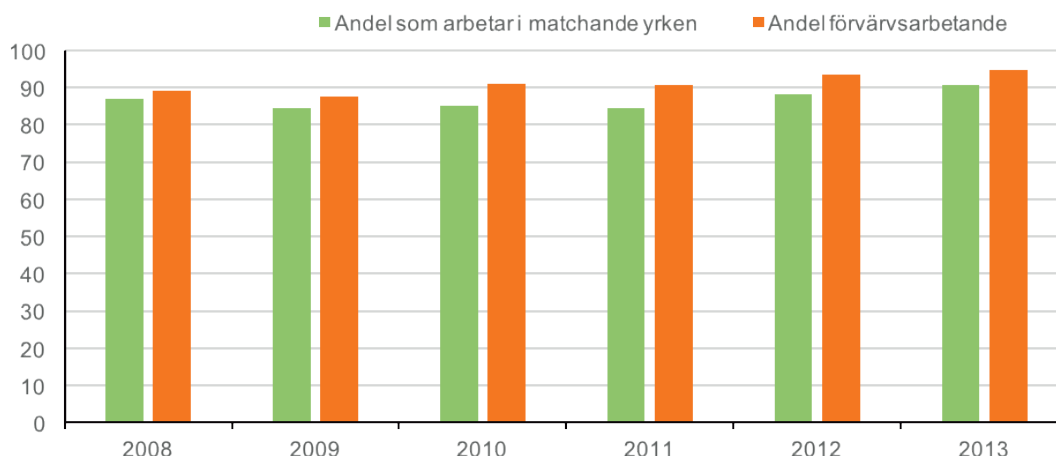
Diagram 147: Åldersfördelning i arbetskraften

FÖRVÄRVSFREKVENSEN ÖKADE UNDER ÅR 2008-2013

Antalet förvärvsarbetande med tandläkarutbildning år 2014 var 155. Ungefär två tredjedelar av dessa arbetade inom hälso- och sjukvård, offentlig produktion och knappt en tredjedel inom hushållens icke-vinstdrivande organisationer. Könsfördelningen var relativt jämn, 59 procent var kvinnor och 41 procent var män år 2014. Förvärvsfrekvens för tandläkarutbildade i åldern 20-64 år ökade under perioden 2008 till 2013, från 89 procent till 95 procent år 2013. Även andelen som arbetade inom ett yrke som överensstämde med deras utbildningsbakgrund ökade något under samma period och uppgick år 2013 till 91 procent. Arbetslösheten år 2014 var 1,6 procent, vilket var betydligt lägre än i riket som helhet där den uppgick till 3 procent samma år. Den låga arbetslösheten och den höga andel som arbetar inom ett matchande yrke pekar på att tandläkare varit efterfrågade på arbetsmarknaden senare år. Det kan även betyda att det rått en brist på tandläkare de senaste åren.

Diagram 148: Förvärvsfrekvens

Tabell 143: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Tandläkare	77
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	12
	Dataspecialister	2
Män		
M	Tandläkare	58
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	33
	Chefstjänstemän/Verkställande direktörer, verkschefer m.fl./Chefer för särskilda funktioner	2

Tabell 144: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2.0	1.6
Riket	1.8	3.0

Tabell 145: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	46	59
Män	54	41

MÅNGA PENSIONSavgÅNGAR MEDFÖR RISK FÖR BRIST

Nästan 30 procent av arbetskraften år 2014 var i åldern 60-64 år och kan tänkas gå i pension under prognosens inledande år. Ytterligare drygt 30 procent var i åldern 45-59 år och kan också väntas gå i pension fram till år 2035. Det finns ingen tandläkarutbildning i Värmlands län, vilket medför att länet är beroende av att utbildade tandläkare från andra delar av landet flyttar in i länet. Det flyttningsöverskott som antas i prognosen väntas dock inte kunna kompensera för de många pensionsavgångarna som väntas, vilket medför att tillgången beräknas minska kraftigt fram till år 2035. På riksnivå talar man dock om att relativt många av tandläkarna fortsätter arbeta efter 65 års ålder (Trender och prognoser 2014, SCB). Det skulle kunna innebära att minskningen i tillgång inte blir riktigt så stor som prognosticerat.

Efterfrågan på tandläkarutbildade väntas däremot öka något under prognosperioden. Efterfrågeökningen beror främst på den befolkningsökning som väntas framöver och som antas medföra en ökad efterfrågan på dessa tjänster. En kraftig minskning i tillgång inledningsvis och en något ökad efterfrågan innebär att det finns en risk för brist på tandläkarutbildade framöver. Även i riket som helhet finns det risk för brist på sikt. Värt att påpeka är dock att det finns en svårighet att förutsäga efterfrågan på tandläkare då den till viss del beror på politiska beslut kring finansiering av tandvårdskostnaderna (Trender och prognoser 2014, SCB).

► TANDSKÖTERSKEUTBILDNING

Diagram 149: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

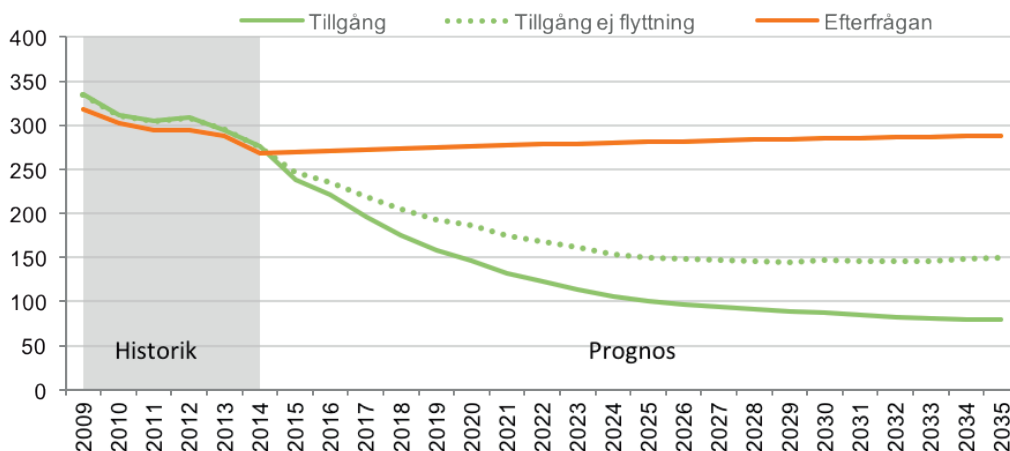
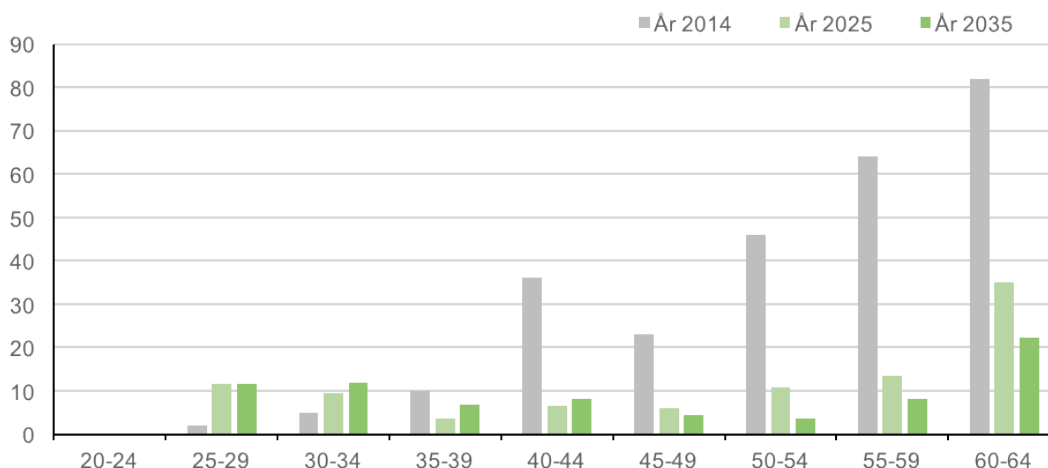

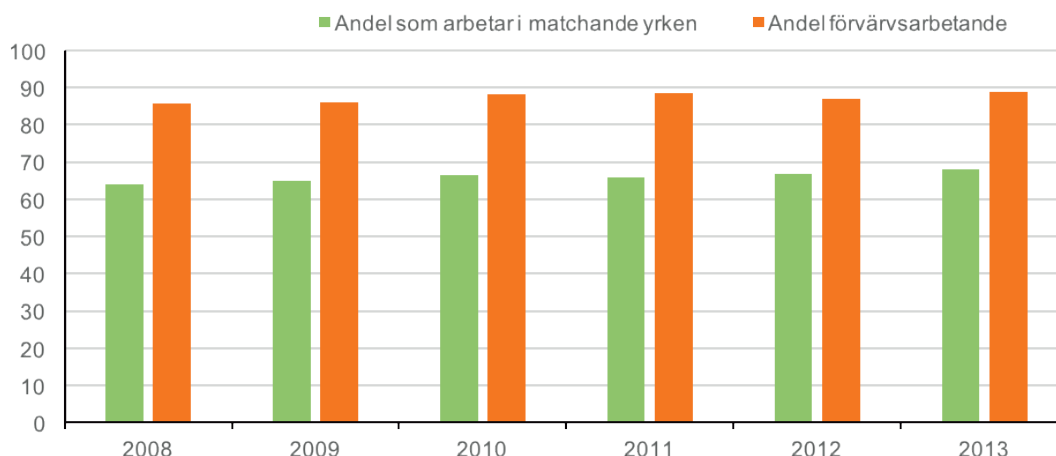
Diagram 150: Åldersfördelning i arbetskraften

MINSKAD ARBETSLÖSHET

År 2014 förvärvsarbetade 270 personer med en tandköterskeutbildning. Nästan alla, 98 procent, var kvinnor. Av dessa förvärvsarbetade 60 procent inom hälso- och sjukvård offentlig produktion och 21 procent inom hushållens icke-vinstdrivande organisationer. Vidare var det år 2013 klart vanligast bland personerna med tandköterskeutbildning att också arbeta som tandköterska, vilket 66 procent gjorde. För de resterande var det relativt stor spridning bland yrkena och vanligast var att uppgift saknas (6 procent). Totalt sett var det år 2013 68 procent (ökning från 64 procent 2008) som hade ett yrke som motsvarade deras utbildning och förvärvsfrekvensen totalt var 89 procent (ökning från 86 procent 2008). I Värmlands län har arbetslösheten för tandköterskeutbildade personer sjunkit från 4,5 procent år 2009 till 2,5 procent år 2014. Även i riket har arbetslösheten sjunkit för utbildningsgruppen men från en mer gynnsam nivå, från 3,0 till 2,6 procent. Eftersom sysselsättningen har ökat samtidigt som matchningen mellan yrke och utbildning har blivit större och arbetslösheten har minskat, kan tandköterskor sägas ha haft en god utveckling på arbetsmarknaden under perioden 2008 till 2013.

Diagram 151: Förvärvsfrekvens

Tabell 146: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	5 Tandsköterskor	66
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	6
	Vårdbiträden, personliga ass m.fl./Skötare o vårdare/Övrig vård- o oms. personal/+ej redov SSYK4	5
Män		
M	Servicearbete utan krav på särskild yrkesutbildning	100
		0
		0

Tabell 147: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	4,5	2,5
Riket	3,0	2,6

Tabell 148: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	99	98
Män	1	2

STOR BRIST PÅ TANDSKÖTERS KOR UNDER PROGNOSPERIODEN

En väldigt liten andel av de förvärvsarbetande är unga och det förväntas kraftiga pensionsavgångar inom yrkesgruppen. Hela 80 procent av de förvärvsarbetande var 45 år eller äldre år 2014. Antalet personer som nytexamineras antas inte bli mer än sju per år under prognosperioden och dessutom förväntas en negativ nettoflyttning av tandsköterskor. Till följd av detta förväntas utbudet på arbetskraft att minska med hela 71 procent fram till år 2035.

Efterfrågan på arbetskraft förväntas istället öka gradvis fram till 2035, då efterfrågan antas vara 7 procent högre än 2014. Efterfrågan på arbetskraft är dock svår att förutsäga då den delvis beror på politiska beslut gällande finansiering av tandvårdskostnader. Även för riket totalt förväntas det bli en brist på tandsköterskor. SCB har tagit fram två olika scenarier då osäkerhet anses råda angående hur många som kommer att antas till tandsköterskeutbildningen. Om antalet antagna årligen blir lika många som år 2014 kommer bristen på arbetskraft vara lägre, jämfört med om antalet personer som antas till utbildningen ligger på de historiska nivåerna (Trender och prognoser 2014, SCB). Oavsett är det här en utbildning som utmaningen förväntas vara stor med framöver.

► YRKESLÄRARUTBILDNING

Diagram 152: Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till 2035

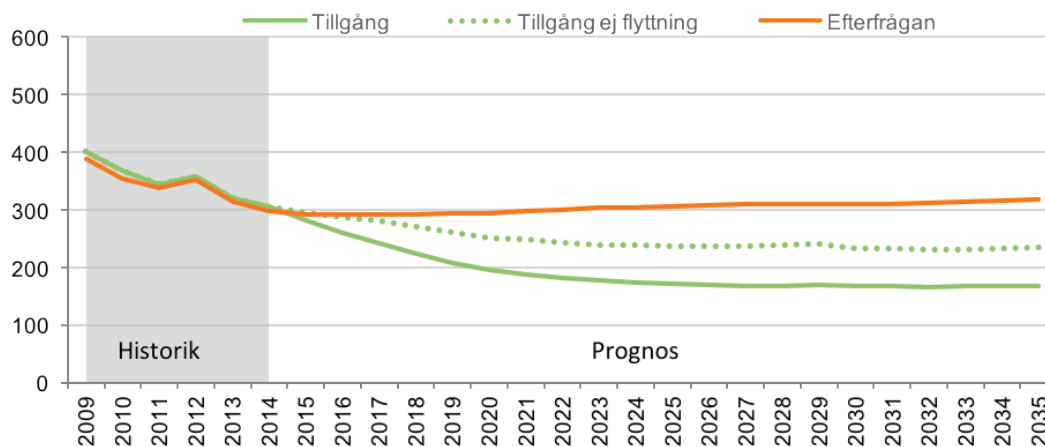
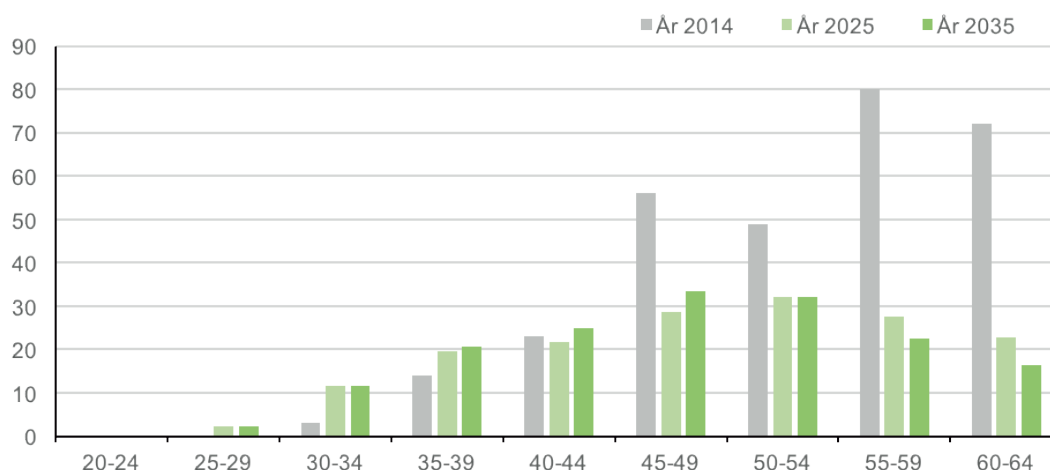

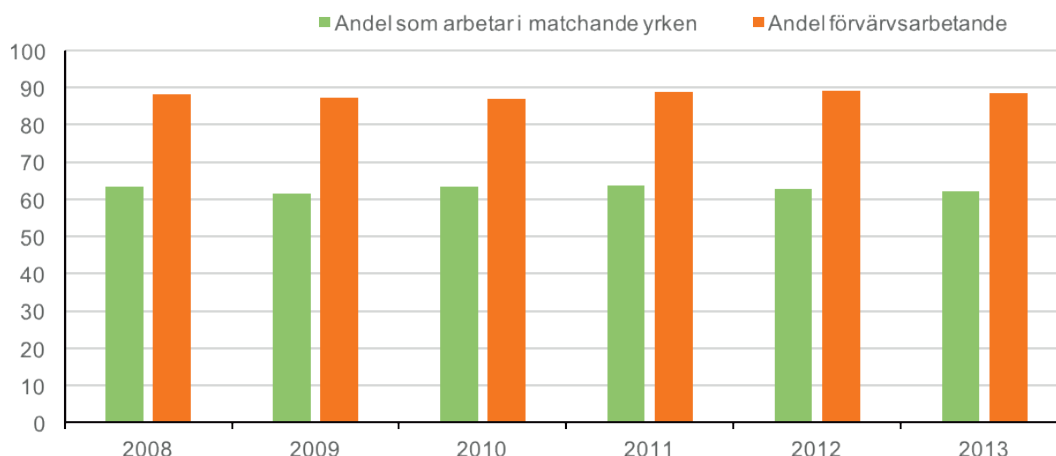
Diagram 153: Åldersfördelning i arbetskraften

JÄMN KÖNSFÖRDELNING

År 2014 uppgick antalet förvärvsarbetande med en yrkeslärarutbildning till cirka 300. Andelen förvärvsarbetande var nästan 90 procent av det totala antalet personer i åldern 20-64 med yrkeslärarutbildning och majoriteten av dessa arbetade inom utbildning, offentlig produktion. Könsfördelningen var väldigt jämn såväl år 2009 som år 2014. 49 procent var kvinnor och 51 procent var män. Det vanligaste yrket för såväl kvinnor som män var år 2013 gymnasielärare i yrkesämnen. Arbetslösheten var år 2014 2,5 procent, vilket var nästan dubbelt så mycket som i riket totalt, där arbetslösheten var 1,3 procent. En relativt låg andel arbetade under åren 2008-2013 inom ett yrke som överensstämde med utbildningsbakgrunden, drygt 60 procent varje år, vilket kan tyda på att arbetsmarknaden varit svår för yrkeslärarutbildade och att många har fått söka sig till andra yrken.

Diagram 154: Förvävsfrekvens

Tabell 149: De vanligaste yrkena 2013, procent

Kvinnor		
K	Gymnasielärare i yrkesämnen	33
	Gymnasielärare i allmänna ämnen	10
	Lärare i estetiska och praktiska ämnen	7
Män		
M	Gymnasielärare i yrkesämnen	51
	Lärare i estetiska och praktiska ämnen	6
	Uppgift saknas/ej godtagbar yrkesuppgift	5

Tabell 150: Arbetslöshet, procent

	2009	2014
Värmlands län	2.7	2.5
Riket	1.5	1.3

Tabell 151: Könsfördelning, procent

	2009	2014
Kvinnor	49	49
Män	51	51

RISK FÖR BRIST UNDER HELA PROGNOSEPERIODEN

En mycket stor andel, nästan 90 procent, av arbetskraften var år 2014 45 år eller äldre. Över hälften av dessa var över 55 år och väntas därmed gå i pension under prognosperiodens inledande tio år. Antalet examinerade med yrkeslärarutbildning uppskattas till 12 per år. Som en följd av att pensionsavgångarna tillsammans med utflyttningen av utbildade väntas bli fler än antalet inflyttare och examinerade, beräknas tillgången minska inledningsvis, för att sedan stabilisera sig på en mer jämn nivå. Se diagram 19.

Efterfrågan på yrkeslärarutbildade väntas framför allt följa befolkningsökningen av barn i gymnasieåldern, 16-18 år, vilka prognosticeras öka med 11 procent fram till år 2035. Efterfrågeökningen på utbildade väntas dock bli något svagare, cirka 7 procent totalt sett under perioden. Då tillgången på utbildade väntas sjunka inledningsvis samtidigt som efterfrågan ligger på en relativt jämn nivå finns det risk för ett underskott på utbildade yrkeslärare, som håller i sig under hela prognosperioden. Viktigt att nämna är dock att tillgång och efterfrågan avser hela arbetsmarknaden och inte enbart gymnasieskolan. Även i riket som helhet väntas stora pensionsavgångar inledningsvis under prognosperioden och det finns risk för brist på utbildade även i riket totalt (Trender och prognoser 2014, SCB).

4

TABELL BILAGA

Bilaga 1, Examinerade 2015

Utbildningsnivå	SUN_kod	SUN_txt	Examinerade	Examinerade justerad*
Folk- och grundskolenivå	02Z	Grundskola	2368	2368
Okänd nivå	93Z	Gymnasial utbildning, ospecificerad	18	18
Gymnasial nivå	03A	Samhällsv. gymnasium	605	605
Gymnasial nivå	03N	Naturv. gymnasium	245	245
Gymnasial nivå	23E	Estetisk gymnasial utb	200	200
Gymnasial nivå	23X	Övrig gymnasial utbildning inom humaniora och konst	10	10
Gymnasial nivå	33H	Handel och administration	60	60
Gymnasial nivå	53A	Tekniskt gymnasium (2-3 år)	218	218
Gymnasial nivå	53B	Byggtutbildning	135	135
Gymnasial nivå	53E	Data-, el- och energiteknisk utbildning	145	145
Gymnasial nivå	53F	Fordons- och farkostutbildning	120	120
Gymnasial nivå	53I	Industriutbildade	64	64
Gymnasial nivå	53R	VVS-utbildning	33	33
Gymnasial nivå	53X	Övrig gymn utb, teknik och tillverkning	82	82
Gymnasial nivå	63Z	Naturbruksutb, gymnasial	135	135
Gymnasial nivå	73B	Gymnasial utbildning, barn och ungdom	73	73
Gymnasial nivå	73O	Omvårdnads- och omsorgsutbildning	52	52
Gymnasial nivå	83R	Hotell- och turismutbildade	21	21
Gymnasial nivå	83X	Övrig gymn utb inom tjänsteområdet	30	30
Eftergymnasial nivå	15B	Förskollärare	112	47
Eftergymnasial nivå	15G	Grundskollärare 1-7, m.fl.	50	26
Eftergymnasial nivå	15H	Ämneslärare m.fl.	121	38
Eftergymnasial nivå	15S	Speciallärare	58	21
Eftergymnasial nivå	15V	Yrkeslärare	63	12
Eftergymnasial nivå	15X	Övrig eftergymn ped utb	173	68
Eftergymnasial nivå	25H	Humanister	18	12

Eftergymnasial nivå	25K	Konstnärlig eftergymn utbildning	3	2
Eftergymnasial nivå	25T	Teologisk högskoleutbildning	1	1
Eftergymnasial nivå	25X	Övrig eftergymn utb. humaniora/konst	4	3
Eftergymnasial nivå	35E	Ekonomer	184	59
Eftergymnasial nivå	35F	Personal- och beteendevetare	81	40
Eftergymnasial nivå	35J	Jurister	27	13
Eftergymnasial nivå	35M	Journalister	54	33
Eftergymnasial nivå	35P	Psykologer	27	13
Eftergymnasial nivå	35S	Samhällsvetare, förvaltningsutbildade	45	22
Eftergymnasial nivå	45B	Biologiutbildning (minst 3 år)	8	2
Eftergymnasial nivå	45D	Programmerar- och systemerarutb	47	25
Eftergymnasial nivå	45F	Fysikerutbildning (minst 3 år)	2	1
Eftergymnasial nivå	45G	Geovetenskaplig utbildning (minst 3 år)	1	0
Eftergymnasial nivå	45K	Kemistutbildning (minst 3 år)	6	3
Eftergymnasial nivå	45X	Övrig eftergymn utb, naturvetenskap m.m.	3	1
Eftergymnasial nivå	55G	Civiling: okänd inriktning	58	24
Eftergymnasial nivå	55L	Ingenjör: okänd inriktning	110	60
Eftergymnasial nivå	65S	Skogsbruksvetenskaplig högskoleutbildning	25	12
Eftergymnasial nivå	73T	Tandvårdsutbildning	31	7
Eftergymnasial nivå	75D	Biomedicinska analytiker**	14	5
Eftergymnasial nivå	75J	Receptarier	22	12
Eftergymnasial nivå	75M	Barnmorskor***	10	10
Eftergymnasial nivå	75N	Sjuksköterskor , grundutbildade	151	87
Eftergymnasial nivå	75O	Social serviceutbildning	1	1
Eftergymnasial nivå	75P	Socionomer	79	50
Eftergymnasial nivå	75S	Specialistsjuksköterskor	67	28
Eftergymnasial nivå	75T	Tandhygienister	23	12
Eftergymnasial nivå	75X	Övrig eftergymn utb, hälso- och sjukvård/social omsorg	3	2
Eftergymnasial nivå	85X	Övrig eftergymn utb inom tjänsteområdet	45	18

*Justeringen har gjorts för examinerade på högskolenivå. Detta har gjorts genom att skapa kvoter över hur många av de examinerade för en viss utbildningsgrupp som bor kvar i Värmland tre år efter examen. Uppgifterna över detta är hämtade från Statistiska centralbyråns Regionala tabeller E2.

** Utbildningen planeras vara avvecklad år 2018 men ingår här i antagandet.

*** Högskolan i Dalarna examinerar omkring 10 barnmorskor årligen som är boende i Värmlands län. Detta enligt ett VFU avtal.

► **TABELL BILAGA FORTS.**

Bilaga 2, Utbildningsgrupper

HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG:	SUN kod
Vård- och omsorgsutbildning	730, 73X
Läkarutbildning	75H
Psykologutbildning	35P
Sjuksköterskeutbildning, grundutbildning	75N
Specialistsjuksköterskeutbildning	75S
Biomedicinsk analytikerutbildning	75D
Socionomutbildning	75P
Barnmorskeutbildning	75M
Tandläkarutbildning	75V
UTBILDNING/PEDAGOGIK:	
Förskollärarytutbildning	15B
Lärarytutbildning, grundskolans tidigare år	15G
Lärarytutbildning, grundskolans senare år, gymnasielärarytutbildning	15H, 15P
Yrkeslärarytutbildning	15V
Fritidspedagogutbildning	15F
Speciallärar- och specialpedagogutbildning	15S
TEKNIK/INDUSTRI:	
Industriutbildning	53I
Datautbildning	45D
Ingenjör: elektroteknik, teknisk fysik, data	55J
Ingenjör: maskin, farkost, industriell ekonomi	55I
Civ ing utbildning: Teknisk fysik, elektro- och datateknik	55E
Civ ing utbildning: Maskin-, fordons- och farkostteknik	55D
Gymnasieingenjörutbildning	53A, 55Q
BYGG:	
Byggutbildning	53B
Data-, el- och energiteknisk utbildning	53E
VVS- och fastighetsutbildning	53R
Ingenjör: väg- och vatten, lantmäteri	55H
Civ ing utbildning: Väg och vatten, byggnad, lantmäteri	55C

ÖVRIGA:	
Agronom- och hortonomutbildning	65J
Apotekarutbildning	75A
Arbets terapeututbildning	75B
Arkitektutbildning	55A
Barn- och fritidsutbildning	73B
Biblioteks- och informationsvetenskaplig utbildning	35B
Biologutbildning	45B
Civ ing utbildning: Industriell ekonomi	55B
Civ ing utbildning: Kemi-, bio-, material- och geoteknik	55F
Civiling: okänd inriktning (särredovisas ej i ToP)	55G
Ekonomutbildning	35E
Folk- och grundskoleutbildning	01Z, 02Z
Fordonsutbildning	53F
Fysikerutbildning	45F
Handels- och administrationsutbildning	33H
Humanistisk utbildning	25H
Högskoleförberedande utbildning	03A, 03N, 23E, 33E
Högskoleingenjörsutbildning	55K, 55L
Journalistik och medievetenskaplig utbildning	35M
Juristutbildning	35J
Kemistutbildning	45K
Konstnärlig utbildning	25K
Naturbruksutbildning	63Z
Personal- och beteendevetarutbildning	35F
Receptarieutbildning	75J
Restaurang- och livsmedelsutbildning	83R
Samhällsvetar- och förvaltningsutbildning	35S

REGION VÄRMLANDS RAPPORTSERIE, FEBRUARI 2017

Nedan angivna rapporter är utgivna av Region Värmland.
Samtliga rapporter är nedladdningsbara via regionvarmland.se

Rapportserieförteckning

Rapport nr 18, Region Värmland 2016	Värmlands befolkning 2035
Rapport nr 17, Region Värmland 2015	Norge – Sveriges viktigaste grannland
Rapport nr 16, Region Värmland 2014	Värmlandsstrategins 33 mål, nulägesanalys
Rapport nr 15, Region Värmland 2014	Projekt för hållbar regional tillväxt och utveckling 2013
Rapport nr 14, Region Värmland 2013	Relationen Sverige – Norge och Värmlands roll
Rapport nr 13, Region Värmland 2013	Projekt för hållbar regional tillväxt och utveckling 2012
Rapport nr 12, Region Värmland 2012	Utbildningsmöjligheter i Värmland 2012 – 2
Rapport nr 11, Region Värmland 2012	Utbildningsmöjligheter i Värmland 2012
Rapport nr 10, Region Värmland 2012	Projekt för hållbar regional tillväxt och utveckling, Tema: Jämställdhet
Rapport nr 9, Region Värmland 2012	Kvinnors företagande i Värmland – en kartläggning
Rapport nr 8, Region Värmland 2012	Utvecklingen i Värmland – fakta och statistik 2011
Rapport nr 7, Region Värmland 2012	Mot ett klimatneutralt Värmland – möjligheter till regional utveckling
Rapport nr 6, Region Värmland 2011	Kulturen i Värmland 2011
Rapport nr 5, Region Värmland 2011	Utbildningsmöjligheter Värmland
Rapport nr 4, Region Värmland 2011	23 494 jobb lediga... om alla pensionsavgångar återbesätts fram till 2020
Rapport nr 3, Region Värmland 2011	Värmlands befolkning och näringsliv år 2030 samt flyttströmmar till och från Värmland
Rapport nr 2, Region Värmland 2011	Projekt för hållbar regional tillväxt och utveckling 2010
Rapport nr 1, Region Värmland 2010	Projekt för hållbar regional tillväxt och utveckling 2009

Vilken arbetskraft kommer det bli brist på de kommande åren, och vilken blir det överskott på? Det undersöks i den här rapporten, som innehåller en prognos över utbud och efterfrågan för totalt 50 utbildningsgrupper i Värmland.

Prognosen sträcker sig ända fram till 2035. Precis som när det gäller andra prognoser finns inga garantier att det verkliga resultatet blir som i prognosen, men det är en kvalificerad uppskattning utifrån de fakta som är tillgängliga i dag.

Rapporten visar dock att vi kan förvänta oss en tydlig brist på personal inom vissa områden och överskott inom andra.

Till exempel kommer vi i Värmland sannolikt få stor brist på till exempel undersköterskor och specialistsjuksköterskor, förskollärare och industriutbildade på gymnasienivå.

En grupp som vi istället förväntas få ett stort överskott av är personer med utbildning inom journalistik och medievetenskap, samt utbildade i personal- och beteendevetenskap.

Förhoppningen med den här rapporten är att den ska vara ett faktaunderlag för alla som arbetar med kompetensmatchning och kompetensförsörjning i Värmland, samt för alla som är intresserade av ämnet.